

Raadsbesluit RIS300549

de raad van de gemeente Den Haag,

gezien het voorstel van het college van 24 september 2018,

gelet op de Wet ruimtelijke ordening en het Besluit ruimtelijke ordening,

besluit:

met overneming van de door het college in het hiervoor vermelde voorstel aangegeven overwegingen, welke worden geacht deel uit te maken van dit besluit:

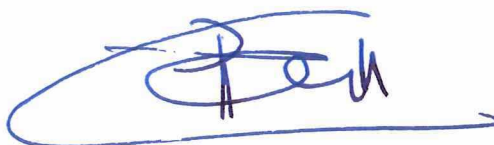
- I. de zienswijzen in het bij dit besluit behorende voorstel onder “Ingekomen zienswijzen” opgenomen, met de nummer 2018.86 en 2018.87 ontvankelijk te verklaren;
- II. de zienswijzen, in het bij dit besluit behorende voorstel onder “ingekomen zienswijzen” opgenomen, Ra 2018.86 deels gegrond en deels ongegrond te verklaren en Ra 2018.87 ongegrond te verklaren;
- III. met in achtneming van het bepaalde in de ‘Staat van wijzigingen’ en met in achtneming van het bepaalde onder ‘verantwoording groepsrisico’ vast te stellen het bestemmingsplan Bezuidenhout, 2e herziening - Grotiusplaats bestaande uit de kaart NL.IMRO.0518.BP0327GGrotiuspl-40ON.dgn met ondergrond o_ NL.IMRO.0518.BP0327GGrotiuspl-ond.dgn en regels, zoals deze bij dit besluit behorende en als zodanig gewaarmerkte bescheiden zijn aangegeven, toegelicht en beschreven;
- IV. dat bij het bestemmingsplan voor de Bezuidenhout, 2e herziening - Grotiusplaats geen exploitatieplan wordt vastgesteld.

Aldus besloten in de openbare raadsvergadering van 11 oktober 2018.

De griffier,

De voorzitter,

Datum
24 september 2018

Registratienummer
DSO/2018.546
RIS300549

Voorstel van het college inzake Vaststelling bestemmingsplan Bezuidenhout, 2e herziening - Grotiusplaats

INLEIDING

Bij raadsmededeling van 22 mei 2018, RIS299763, is aan de raad toegezonden het ontwerp-bestemmingsplan Bezuidenhout, 2e herziening - Grotiusplaats.

- Aanleiding voor het bestemmingsplan

De locatie Grotiusplaats is gelegen naast de Utrechtsebaan, tussen de Prins Clauslaan en het Centraal Station. Het betreft een in het bestemmingsplan Bezuidenhout opgenomen locatie met de bestemming "Kantoor", die echter nooit is gerealiseerd.

Provast heeft de intentie om ter plaatse van de Grotiusplaats een tweetal woontorens te realiseren. De gemeente Den Haag zal de openbare ruimte herinrichten. De openbare ruimte wordt substantieel vergroot en vergroend door een deel van de Utrechtsebaan te overkluizen, waardoor het zicht op het onderlangs rijdende verkeer verdwijnt. Daarnaast worden het aansluitende deel van het Prinses Irenepad, een gedeelte van de Prins Willem-Alexanderweg en het begin van de Theresiastraat heringericht zodat een mooie verbinding ontstaat tussen de Haagse loper en de vernieuwde Grotiusplaats. Het vigerende bestemmingsplan 'Bezuidenhout' voorziet niet in de voorgenomen gebiedsontwikkeling. Om de beoogde ontwikkeling juridisch planologisch mogelijk te maken wordt een nieuw bestemmingsplan opgesteld.

Met dit bestemmingsplan wordt hierin voorzien.

- Bouwinitiatief

Aan de hand van het stedenbouwkundig kader uit de gebiedsvisie CS Oost (RIS296558) hebben de gemeente Den Haag en Provast gezamenlijk een indicatief programma opgesteld, dat als uitgangspunt voor de beoogde projectrealisatie dient. In totaal voorziet het nieuwe programma in ca. 55.000m² woningbouw (ca. 655 woningen), ca. 850 m² commerciële functies in de plint en een ondergrondse parkeergarage.

Een belangrijke drager van het overeengekomen programma is de gedifferentieerde woonfunctie (beleggershuurwoningen, goedkope- en vrije sector huurwoningen).

De totale oppervlakte van de in het gebied te realiseren buitenruimte bedraagt ca. 12.800 m² (op maaiveld). Deze wordt door de gemeente ingericht volgens de Hofstadkwaliteit.

- Utrechtsebaan overkluizing

Een belangrijk onderdeel van de gebiedsvisie CS Oost is de overkluizing van de Utrechtsebaan. Het maakt het woningbouwprogramma op de Grotiusplaats milieutechnisch gezien mogelijk en de overkluizing verbetert de loopverbinding tussen de stadsdelen Centrum, het Centraal Station, het Haagse Hout en het Beatrixkwartier. Als onderdeel van de ontwikkeling van de Grotiusplaats zal de eerste fase (het gedeelte tussen de twee bruggebouwen) worden overkapt. Dit deelproject beslaat een totale lengte van 220 meter, met een oppervlakte van ca. 3.200 m².

Ondanks de verdiepte ligging, vormt de Utrechtsebaan een fysieke en psychologische barrière in de stad. Belangrijk onderdeel in het verbeteren van de verbinding tussen de stadsdelen Centrum en Haagse Hout is het overkappen van de Utrechtsebaan, oftewel het slechten van deze psychologische barrière in de stad.

Dit betekent zowel een belangrijke symbolische ingreep, als ook een substantiële verbetering van de verblijfskwaliteit op maaiveld, waardoor grotere mogelijkheden voor nieuwe ontwikkelingen (woningbouw) ontstaan.

Beoogd wordt het dek van de overkluizing hoogwaardig en inspirerend en in de basis groen in te richten. Deze groene ruimte moet gaan functioneren als een uitloper van de Haagse Loper en de diagonale verbinding richting het Beatrixkwartier, als verbindende route, als verpoosruimte voor de aangelegen kantoren, en als verblijf- en zichtkwaliteit voor de aanliggende woningbouw. Met dit bestemmingsplan wordt dit juridisch-planologisch mogelijk gemaakt.

- *Doel van het bestemmingsplan*

Het doel van het bestemmingsplan Bezuidenhout, 2e herziening - Grotiusplaats is:

- a. het vastleggen Bezuidenhout, 2e herziening - Grotiusplaats;
- b. een aantal nieuwe ontwikkelingen in het plangebied mogelijk maken, te weten:
 1. de twee woontorens met voorziening in de plint en een onderliggende parkeergarage, op de Grotiusplaats, Grotius I midden op het plein, tussen de Koninklijke Bibliotheek en de Prins Clauslaan en Grotius II op de rand van de Grotiusplaats, grenzend aan het Prins Bernardviaduct.
 2. het overkappen van de Utrechtsebaan ter hoogte van de Grotiusplaats, tussen de twee bruggebouwen.

- *Coördinatieregeling*

Om de herontwikkeling planologisch mogelijk te maken zal, met toepassing van de Haagse Coördinatieverordening (2013), een nieuw bestemmingsplan met inachtneming van de uitgangspunten van de "Herziening Projectdocument Grotiusplaats 2017" worden vastgesteld onder gelijktijdige afstemming met de af te geven omgevingsvergunning voor de Grotiustorens en een ontwerp-beschikking ontheffing hogere grenswaarden Wet geluidhinder. Daarnaast is de Crisis- en herstelwet van toepassing.

- *Geldende planologische regelingen*

Op dit moment geldt het bestemmingsplan Bezuidenhout, vastgesteld op 24 april 2014 en onherroepelijk geworden op 18 augustus 2014. Bestemmingsplan Bezuidenhout 2e herziening - Grotiusplaats herzielt gedeeltelijk het bestemmingsplan Bezuidenhout.

PROCEDURE

- *Inspraak*

Bij besluit van burgemeester en wethouders, d.d. 22 mei 2018, RIS 299745, heeft het college besloten inspraak te laten plaatsvinden in het kader van de zienswijzenprocedure als bedoeld in art. 3.8 Wro.

- *Terinzagelegging ontwerp-bestemmingsplan, ontwerp-besluit omgevingsvergunning en ontwerp-besluit hogere grenswaarden*

Op 28 mei 2018 is de kennisgeving van de terinzagelegging van het ontwerp-bestemmingsplan toegestuurd aan overlegpartners, waaronder de Provincie Zuid-Holland, Rijkswaterstaat, het Hoogheemraadschap van Delfland, de bewonersorganisaties en overige bij het plan betrokken instanties.

Het ontwerp-bestemmingsplan, ontwerp-besluit omgevingsvergunning en het ontwerp-besluit hogere grenswaarden voor Geluid (Wgh) hebben van 31 mei tot en met 11 juli 2018 ter inzage gelegen. Het bestemmingsplan was ook in te zien op www.ruimtelijkeplannen.nl en www.denhaag.nl/bestemmingsplannen.

Er zijn 4 zienswijzen ingediend. Twee van de zienswijzen zijn (met name) gericht tegen het bestemmingsplan. De andere zienswijzen zijn gericht tegen de ontwerp omgevingsvergunning.

Het college biedt de raad hierbij het ontwerp-bestemmingsplan ter vaststelling aan. Het bestemmingsplan met kenmerk NL.IMRO.0518.BP0327GGrotiuspl-40ON bestaat uit de verbeelding en regels en gaat vergezeld van een toelichting. Ter besparing van de kosten is het u eerder toegezonden plan niet opnieuw bijgevoegd.

INGEKOMEN ZIENSWIJZEN

<i>Nr.</i>	<i>Ra-nr.</i>	<i>Indiener zienswijze</i>
01.	2018.86	Provincie Zuid-Holland
02.	2018.87	Stichting Wijkberaad Bezuidenhout
03.	2018.88	Van der Feltz Advocaten namens de Koninklijke Bibliotheek, de Stichting Literatuurmuseum en Literatuurarchief en het RKD-Nederlands Instituut voor Kunstgeschiedenis
04.	2018.95	BMD Advies namens Alticom B.V.

Ontvankelijkheid zienswijzen

De zienswijzen 01 t/m 04 zijn tijdig ingekomen en voldoen aan de wettelijke eisen.

Behandeling zienswijzen

Voordat inhoudelijk op de beantwoording van de ingekomen zienswijzen wordt ingegaan volgt eerst een nadere toelichting en uitleg op de werkwijze in relatie tot de gevoerde coördinatie procedure op grond van artikel 3.30 Wet ruimtelijke ordening (Wro).

Initiatiefnemer heeft in deze procedure verzocht om de benodigde ontwerp besluiten tot het verlenen van hogere grenswaarden voor geluid op basis van de Wet Geluidhinder (Wgh), het (ontwerp) besluit tot vaststelling van het bestemmingsplan op basis van de Wet ruimtelijke ordening (Wro) en het ontwerp besluit tot het verlenen van de omgevingsvergunning op grond van de Wet Algemene Bepalingen Omgevingsvergunning (Wabo) te coördineren.

Op het ontwerp besluit hogere grenswaarden zijn geen zienswijzen ingediend en het besluit is overeenkomstig het bepaalde in de Wgh en Wro en voorafgaande aan de vaststelling van het bestemmingsplan door de Omgevingsdienst Haaglanden (ODH), namens het college, verleend. In dit raadsvoorstel is ter kennisgeving het concept besluit bijgesloten (bijlage 1).

De ingekomen zienswijzen hebben zowel betrekking op het ontwerp bestemmingsplan waartoe uw raad is bevoegd (zienswijze 01 en 02) en op het ontwerp besluit omgevingsvergunning waartoe het college is bevoegd (zienswijze 03 en 04).

In dit raadsvoorstel is op de ingekomen zienswijzen en voor zover deze betrekking hebben op onderdelen uit het ontwerp bestemmingsplan op de beantwoording van de zienswijzen ingegaan en het voorstel tot besluitvorming hiertoe. Voor de onderdelen van de zienswijzen welke betrekking hebben op het ontwerp besluit omgevingsvergunning is op de beantwoording van de zienswijzen in het ontwerp besluit omgevingsvergunning hierop ingegaan en het voorstel tot besluitvorming hiertoe. Het besluit tot verlening van de omgevingsvergunning kan plaatsvinden nadat uw raad over het voorliggende bestemmingsplan tot vaststelling heeft besloten. In dit raadsvoorstel is ter kennisgeving het ontwerp besluit tot het verlenen van de omgevingsvergunning door het college bijgesloten (bijlage 2).

In de hierna volgende reactie op de beantwoording van de ingekomen zienswijzen is duidelijk per zienswijze en per onderdeel van de zienswijze op dit onderscheid ingegaan en met een duidelijke verwijzing naar de beantwoording naar de betreffende ontwerp besluiten (ontwerp bestemmingsplan of ontwerp besluit omgevingsvergunning).

Nadat in deze volgorde en over alle benodigde te coördineren besluiten is besloten vindt er publicatie plaats met een gezamenlijke termijn tot ter visie legging van zes weken van de betreffende stukken waardoor voor alle besluiten en op grond van artikel 3.32 Wro er een gecoördineerde beroepsmogelijkheid openstaat bij de Raad van State.

1. Ra 2018.86 Provincie Zuid-Holland

De volgende zienswijze is geciteerd:

“Inleiding

Ingevolge artikel 3.8, lid 1, onder b van de Wet ruimtelijke ordening (verder: Wro) ontvingen wij op 31 mei 2018 het bovengenoemde ontwerpbestemmingsplan.

Wij hebben het ontwerpbestemmingsplan beoordeeld op de vraag hoe het zich verhoudt tot de provinciale belangen die op basis van het provinciaal ruimtelijk beleid relevant zijn. Dit beoordelingskader is vastgelegd in de provinciale Visie Ruimte en Mobiliteit (hierna: VRM) en de Verordening ruimte 2014 (hierna: de verordening). De VRM en de verordening zijn op 9 juli 2014 door Provinciale Staten vastgesteld en op 1 augustus 2014 in werking getreden. In de verordening zijn regels opgenomen voor de borging en bescherming van provinciale belangen. In het kader van het vooroverleg ex artikel 3.1.1 Bro is bij brief van 10 april 2018 al aangegeven dat het voorontwerpbestemmingsplan onvoldoende rekening houdt met de betrokken provinciale belangen en het college verzocht om het plan op deze onderdelen aan te passen. Wij hebben geconstateerd dat hieraan geen afdoende gevolg is geven. Daarom dienen wij tegen het besluit een zienswijze in.

Zienswijze

Onze zienswijze heeft betrekking op de volgende onderdelen:

Externe veiligheid

Op basis van de beoogde ontwikkelingen zal de oriëntatiewaarde voor het groepsrisico toenemen. Vanwege dit groepsrisico vraagt de provincie om duidelijkheid over de benodigde mitigerende maatregelen. Het is daarnaast van belang om aannemelijk te maken dat een maximale inspanning is geleverd om de gevolgen van een ongeval tot een minimum te beperken. In de ruimtelijke onderbouwing wordt nog onvoldoende rekening gehouden met het provinciaal ruimtelijk belang groepsrisico.

In de groepsrisicoverantwoording wordt uitgegaan van de veronderstelling dat de overkluizing bescherming biedt voor de omgeving. Wij zijn van oordeel dat nog onvoldoende aangetoond wordt dat de voorwaardelijke verplichting ten aanzien van de overkluizing in artikel 4.4 van de planregels de bescherming biedt zoals in de ruimtelijke onderbouwing wordt verondersteld. In een ambtelijk overleg in het kader van het Raamwerk externe veiligheid gebiedsvisie CS-kwadrant oost (d.d. 7 juni 2018) is namelijk aangegeven dat het wellicht niet mogelijk is om met maatregelen aan de overkluizing de veronderstelde bescherming te bieden. Het is zelfs niet uitgesloten dat er aanvullende maatregelen nodig zijn om juist de omgeving te beschermen tegen rondvliegende brokstukken. We verzoeken de raad bij vaststelling van het bestemmingsplan in de regels alsnog afdoende maatregelen af te dwingen om daarmee de veronderstelde bescherming te bieden. In de regels dienen minimaal voldoende maatregelen afgedwongen te worden om het groepsrisico niet verder te laten toenemen als gevolg van rondvliegende brokstukken in de omgeving.

Eén van de mogelijke maatregelen om de risico's aan de bron te reduceren volgt uit de aanleg van de Rijnlandroute. Verondersteld wordt namelijk, dat door de Rijnlandroute het doorgaande vervoer van gevaarlijke stoffen over de Utrechtsebaan fors wordt teruggedrongen. Het groepsrisico kan daardoor op termijn, de geplande openstelling van de Rijnlandroute is eind 2022, uitkomen tot onder de oriëntatiewaarde. Uw gemeente heeft zelf met een routebesluit maatregelen getroffen om het vervoer van gevaarlijke stoffen over de Utrechtsebaan zodanig te beperken, dat het vervoer vooral in de nacht plaatsvindt (venstertijden), als de omliggende kantoren gesloten zijn. Nu met dit bestemmingsplan een groot aantal woningen wordt toegelaten, bieden de venstertijden in de nachtperiode daar geen bescherming tegen, waardoor de overschrijding van de oriëntatiewaarde voor het groepsrisico verder toeneemt.

We verzoeken de raad om in verband met de groepsrisicoverantwoording het routebesluit zodanig te heroverwegen, dat ook het vervoer van gevaarlijke stoffen in de nachtperiode wordt beperkt, zeker op termijn, als na openstelling van de Rijnlandroute het doorgaande vervoer van gevaarlijke stoffen daarvan gebruik kan maken. Tevens verzoeken we u bij vaststelling te overwegen de verkoop van LPG aan de Van Stolkweg te beëindigen, om daarmee het groepsrisico langs de Utrechtsebaan nog verder te beperken.

Daarnaast wordt in de ruimtelijke onderbouwing verondersteld dat de bereikbaarheid voor hulpdiensten goed is. Uit de ruimtelijke onderbouwing blijkt nog onvoldoende in hoeverre dit is gebaseerd op een betreffend oordeel van de Veiligheidsregio Haaglanden. We verzoeken de raad om bij vaststelling van het bestemmingsplan een advies van de Veiligheidsregio Haaglanden bij te voegen, waaruit blijkt dat de bereikbaarheid voor hulpdiensten en de beschikbaarheid van bluswater inderdaad voldoende op orde zijn. Indien daartoe door de Veiligheidsregio Haaglanden nog maatregelen worden geadviseerd, dienen deze door de raad bij vaststelling van het bestemmingsplan overwogen te worden.

In reactie op onze vooroverlegreactie wordt aangegeven dat bij de besluitvorming over vaststelling van het bestemmingsplan een verantwoording van het groepsrisico gegeven zal worden. Om de raad in de gelegenheid te stellen om ook daadwerkelijk het groepsrisico te kunnen verantwoorden, achten we het noodzakelijk dat de groepsrisicoverantwoording ook expliciet wordt opgenomen in het voorstel voor besluitvorming aan de raad.

Conclusie

Op basis van de aangeboden gegevens constateren wij dat het ontwerpbestemmingsplan op genoemde onderdelen niet in overeenstemming is met het provinciale beoordelingskader en daarom verzoeken wij u om het bestemmingsplan bij de vaststelling alsnog op deze punten aan te passen. Wij behouden ons het recht voor om de motivering in een later stadium aan te vullen.

Wij verzoeken u in uw correspondentie altijd het DOS-nummer te vermelden dat wij rechts bovenaan in deze brief hebben opgenomen.”

Ten aanzien van deze zienswijze merkt het college het volgende op:

1. Op basis van de beoogde ontwikkelingen zal de oriëntatiewaarde voor het groepsrisico toenemen. Vanwege dit groepsrisico vraagt de provincie om duidelijkheid over de benodigde mitigerende maatregelen. Het is daarnaast van belang om aannemelijk te maken dat een maximale inspanning is geleverd om de gevolgen van een ongeval tot een minimum te beperken. In de ruimtelijke onderbouwing wordt nog onvoldoende rekening gehouden met het provinciaal ruimtelijk belang groepsrisico.

Reactie gemeente:

Allereerst is er geen sprake van een toename van de oriëntatiewaarde voor het groepsrisico. De oriëntatiewaarde ligt vast. Het groepsrisico wordt uitgedrukt als factor van de oriëntatiewaarde. Een factor lager dan 1,0 betekent dat er geen overschrijding is. Een berekende waarde van het groepsrisico boven 1,0 betekent dat er wel sprake is van een overschrijding van de oriëntatiewaarde.

Op grond van de Nota externe veiligheid Den Haag is een maximale inspanning vereist om de gevolgen van een calamiteit tot een minimum te beperken. Zodoende is bij het ontwerp van de Grotiusstorens van begin af aan rekening gehouden met externe veiligheid. De aspecten zelfredzaamheid, bescherming en bestrijdbaarheid zijn daarbij aan bod gekomen. Dit uit zich onder andere in: afschakelbare ventilatie, een intercomsysteem voor instructies bij calamiteiten, vluchtplannen en de situering van nooduitgangen (niet gelegen aan de zijde van de Utrechtse baan).

Hierbij de volgende opmerkingen: Middels de bestemmingsplanherziening Grotiusplaats wordt het mogelijk gemaakt om op de Grotiusplaats woningbouw te ontwikkelen in plaats van de bestemming kantoren. De locatie Grotiusplaats is gelegen in het invloedsgebied van de A12 (Utrechtsebaan). De gemeenteraad heeft in 2013 een routeringsbesluit voor gevaarlijke stoffen vastgesteld (raadsvoorstel RIS 258608). Op grond van dit routeringsbesluit gelden venstertijden.

Het vervoer van aangewezen stoffen mag alleen via de vastgestelde route plaatsvinden waarbij de venstertijden (op werkdagen alleen vervoer gedurende de avond en de nacht) in acht genomen dienen te worden. Gevaarlijke stoffen behorende tot stofcategorie GF3 (LPG, propaan) zijn als zodanig aangewezen. Voor vervoer van deze gevaarlijke stoffen over overige wegen is een ontheffing vereist.

Het doel van de venstertijdenregeling is om het vervoer van routeplichtige stoffen (zoals LPG en Propaan) enkel toe te staan in de uren wanneer de bezetting op de kantoren minimaal is. De venstertijdenregeling is in het leven geroepen om het bestaande vervoer van routeplichtige stoffen over de Utrechtsebaan te reguleren en om het groepsrisico tot onder de oriëntatiewaarde te brengen. Het realiseren van de kantoren Monarch I t/m IV werd daarmee mogelijk gemaakt. Doordat er nu ook woningbouw plaatsvindt langs de Utrechtsebaan (mede door de ontwikkeling van de Grotiusplaats) is er sprake van het toevoegen van populatie in de tijden dat er met gevaarlijke stoffen gereden mag worden, ontstaat er een verdere overschrijding van de oriëntatiewaarde van het groepsrisico.

Op basis van een uitgevoerde inventarisatie, overleg met Dienst Stadsbeheer, Omgevingsdienst Haaglanden, Provincie Zuid-Holland en Veiligheidsregio Haaglanden heeft het de voorkeur om de Utrechtsebaan voor ingebruikname van Monarch III (Q1 2020) gesloten te verklaren voor het huidige doorgaand GF3 transport.

Indien het doorgaande vervoer van GF3-stoffen over de Utrechtsebaan komt te vervallen daalt het groepsrisico tot onder de oriëntatiewaarde. Door alleen LPG transporten voor de bevoorrading van het LPG-tankstation aan de Van Stolkweg toe te staan is er geen overschrijding van de oriëntatiewaarde.

De gemeente is bevoegd gezag om het routeringsbesluit aan te passen en daarmee de mogelijkheid om het doorgaande transport GF3 over de Utrechtsebaan uit te sluiten. Omdat de A12 tot aan de gemeentegrens deel uitmaakt van het wettelijk vastgelegde basisnet (geen beperkingen transport gevaarlijke stoffen) dient een zogenaamde 'gesloten verklaring' te worden ingevoerd. Deze maatregel geldt nu al buiten de venstertijden.

Op grond van de Wet vervoer gevaarlijke stoffen zijn transporteurs verplicht de bebouwde kom te mijden, tenzij dit noodzakelijk is voor het laden en lossen of wanneer er redelijkerwijs geen alternatieve route is.

De route A4/knooppunt Burgerveen/A44 is aan te merken als een redelijk alternatief, omdat deze route voldoende gebruikruimte heeft.

Uit de Regeling Basisnet en de meest recente tellingen (2014) blijkt het volgende:

- *Tussen Wassenaar en Burgerveen:*
 - *gebruiksruimte GF3: 3000*
 - *realisatie GF 3 in 2014: 1186*
- *Tussen Wassenaar en N14:*
 - *gebruiksruimte GF3: 1000*
 - *realisatie GF3 in 2014: 516*

Voor de transporteurs van GF3 uit Katwijk/Oegstgeest e.o. , voor wie destijds de venstertijden buiten kantooruren zijn ingesteld, is voldoende ruimte om via Burgerveen te rijden, namelijk nog voor 1814 transporten GF3.

De besluitvorming om het routeringsbesluit voor het gemeentelijk deel van de Utrechtse baan aan te passen en daarmee de mogelijkheid om het doorgaande transport GF3 over de Utrechtsebaan uit te sluiten wordt in gang gezet.

Voor de bevoorrading van de LPG voorzieningen aan de Van Stolkweg/Prof. B.M. Teldersweg 4 dient door burgemeester en wethouders een ontheffing te worden verleend om LPG te mogen vervoeren over de Utrechtsebaan. Deze besluitvorming wordt in gang gezet.

Wij zullen de toelichting op basis van bovenstaande opmerkingen aanvullen. Zie hiervoor de in dit voorstel opgenomen Staat van wijzigingen, onder 'wijzigingen naar aanleiding van zienswijzen'.

2. In de groepsrisicoverantwoording wordt uitgegaan van de veronderstelling dat de overkluizing bescherming biedt voor de omgeving. Wij zijn van oordeel dat nog onvoldoende aangetoond wordt dat de voorwaardelijke verplichting ten aanzien van de overkluizing in artikel 4.4 van de planregels de bescherming biedt zoals in de ruimtelijke onderbouwing wordt verondersteld. In een ambtelijk overleg in het kader van het Raamwerk externe veiligheid gebiedsvisie CS-kwadrant oost (d.d. 7 juni 2018) is namelijk aangegeven dat het wellicht niet mogelijk is om met maatregelen aan de overkluizing de veronderstelde bescherming te bieden. Het is zelfs niet uitgesloten dat er aanvullende maatregelen nodig zijn om juist de omgeving te beschermen tegen rondvliegende brokstukken. We verzoeken de raad bij vaststelling van het bestemmingsplan in de regels alsnog afdoende maatregelen af te dwingen om daarmee de veronderstelde bescherming te bieden. In de regels dienen minimaal voldoende maatregelen afgedwongen te worden om het groepsrisico niet verder te laten toenemen als gevolg van rondvliegende brokstukken in de omgeving.

Reactie gemeente:

Er wordt maximaal ingezet om de noodzaak voor het vervoer van routeplichtige stoffen (waaronder LPG en Propaan) van de Utrechtsebaan weg te halen. Dit krijgt vorm door het besluit uit 2013 tot openstelling van de Utrechtsebaan (RIS260481) als route voor vervoer van gevaarlijke stoffen, in te trekken. De besluitvorming hiervoor wordt in gang gezet. Bevoorrading van het LPG-tankstation aan de Van Stolkweg kan via ontheffingen worden geregeld.

Gezien het bovenstaande vinden wij de kosten om extra maatregelen te treffen aan de overkapping ter bescherming tegen rondvliegende brokstukken (in geval van een calamiteit met een LPG-tankwagen) hier niet mee in verhouding staan. Uitgangspunt is dat de overkapping geen negatief effect heeft bij een eventuele calamiteit.

3. Eén van de mogelijke maatregelen om de risico's aan de bron te reduceren volgt uit de aanleg van de Rijnlandroute. Verondersteld wordt namelijk, dat door de Rijnlandroute het doorgaande vervoer van gevaarlijke stoffen over de Utrechtsebaan fors wordt teruggedrongen. Het groepsrisico kan daardoor op termijn, de geplande openstelling van de Rijnlandroute is eind 2022, uitkomen tot onder de oriëntatiewaarde. Uw gemeente heeft zelf met een routebesluit maatregelen getroffen om het vervoer van gevaarlijke stoffen over de Utrechtsebaan zodanig te beperken, dat het vervoer vooral in de nacht plaatsvindt (venstertijden), als de omliggende kantoren gesloten zijn. Nu met dit bestemmingsplan een groot aantal woningen wordt toegelaten, bieden de venstertijden in de nachtperiode daar geen bescherming tegen, waardoor de overschrijding van de oriëntatiewaarde voor het groepsrisico verder toeneemt. We verzoeken de raad om in verband met de groepsrisicoverantwoording het routebesluit zodanig te heroverwegen, dat ook het vervoer van gevaarlijke stoffen in de nachtperiode wordt beperkt, zeker op termijn, als na openstelling van de Rijnlandroute het doorgaande vervoer van gevaarlijke stoffen daarvan gebruik kan maken. Tevens verzoeken we u bij vaststelling te overwegen de verkoop van LPG aan de Van Stolkweg te beëindigen, om daarmee het groepsrisico langs de Utrechtsebaan nog verder te beperken.

Reactie gemeente:

De Utrechtsebaan is in het routeringsbesluit 2013 aangewezen als route gevaarlijke stoffen. Er wordt nu maximaal ingezet om de noodzaak voor het vervoer van routeplichtige stoffen (waaronder LPG en Propaan) weg te halen.

Dit krijgt vorm door het besluit uit 2013 tot openstelling van de Utrechtsebaan (RIS260481) als route voor vervoer van gevaarlijke stoffen, in te trekken. De besluitvorming hiervoor wordt in gang gezet. Bevoorrading van het LPG-tankstation aan de Van Stolkweg kan via ontheffingen worden geregeld.

4. Daarnaast wordt in de ruimtelijke onderbouwing verondersteld dat de bereikbaarheid voor hulpdiensten goed is. Uit de ruimtelijke onderbouwing blijkt nog onvoldoende in hoeverre dit is gebaseerd op een betreffend oordeel van de Veiligheidsregio Haaglanden. We verzoeken de raad om bij vaststelling van het bestemmingsplan een advies van de Veiligheidsregio Haaglanden bij te voegen, waaruit blijkt dat de bereikbaarheid voor hulpdiensten en de beschikbaarheid van bluswater inderdaad voldoende op orde zijn. Indien daartoe door de Veiligheidsregio Haaglanden nog maatregelen worden geadviseerd, dienen deze door de raad bij vaststelling van het bestemmingsplan overwogen te worden.

Reactie gemeente:

De Veiligheidsregio Haaglanden heeft in haar advies van 29 mei 2018 (kenmerk 2018042321600) aangegeven in te stemmen met de opstelplaatsen voor hulpdiensten, evenals de aansluitpunten voor droge buisleidingen. Dit advies wordt als bijlage bij het bestemmingsplan opgenomen en in de toelichting zal naar dit advies worden verwezen.

5. In reactie op onze vooroverlegreactie wordt aangegeven dat bij de besluitvorming over vaststelling van het bestemmingsplan een verantwoording van het groepsrisico gegeven zal worden. Om de raad in de gelegenheid te stellen om ook daadwerkelijk het groepsrisico te kunnen verantwoorden, achten we het noodzakelijk dat de groepsrisicoverantwoording ook expliciet wordt opgenomen in het voorstel voor besluitvorming aan de raad.

Reactie gemeente:

De groepsrisicoverantwoording is opgenomen in voorliggend raadsvoorstel. De gemeenteraad wordt zodoende in de gelegenheid gesteld een verantwoording over het groepsrisico te kunnen geven.

6. Op basis van de aangeboden gegevens constateren wij dat het ontwerpbestemmingsplan op genoemde onderdelen niet in overeenstemming is met het provinciale beoordelingskader en daarom verzoeken wij u om het bestemmingsplan bij de vaststelling alsnog op deze punten aan te passen. Wij behouden ons het recht voor om de motivering in een later stadium aan te vullen.

Reactie gemeente:

In reactie op de zienswijze zijn er aanpassingen doorgevoerd in het bestemmingsplan. Zie hiervoor de in dit voorstel opgenomen Staat van wijzigingen, onder 'wijzigingen naar aanleiding van zienswijzen'.

Gelet op voorgaande reactie stelt het college de raad voor om de zienswijze deels gegrond en deels ongegrond te verklaren.

2. Ra 2018.87 Stichting Wijkberaad Bezuidenhout

De volgende zienswijze is geciteerd:

1 Inleiding

1.1. Stichting Wijkberaad Bezuidenhout, gevestigd te Den Haag (2593 CH) aan de Johannes Camphuijsstraat 25 (hierna: de Stichting)

1.2 Het bestemmingsplan “Bezuidenhout 2e herziening Grotiusplaats” (hierna: het ontwerpbestemmingsplan) is met ingang van 31 mei ter inzage gelegd.

Namens de Stichting wordt met dit schrijven een zienswijze ingediend tegen het ontwerpbestemmingsplan en ontwerpbesluit Grotiusplein.

2 Belang Stichting

2.1 De Stichting heeft - kort gezegd - tot doel het bevorderen dan wel in stand houden van een goed woon- en leefklimaat in de wijk Bezuidenhout. Ter realisatie van deze doelstelling vervult de Stichting verschillende feitelijke werkzaamheden. Zo verschaft de Stichting onder andere inzicht in en informatie over (verbetering van) het woon- en leefmilieu in de wijk. Daarnaast bevordert de Stichting overleg en samenwerking tussen bewoners en de in het werkgebied werkzame instellingen en overheidsdiensten. Verder stimuleert en organiseert de Stichting verschillende activiteiten ten behoeve van een goed woon- en leefklimaat. De Stichting ondersteunt voorts bewoners bij het behartigen van hun belangen en voert te dieneinde zo nodig juridische procedures.

2.2 Het ontwerpbestemmingsplan ziet op de bouw van twee woontorens met o.a. 655 woningen en een overkluizing van een deel van de Utrechtse Baan. Het ontwerpbesluit Grotiusplein betreft een omgevingsvergunning voor het bouwen van 2 woontorens met plint op een tweelaagse parkeerkelder op het braakliggende terrein Grotiusplein. Het voorliggende plan en besluit leiden tot ongewenste gevolgen voor het woon- en leefklimaat in de wijk Bezuidenhout doordat niet is voorzien in:

1. passende maatregelen om de extra parkeerdruk in de openbare ruimte op te vangen;
2. de vereiste hoeveelheid speelgelegenheid;
3. passende maatregelen om de nadelige invloed op de grondwaterstand op te heffen;
4. de vereiste hoeveelheid openbaar groen;
5. passende maatregelen om tegemoet te komen aan de extra druk op de aanwezige voorzieningen en leefbaarheid in de wijk Bezuidenhout.
6. passende maatregelen ter voorkoming van een verhoging van de hoeveelheid fijn stof.

De Stichting vreest als gevolg hiervan voor negatieve gevolgen voor het woon- en leefklimaat in de wijk. De Stichting heeft er, mede gelet op haar doelstellingen en feitelijke werkzaamheden belang bij nu een zienswijze in te dienen.

In het ontwerpbesluit Grotiusplein ongenummerd worden belanghebbende gewezen op mogelijke rechtsmiddelen na bekendmaking van het besluit. Op advies van juridisch medewerker mevr. M Reemeyer, werkzaam bij de gemeente Den Haag dient de Stichting thans tegen dit ontwerpbesluit een zienswijze in.

3 Toelichting leefbaarheideffecten

3.1 Parkeerdruk: De wijze waarop de parkeerregeling in het ontwerpbestemmingsplan is opgenomen is in strijd met het zorgvuldigheidsbeginsel uit artikel 3:2 Awb en het rechtszekerheidsbeginsel, nu onvoldoende geborgd is dat het toestaan van 655 woningen en detailhandel / horeca niet leidt tot toename van de parkeerdruk. De raad heeft onvoldoende zorgvuldig aangetoond welke gevolgen het bestemmingsplan heeft voor de parkeersituatie in het plangebied en heeft nagelaten passende mitigerende maatregelen te nemen.

In het plan worden op eigen terrein 240 parkeerplaatsen gerealiseerd. Dit is ongeveer de helft van het aantal van 450 parkeerplaatsen dat conform het reguliere gemeentelijke beleid gerealiseerd zou moeten worden.

De maatregel dat gebruikers van de woongebouwen niet de beschikking krijgen over parkeervergunningen is onvoldoende om extra parkeerdruk te voorkomen. Immers, het is onmogelijk te voorkomen dat bewoners een automobiel bezitten, ook kan niet worden voorkomen dat bezoekers met de auto komen. Bewoners en hun eventuele bezoekers kunnen gewoon in de wijk parkeren.

Tevens is aangegeven in de bestemmingsregels (5.6.2 blz. 97) dat de gronden in de plint bestemd zijn voor o.a. detailhandel en horeca in de categorie licht- en middenzwaar.

Detailhandel en horeca leveren in de regel een zodanig ongewenste verkeersaantrekkende werking op, dat het toelaten ervan in woongebied niet zonder meer passend wordt geacht.

De activiteiten mogen geen nadelige invloed hebben op de normale afwikkeling van het verkeer en geen parkeerproblemen in de omgeving veroorzaken (zie 5.6.3 Algemene regels blz. 98).

Door geen specifieke invulling aan te geven bij de functie horeca is het onmogelijk aan te geven welke aanzuigende werking dit zal hebben op het parkeren in de wijk. En ten gevolge hiervan is het onmogelijk te duiden of dit wel of niet grotere parkeerproblemen in de wijk zal veroorzaken. En is het niet duidelijk welke mitigerende maatregelen getroffen kunnen of moeten worden.

De parkeerdruk in Bezuidenhout-West is al te hoog, de parkeerdruk in Bezuidenhout-Midden loopt al op en deze ontwikkeling zal de druk aanzienlijk verhogen, hetgeen de leefbaarheid onder druk zet.

Het plan is kortom dusdanig onduidelijk dat hiermee onvoldoende wordt geborgd dat in voldoende parkeergelegenheid wordt voorzien. Een passende, effectieve en gedragen oplossing in deze is onontbeerlijk. Nog daargelaten de toekomstplannen voor nog eens honderden extra woningen in de wijk. Reden te meer om de leefbaarheideffecten van (bestemmings)plannen op de omgeving serieus te nemen en tijdig en bij voorkeur proactief maatregelen te nemen om (mogelijke) nadelige effecten voor te zijn.

Voor zover daar een rol kan liggen voor de Stichting, dan worden wij graag in de gelegenheid gesteld een constructieve bijdrage te leveren.

3.2 Speelgelegenheid : De nota Spelen in de Stad (ris179913) stelt normen voor speelgelegenheid en afstanden tot die speelgelegenheid voor bewoners van de wijk. In het huidige ontwerp is voorzien in een speelplaats van ca. 140m². Hiermee wordt niet voldaan aan de norm uit het speelplaatsenbeleid. Graag zien we het plan zodanig aangepast dat wel voldaan wordt aan de norm.

3.3 Openbaar groen : in de nota Ruimte 2006 (uitvoeringsagenda Ruimte 2006) is de streefwaarde in hoeveelheid groen in m² per woning in de wijk aangegeven. Deze bedraagt 75m² per woning. De hoeveelheid groen in de wijk per woning is nu 19,27 m². In de directe nabijheid van de te bouwen woongebouwen zal in het huidige schetsontwerp ca. 3420m² groen worden toegevoegd. Dit groen bestaat uit struiken, grassen en bomen in verhoogde bakken. Dit is omgerekend op 655 woningen ongeveer 5,2 m² openbaar groen per woning. Dit voldoet bij lange na niet aan de streefwaarde zoals beschreven en leidt tot een niet acceptabele verslechtering van de huidige situatie voor de wijk(bewoners) in zijn geheel.

Graag zien we het plan zodanig aangepast dat de hoeveelheid groen in de wijk per woning minimaal op hetzelfde niveau blijft.

3.4 Grondwater : Op de Grotius-plaats komt een open bodemenergiesysteem voor de klimatisering van de twee geplande woontorens. Dit WKO-systeem zal grondwater onttrekken en retourneren. Het "Grondwater onderzoek Bezuidenhout-Midden" verricht door de firma Wareco in opdracht van de gemeente Den Haag d.d. 3-6- 2014, spreekt duidelijk over forse invloeden op de lokale grondwaterstand. "De WKO-systemen zorgen voor grote fluctuaties van de stijghoogten in het eerste watervoerende pakket. Deze fluctuaties zullen op locaties waar het Basisveen ontbreekt vrijwel een directe invloed hebben op de freatische grondwaterstand" (blz. 20). Toestaan van dit systeem zal de bestaande grondwaterproblemen in de wijk (de gemeente wordt hier al jaren op gewezen door wijkbewoners en Stichting) onnodig verergeren. (www.bezuidenhout.nl/wp-content/uploads/2015/10/Wareco-grondwater-rapport-KP53-RAP20140603-Midden.pdf)

Graag zien we passende mitigerende oplossingen voor het hier gesignaleerde probleem opgenomen in het plan.

3.5 Druk op voorzieningen en leefbaarheid : Het aangenomen amendement op de Haagsche hoogbouwnota (ris 299000 d.d. 25/1/2018), spreekt over het volgende: " in de planfase voor hoogbouw de leefbaarheideffecten (waaronder voorzieningen) in de buurt te inventariseren en bij negatieve effecten voorafgaand (eventueel als onderdeel van het bouwproject) mitigerende maatregelen te nemen." De Stichting heeft geen nota genomen van enige inventarisatie door de gemeente en eventuele gevolgen. Wel heeft de Stichting indicaties waar en bij welke onderwerpen de druk op de leefbaarheid hoger zal worden.

Deze zijn o.a. inzichtelijk gemaakt in de Leefbaarheids Effect Monitor en Rapportage van de Stichting. (zie <http://3dgeoviewer.nl/den-haag/bezuiden-hout/#15/52.0843/4.341/-17.6/45>)

Graag zien we de inventarisatie alsnog uitgevoerd en passende mitigerende oplossingen dan wel maatregelen ter voorkoming van de negatieve effecten opgenomen in het plan.

3.6 Overkluizing Utrechtse Baan : Door het overkluizen van een deel van de Utrechtse Baan zal de fijnstof (o.a. pm10 en pm2.5) veroorzaakt door het verkeer via de beide ingangen de buitenlucht bereiken.

Op 15 November 2007 is de Wet tot wijziging van de Wet milieubeheer (luchtkwaliteitseisen) in werking getreden. De luchtkwaliteitseisen zijn opgenomen in hoofdstuk 5, titel 5.2 van de Wet milieubeheer (Wm). De luchtkwaliteit in een bepaald gebied wordt bepaald door de achtergrondconcentratie van fijnstof (PM 10, deeltjes < 10 µm) en stikstofdioxide (NO₂) plus de bijdragen van lokale bronnen die bij de achtergrondconcentratie opgeteld worden. Bij de besluitvorming over bouw- en bestemmingsplannen dient te worden onderzocht of een project 'in betekenende' mate van invloed is op de luchtkwaliteit: in artikel 5.16 van de Wet milieubeheer is aangegeven dat een bestuursorgaan bevoegdheden kan uitoefenen of wettelijke voorschriften kan toepassen indien aannemelijk kan worden gemaakt dat de uitoefening of toepassing niet 'in betekenende mate' bijdraagt aan de concentraties in de buitenlucht.

De definitie van 'in betekenende mate' is vastgelegd in een algemene maatregel van bestuur. Projecten die de concentratie NO₂ of fijnstof met meer dan 3% van de grenswaarde verhogen, dragen in betekenende mate bij aan het verslechteren van de luchtkwaliteit. In concentraties uitgedrukt betekent dit een verslechtering van 1,2 µg/m³ voor beide stoffen. De 3%-grens geldt sinds 1 augustus 2009, de datum waarop het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL) van kracht werd.

Rondom de zuidelijke tunnelmond is in 2020 (fase 1) ten opzichte van de autonome situatie sprake van een toename van de stikstofdioxide-concentraties met maximaal ca. 1 µg/m³ (jaargemiddeld). Ter hoogte van de overkluizing daalt de concentratie stikstofdioxide met ca. 1 µg/m³ (jaargemiddeld). Nabij de noordelijke tunnelmond onder de Theresiastraat stijgt de concentratie stikstofdioxide met maximaal ca. 2 µg/m³ (jaargemiddeld). (zie 4.5 Luchtkwaliteit in bestemmingsplan)

De geplande overkluizing is geen woningbouw project en kan niet zoals beschreven gekoppeld worden aan het aantal te bouwen woningen. Wel kan geconstateerd worden dat er niet voldaan gaat worden aan de 3^o10 grenswaarde en er een betekenende verslechtering plaats vindt van wel 2 µg/m³ bij de ingang bij de Theresiastraat.

Deze ingangen bevinden zich juist daar waar fietsers en voetgangers de Utrechtse baan oversteken. En juist de route Theresiastraat is van de twee de drukste route die in gebruik is bij voetgangers en fietsers.

We hebben geen passende maatregelen in het plan aangetroffen waarmee geborgd wordt dat de hoeveelheid fijnstof voor fietsers en voetgangers binnen de toepasselijke bandbreedtes blijft. De Stichting schaaft gezondheid onder de leefbaarheids criteria en verwijst naar het in de voorgaande paragraaf opgenomen citaat uit de Haagsche hoogbouwnota (ris 299000 d.d. 25/1/2018) en ook naar de wettelijke kaders hierbij horend.

Graag zien we passende mitigerende oplossingen voor het hier gesignaleerde probleem opgenomen in het plan.

4 Conclusie

Daar er sprake is van gecoördineerde besluiten voor het ontwerp bestemmingsplan Grotiusplaats en ontwerpbesluit Grotiusplein is deze zienswijze ook bedoeld als zienswijze van de Stichting op het ontwerpbesluit Grotiusplein.

Gelet op het vorenstaande verzoekt de Stichting rekening te houden met onderhavige zienswijze bij het vaststellen van het bestemmingsplan en ontwerpbesluit. De Stichting verzoekt u op genoemde punten mitigerende maatregelen te treffen en of onderzoek te doen en op basis van de uitkomsten van gedaan onderzoek mitigerende maatregelen te treffen.”

Ten aanzien van deze zienswijze merkt het college het volgende op:

Reactie op punt 3.1:

De gemeente heeft parkeerbeleid vastgesteld, waarin een mogelijkheid is opgenomen om gebieden aan te wijzen waarvoor geen parkeereisen gelden. In de toelichting van het bestemmingsplan wordt naar dit beleid verwezen. Ook het collegebesluit waarin het gebied rondom het Centraal Station is aangewezen als gebied waarvoor geen parkeereisen stellen is als bijlage bij het bestemmingsplan gevoegd. Er is zodoende geen strijd met het zorgvuldigheidsbeginsel, dan wel het rechtzekerheidsbeginsel.

Conform het vastgestelde beleid van de gemeente is er pas een parkeerprobleem als de parkeerdruk meer bedraagt dan 90%. De parkeerdruk in Bezuidenhout-west is geen 90% (op dit moment ligt de parkeerdruk in de wijk Bezuidenhout-west op het drukste moment onder de 90% en in de wijk Bezuidenhout Midden onder de 80%).

De Nota parkeernormen Den Haag biedt het college de mogelijkheid om gebieden aan te wijzen waarbinnen bouwplannen kunnen worden getoetst aan gebied-specifieke parkeernormen. De aanwijzing van zo'n gebied moet in een afzonderlijk collegebesluit worden vastgelegd. Voor het gebied CS-Oost is zo'n collegebesluit genomen. Hierin is opgenomen dat vanwege de ligging op fietsafstand tot de binnenstad, het station Den Haag Centraal en het station Holland Spoor vrijstelling wordt gegeven van de volledige parkeereis (er worden ook geen parkeervergunningen verleend). Dit betekent dat de Grotiusplaats ook zonder parkeervoorziening gebouwd had mogen worden.

In de toelichting van het bestemmingsplan wordt dit benoemd, zie paragraaf 3.2 'Gemeentelijk beleid' onder 'parkeernormen' en 'aanwijzing CS-Oost als OV-georiënteerd Pilotgebied met lage parkeereis'.

In het geval van de ontwikkeling op de Grotiusplaats hebben de gemeenten en ontwikkelaar er voor gekozen om ondanks dat er geen parkeereis geldt, toch ongeveer de helft van de parkeerplaatsen die zou worden geëist conform het reguliere parkeerbeleid te realiseren.

De gemeente is van mening dat hierdoor de mogelijke overlast die zou kunnen ontstaan door het bouwplan Grotiusplaats, door een toename van de parkeerdruk, wordt verminderd. Immers 240 auto's hebben nu op eigen terrein een parkeerplaats. De ontwikkelaar heeft door het realiseren van de 240 parkeerplaatsen voldoende ingespeeld op het feit dat er ondanks de ligging naast Den Haag Centraal toch nog bewoners kunnen zijn die een auto hebben, dan wel 240 parkeerplaatsen gecreëerd voor bezoekers van de woningen of voorzieningen die met de auto komen.

Op dit moment kunnen de bewoners en de bezoekers hun auto na 14.00 uur gratis in de wijk parkeren. Het is de bedoeling dat de bewoners en bezoekers in de eigen parkeergarage van de Grotiusplaats of in de parkeergarage van Nieuw-Babylon gaan staan. Mochten ze toch in de naastgelegen wijk gaan staan en wanneer dit zorgt voor een toename van de parkeerdruk tot boven de 90% dan zijn conform gemeentelijk beleid maatregelen noodzakelijk. Om te bepalen in hoeverre hier sprake van is, zullen er te zijner tijd tellingen uitgevoerd moeten worden.

Er is vrijstelling gegeven van de parkeereis voor de ontwikkeling Grotiusplaats in zijn geheel, dus ook voor de commerciële plint. De parkeerdruk in de omliggende wijk wordt in de gaten gehouden en mocht de parkeerdruk boven de 90% komen te liggen is de gemeente conform beleid verplicht om maatregelen te nemen.

Daarnaast wordt in het kader van het samenvoegen van de vergunningengebieden in Bezuidenhout dit najaar gestart met een evaluatie. In de evaluatie wordt meegenomen of er nu al maatregelen noodzakelijk zijn. Er is dus voldoende aandacht voor mogelijk parkeerproblematiek in Bezuidenhout.

Reactie op punt 3.2:

In het schetsontwerp voor de buitenruimte is een speelplaats van ca. 140m² opgenomen in het plangebied. Richting het definitieve ontwerp wordt onderzocht of de speelplaats vergroot kan worden. Binnen de gemeente is geldt de richtlijn dat 3% van het 'uitgeefbaar' gebied als speelplaats wordt ingericht. Groenvoorzieningen die ook als informele speel- en/of recreatie ruimte kunnen fungeren, worden hierin meegeteld. Om te bepalen of de richtlijn hier wordt behaald is de wijze van meten van belang. Wanneer we kijken naar de uitgeefbare grond t.b.v. de woontorens wordt er ruimschoots voldaan aan de richtlijn (ca. 8%). Wanneer we kijken naar de openbare ruimte rondom de torens, en op basis van dat gebied de richtlijn doorrekenen wordt er net niet voldaan aan de richtlijn (ca. 2,5%). Daarnaast biedt de nieuwe inrichting van de openbare ruimte op de Grotiusplaats veel mogelijkheden voor kinderen om te spelen, bijvoorbeeld het groen, de vele muurtjes en de beoogde waterpartij op de overkapping. Dit is alleen lastig te meten op basis van de richtlijn. Tot slot is het de ambitie van het college om bijvoorbeeld schoolpleinen ook buiten schooltijden open te stellen zodat hier gespeeld kan worden. Dit zal tot extra speelplaatsen in Bezuidenhout leiden, maar staat los van de ontwikkelingen op de Grotiusplaats.

Reactie op punt 3.3:

Bomen/Groen

In de zienswijze wordt een streefwaarde benoemd van 75m² groen per woning. Dit is in de wijk op dit moment 19,3m² per woning. De hoeveelheid groen die per woning op de Grotiusplaats wordt toegevoegd voldoet niet aan deze streefwaarde.

Den Haag heeft geen beleid op het vlak van groenoppervlak en aantal bomen per inwoner/woning. De aangehaalde 75m² is geen beleidsnorm. Er is wel een onderzoek van Alterra dat deze norm gebruikt. Maar dat gaat dan over de gemeente als geheel, niet over een wijk.

De discussie over meer of minder groen is bekend. De insteek van de gemeente is dat niet alleen gekeken moet worden naar de hoeveelheid groen of bomen, maar ook naar de kwaliteit ervan. Den Haag heeft de ambitie om te verdichten, te vergroenen en te verduurzamen. De gemeente is bezig daarvoor instrumenten/indicatoren te ontwikkelen.

*Voor de Grotiusplaats is gezocht naar een maatwerkoplossing waarin de afweging tussen verdichting en vergroening is gemaakt. Indien we het gemiddelde van 0,2 bomen per woning willen handhaven zouden er op de Grotiusplaats (655 woningen * 0,2) 131 bomen moeten worden toegevoegd. Ruimtelijk gezien is dit niet mogelijk. De Grotiusplaats zal na de ontwikkeling zo groen mogelijk worden ingericht. Of hier ook volwaardige bomen kunnen worden geplant hangt af van het grondpakket wat op de ondergrondse parkeergarage komt. Naar verwachting zal het gemiddelde aantal bomen per inwoner in de buurt dus dalen. Hoewel het niet als compensatie geldt kan wel gesteld worden dat de wijk qua groenvoorziening gunstig is gelegen ten opzichte van het Haagse Bos en de Koekamp. Hierdoor is voor de meeste bewoners een aantrekkelijke groenvoorziening op loopafstand beschikbaar.*

Groen

Dit plan voegt 655 woningen en op basis van het huidige schetsontwerp ca. 3.400m² groen toe. Omgerekend is dit ca. 5m² per nieuwbouw woning. Dit wijkt af van de 75m² per woning die het wijkberaad stelt, maar dit is dus geen beleidsnorm. Er wordt zoveel mogelijk groen toegevoegd binnen de ruimtelijke kaders.

De Utrechtse baan, nu een verkeersweg, wordt overkapt en groen ingericht. De omgevingskwaliteit verbetert aanzienlijk en er wordt groen toegevoegd in de wijk.

Daarnaast ligt Bezuidenhout op loopafstand van het Haagse Bos en Koekamp waardoor bewoners voldoende groenvoorzieningen in hun nabijheid hebben.

Reactie op punt 3.4:

De zienswijze veronderstelt dat WKO op de Grotiusplaats zou bijdragen aan een toename van de grondwateroverlast in Bezuidenhout. Deze veronderstelling is om een aantal redenen onjuist. In het betreffende onderzoeksrapport kan in de figuren 15, 16 en 17 worden gezien hoe ver de invloed van een WKO rijkt en wat de stijghoogte verschillen in het eerste watervoerende pakket zijn. De invloedssfeer van een WKO bij het Grotiusplein reikt niet tot de delen van Bezuidenhout van waaruit grondwateroverlast wordt gerapporteerd (oudere bebouwing van voor de jaren zeventig). Daarnaast vertaalt een toename van de stijghoogte op tientallen meters diepte in het eerste watervoerende pakket zich alleen in hogere grondwaterstanden bij gehele afwezigheid van een deklaag. Deze deklaag is in bijna geheel Bezuidenhout aanwezig. WKO's die voor 2008 zijn aangelegd bevinden zich in het eerste watervoerende pakket terwijl WKO's vanaf 2008 op nog grotere diepte zijn aangelegd in het tweede en derde watervoerende pakket. De boven de warmte- en koudebronnen gelegen ondoorlatende lagen zorgen ervoor dat een stijghoogteverandering op grotere diepte niet meer merkbaar is ter plekke van het freatische grondwater. Samengevat zorgen de fysieke afstand tot kwetsbare bebouwing, de aanlegdiepte van de WKO en de aanwezigheid van afsluitende lagen ervoor dat warmte koudeopslag bij het Grotiusplein niet kan leiden tot veranderingen in de freatische grondwaterstand dan wel grondwateroverlast.

Reactie op punt 3.5:

De nota 'Haagse Hoogbouw: Eyeline en Skyline' is op 25 januari 2018 vastgesteld door de gemeenteraad van Den Haag. Tijdens de raadsvergadering is het door de wijkraad benoemde amendement vastgesteld. Het amendement houdt in dat in de planfase voor hoogbouw de leefbaarheidseffecten (waaronder voorzieningen) in de buurt te inventariseren en bij negatieve effecten voorafgaand (eventueel als onderdeel van het bouwproject) mitigerende maatregelen te nemen.

In het kader van de bestemmingsplanprocedure is uitgebreid onderzoek gedaan naar de ruimtelijk relevante aspecten milieuaspecten. Deze onderzoeken hebben ook betrekking op de leefbaarheid in de wijk. Aspecten als luchtkwaliteit, externe veiligheid, akoestiek, verkeer en parkeren en wind- en bezonning zijn onderzocht. In hoofdstuk 4 van de toelichting van het bestemmingsplan wordt hier uitgebreid op ingegaan.

Uit de onderzoeken is gebleken dat de ontwikkelingen vanuit ruimtelijk oogpunt acceptabel zijn. Er kan dan ook geconcludeerd worden dat de ontwikkelingen die met het bestemmingsplan mogelijk gemaakt worden de leefbaarheid in Bezuidenhout niet nadelig beïnvloeden.

In het kader van de bestemmingsplanprocedure gaat het te ver om zoals het Wijkberaad in haar zienswijze vraagt, de leefbaarheidseffecten waaronder voorzieningen te inventariseren en indien nodig mitigerende maatregelen te nemen. Alleen ruimtelijk relevante aspecten en de wettelijk voorgeschreven aspecten mogen in een bestemmingsplanprocedure betrokken worden.

Daarnaast was ten tijde van het vaststellen van het genoemde amendement en de nota 'Haagse Hoogbouw: Eyeline en Skyline' de planvorming voor de Grotiusplaats al grotendeels afgerond en waren de afspraken al vastgelegd in een Anterieure Overeenkomst.

Voor de volledigheid hebben wij alsnog gekeken naar de onderwerpen die zijn weergegeven in de Leefbaarheidseffect monitor van de stichting Wijkberaad. Een deel van deze onderwerpen zijn al aan bod gekomen in beantwoording van andere punten in de zienswijzen (groen, speelplaatsen, WKO). Op de overige onderwerpen die vanuit de monitor relevant zijn wordt hieronder ingegaan.

Afvalverzamel punten

In de wijk Bezuidenhout-Midden en West is de gemiddelde afstand tot een ORAC (ondergrondse afvalcontainer) op dit moment 89 meter.

Volgens het gemeentelijk beleid zou dit maximaal 75 meter mogen zijn met een uitloop naar 125 meter. Deze uitloop is bijvoorbeeld mogelijk wanneer er geen beschikbare ruimte is (bijvoorbeeld vanwege bomen, parkeerplaatsen of kabels en leidingen). Het plan op de Grotiusplaats voorziet in zijn eigen afvalverzamel punt, hierdoor zal de situatie voor de wijk niet veranderen.

Fijnstof (pm₁₀, pm_{2,5})

Volgens de EU-norm mag het jaargemiddelde van fijnstof pm₁₀ in de lucht niet hoger zijn dan 40 µg/m³. Volgens de WHO-norm mag dit niet meer dan 20 µg/m³ zijn. Op dit moment blijf de wijk t.a.v. fijnstof van pm₁₀ gemiddeld gezien onder beide normen. Voor fijnstof pm_{2,5} zitten de woningen gemiddeld onder de EU norm van 20 µg/m³, maar niet onder de adviesnorm van 10 µg/m³ van de WHO (de WHO-norm is geen wettelijke norm). De Grotiusplaats voldoet voor beide fijnstoffen momenteel aan de EU norm. Voor de Grotiusplaats specifiek wordt een lichte verslechtering verwacht ten opzichte van de referentiesituatie (2020) door de toename van het verkeer. Anderzijds wordt er een verbetering verwacht vanwege de overkapping, waarbij enkel zeer lokaal een verslechtering optreedt (bij de tunnelmonden). Over het geheel gezien wordt er voldaan aan de wettelijke grenswaarden conform de Wet Milieubeheer. De uitstoot van fijnstof blijft onder de EU-norm. De WHO advies norm wordt op dit moment niet, en ook na ontwikkeling van de Grotiusplaats niet gehaald.

Geluidbelasting Rail

Het plangebied ligt nabij een verhoogde trambaan van de HTM/RET en daarnaast in de nabijheid van de spoorzone Den Haag Centraal. Uit onderzoek blijkt dat de geluidbelasting ten gevolge van railverkeer (hoofdspoorwegen) ten hoogste 56 en 57 dB bedraagt voor respectievelijk Grotius I en II. Hiermee wordt de voorkeursgrenswaarde van 55 dB uit het besluit Geluidshinder met ten hoogste 1 en 2 dB overschreden. Wel wordt voldaan aan de grenswaarde voor de maximaal te verlenen hogere waarde van 68 dB voor railverkeer. De omgevingsdienst Haaglanden heeft dan ook hogere waarden verleend voor dit plan.

Geluidsbelasting Weg

Uit de rekenresultaten blijkt dat de geluidbelasting ten gevolge van wegverkeer ten hoogste 61 en 63 dB bedraagt voor respectievelijk Grotius I en II. Hiermee wordt de voorkeursgrenswaarde van 48 dB uit de wet Geluidshinder met ten hoogste 13 en 15 dB overschreden. Hiermee wordt wel voldaan aan de grenswaarde voor de maximaal te verlenen hogere waarde van 63 dB voor wegverkeer.

Gezien de verschillende geluidsbronnen rondom het projectgebied is het niet mogelijk om doeltreffende geluidswerende mogelijkheden bij de bron te realiseren. Zo zijn geluidsschermen vanuit stedenbouwkundig oogpunt ongewenst en heeft stil asfalt te weinig effect. Wel worden er geluiddempende maatregelen aan de woningen zelf getroffen om te zorgen voor een prettig binnenklimaat. De Omgevingsdienst Haaglanden heeft conform gemeentelijk beleid Hogere Waarden verleend ten aanzien van het project.

Op dit moment is de geluidsbelasting in de omgeving van het plangebied, vanwege de nabijheid van de Utrechtsebaan en de spoorzone, niet optimaal. De overkapping van de Utrechtsebaan zorgt voor een significante afname van de geluidsbelasting in directe omgeving. Het extra verkeer dat de ontwikkeling van de Grotiusplaats veroorzaakt is van verwaarloosbare invloed op het reeds hoge geluidsbelasting in de omgeving, de toename van verkeersbewegingen is immers beperkt.

Stikstofdioxide

De jaargemiddelde concentratie van stikstofdioxide (NO₂) neemt na realisatie van de overkapping ter plaatse van de overkapping enigszins af. Bij de tunnelmonden valt echter weer een kleine toename te verwachten. De grenswaarde voor stikstofdioxide van 40 µg/m³ wordt niet overschreden.

Fietsrekken

De bezettingsgraad van de fietsrekken in de wijk ligt momenteel volgens de monitor erg hoog. Het plan voorziet in de fietsvoorzieningen voor de eigen ontwikkeling binnen het plangebied. Deels in pandig voor de bewoners, maar ook in de openbare ruimte voor bezoekers van de woningen en commerciële ruimte.

Daarnaast wordt de huidige tijdelijke stalling op de Grotiusplaats verplaatst over drie alternatieve locaties zodat de bestaande capaciteit niet verminderd.

Blauw op straat

De monitor stelt dat op elke 5.000 inwoners er tenminste 1 wijkagent dient te zijn. Momenteel zijn er twee wijkagenten voor de ca. 16.000 inwoners in de wijk. Door de ontwikkeling op de Grotiusplaats komen er ca. 1000 bewoners bij. Vanuit de monitor bezien ligt het daarom voor de hand om 2 extra wijkagenten in te zetten. Ook met het oog op andere toekomstige ontwikkelingen.

Er is inderdaad sprake van een generieke norm voor de hele eenheid Den Haag van 1 agent op elke 5.000 inwoners. De eenheid Den Haag bestaat uit 26 gemeenten, die gemiddeld genomen aan deze norm moet voldoen. De eenheid voldoet ook aan deze norm en ook de stad Den Haag voldoet ruimschoots aan deze norm. Dat houdt in dat hier onderling per wijk of politiebureau verschillen in kunnen zitten. De komst van extra woningen is geen directe aanleiding dat een bureau meer capaciteit krijgt. De politie is hiervoor verantwoordelijk. Er is zoals gezegd geen directe aanleiding voor extra capaciteit omdat het stadsdeel qua inwoners groeit. De verdeling van capaciteit voor de bureaus wordt gemaakt op basis van de problematiek in de verschillende stadsdelen / wijken.

Basisscholen/ Middelbare scholen

Volgens de monitor is de bezettingsgraad van de basisscholen momenteel 100%. Na de verschillende ontwikkelingen in de wijk zou dit percentage richting de 140% gaan. De gemeente is zich bewust van de druk op deze scholen. Op basis van de prognoses werken nieuwe bouwplannen door in de capaciteitsplanning voor onderwijs. In het coalitieakkoord is opgenomen dat we een nieuw integraal huisvestingsplan voor scholen maken. Dit zullen we in 2019 met de stad bespreken. Een aantal scholen in Bezuidenhout komt daarin in aanmerking voor vervangende nieuwbouw/renovatie en of uitbreiding. Op termijn is het ook denkbaar dat er nieuwe schoolgebouwen worden meegenomen in de ontwikkeling van het Central Innovation District.

Huisartsen

Bezettingsgraad neemt toe richting 80% na ingreep volgens de monitor. Uiteindelijk is dit een kwestie van vraag en aanbod. Een nieuwe huisarts zal zich pas vestigen wanneer er voldoende klandizie is. De ontwikkeling op de Grotiusplaats biedt ruimte voor de huisvesting van een huisarts.

Tandartsen

Momenteel zijn de tandartspraktijken al overbezet volgens de monitor. Deze bezettingsgraad neemt verder toe wanneer er nieuwe bewoners komen. Uiteindelijk is dit een kwestie van vraag en aanbod. Een nieuwe tandarts zal zich pas vestigen wanneer er voldoende klandizie is. De ontwikkeling op de Grotiusplaats biedt ruimte voor de huisvesting van een tandarts.

Voorzieningen

De afstanden tot winkels, horeca en ander voorzieningen zijn over het algemeen klein. Er is veel aanbod in de wijk. De ontwikkeling op de Grotiusplaats voegt (beperkt) aanbod toe, passend bij de schaal van de ontwikkeling.

Op basis van bovenstaande inventarisatie zijn er geen onderwerpen waar de gemeente Den Haag direct mitigerende maatregelen op dient te nemen. Vele onderwerpen kunnen ook niet vanuit de Grotiusplaats worden opgelost voor de gehele wijk. Wel zijn de onderwerpen bij de gemeente in beeld en bekend. Daarnaast is er overleg geweest met het Wijkberaad Bezuidenhout. Tijdens dit overleg is er gesproken over de diverse ruimtelijke ontwikkelingen in Bezuidenhout en de gevolgen voor de leefbaarheid. In het collegeakkoord hebben we afgesproken om vooruitlopend op de invoering van de Omgevingswet in de investeringsgebieden te experimenteren met de leefbaarheidseffectenrapportage, vergelijkbaar met de monitor zoals die door het Wijkberaad Bezuidenhout is geïnitieerd.

Tijdens het overleg is toegezegd dat er nader in overleg wordt getreden over verschillende bouwinitiatieven in Be Zuidenhout en de relatie met de leefbaarheidseffectenrapportage. Er wordt op dit moment gekeken op welke wijze het Wijkberaad gekoppeld kan worden aan één contactpersoon.

Reactie op punt 3.6:

Voetgangers en fietsers worden door de wetgever niet aangemerkt als gevoelige bestemmingen, waarmee in het kader van luchtkwaliteit rekening moet worden gehouden (woningen, scholen, ziekenhuizen etc. zijn dat wel). Daarnaast zijn fietsers en voetgangers slechts korte tijd op dezelfde plek aanwezig, waardoor onderzoek niet nodig is. Zodoende zijn deze niet meegenomen in de onderzoeken en worden hier geen passende maatregelen voor voorgesteld.

Gelet op voorgaande reactie stelt het college de raad voor om de zienswijze ongegrond te verklaren.

3. Ra 2018.88 Van der Feltz Advocaten namens Koninklijke Bibliotheek, de Stichting Literatuurmuseum en Literatuurarchief en het RKD-Nederlands Instituut voor Kunstgeschiedenis

De volgende zienswijze is geciteerd:

"I. Inleiding

1. Namens cliënten, de Koninklijke Bibliotheek (hierna te noemen: de "KB"), de Stichting Nederlands Literatuurmuseum en Literatuurarchief (hierna te noemen: het "museum") en het RKD-Nederlands Instituut voor Kunstgeschiedenis (hierna te noemen: het "RKD"), allen gevestigd aan de Prins Willem-Alexanderhof 5 (2595 BE) te Den Haag, breng ik een zienswijze in tegen de voorgenomen bouw van twee woontorens (Grotius I en II) aan de Grotiusplaats te Den Haag.
2. Het bouwproject voorziet in twee woontorens van 100 meter en 120 meter ten behoeve van ca 50.000 m2 woningbouw (ca. 655 woningen), ca 850 m2 commerciële functies in de plint en een ondergrondse parkeergarage. Woontoren Grotius II is op zeer korte afstand van de hoek van de KB geprojecteerd. Ook wordt de Utrechtsebaan overkapt. Om de herontwikkeling planologisch mogelijk te maken is besloten om voor de Grotiusplaats een nieuw bestemmingsplan vast te stellen onder gelijktijdige verlening van een omgevingsvergunning voor de bouw.
3. Het bestemmingsplan en de omgevingsvergunning zijn met toepassing van de gemeentelijke coördinatieregeling als bedoeld in paragraaf 3.6, 1 van de Wet ruimtelijke ordening ("Wro") gecoördineerd behandeld. Het ontwerpbestemmingsplan Be Zuidenhout, 2e herziening - Grotiusplaats en de ontwerp-omgevingsvergunning liggen tot en met 11 juli 2018 ter inzage.
4. Cliënten kunnen zich niet verenigen met de voorwaarden waaronder uw college voornemens is de omgevingsvergunning voor de bouw van twee woontorens te verlenen niet verenigen en wensen zich in deze zienswijze uit te spreken tegen de ontwerpvergunning. Cliënten verzoeken uw college de vergunning niet (ongewijzigd) te verlenen.

Positie/belangen cliënten

5. Het Rijksvastgoedbedrijf is eigenaar van het Koninklijke Bibliotheekcomplex (Prins Willem-Alexanderhof 5 in Den Haag). De KB, het museum en het RKD hebben met het Rijksvastgoedbedrijf een huur/gebruiksovereenkomst gesloten voor het gebruik van het pand.
6. De KB is een publiekrechtelijke rechtspersoon en is werkzaam op het gebied van het bibliotheekwezen en onderwijs. De KB is Nederlands nationale bibliotheek en opereert in verschillende domeinen: wetenschap, openbare bibliotheken en erfgoed. Zij heeft als doelstelling iedereen toegang te geven tot kennis en cultuur van het heden en verleden van Nederland en fungeert als kenniscentrum voor wetenschappelijke informatievoorziening. In de collectie van de KB bevindt zich kostbaar en antiek cultureel erfgoed. In het gebouw zijn kwetsbare boeken en eeuwenoude manuscripten opgeborgen. Ook in de ondergrondse magazijnen zijn collecties met veelal unieke exemplaren aanwezig. Voor de KB is behoud en bescherming van de unieke collectie van het allergrootste belang. Die collectie is onvervangbaar.

7. De KB maakt de bibliotheekcollectie van Nederland (digitaal) zichtbaar, houdbaar en bruikbaar. De KB neemt in het netwerk van bibliotheken een centrale positie in en voert de regie. Naast haar taken voor wetenschap en openbare bibliotheken is de KB met het Nationaal Archief, het Nederlands Instituut voor Beeld & Geluid en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed verantwoordelijk voor het Nederlands erfgoed op het terrein van (respectievelijk) publicaties, archieven, audiovisueel materiaal en museaal en ruimtelijk erfgoed. Het garanderen van duurzame toegang tot collecties is een centrale taak van de nationale bibliotheek.
8. De KB draagt aldus verantwoordelijkheid voor grote fysieke collecties en sinds het midden van de jaren negentig ook voor groeiende digitale collecties opgeslagen in het in pandige rekencentrum/de computerruimte. In verband daarmee ziet zij zich genoodzaakt thans een zienswijze in te dienen tegen (de uitvoering) van het voorgenomen bouwplan.
9. Dat geldt ook voor het museum waarin het Literatuurmuseum en het Kinderboekenmuseum verenigd zijn. Het museum beheert de literaire nalatenschappen van ca. 7.000 schrijvers en illustratoren. De collectie omvat ruim zes strekkende kilometer documenten en objecten, waaronder ca. 1,8 miljoen brieven, 250.000 manuscripten, 65.000 foto's, 2.800 schrijversportretten en 60.000 kinderboekenillustraties. Hieronder bevinden zich topstukken uit de Nederlandse literatuur, waaronder handschriften van De avonden van Gerard Reve, de Mei van Herman Gorter, Oeroeg van Hella S. Haasse, De ontdekking van de hemel van Harry Mulisch, De stille kracht van Louis Couperus en alle originele illustraties van Max Velthuis en Thé Tjong-Khing. Het Kinderboekenmuseum / Literatuurmuseum ontvangt jaarlijks meer dan 100.000 bezoekers voor zijn interactieve exposities; deze bezoekers komen veelal in familieverband, of in het kader van schoolbezoek.
10. Het RKD, Nederlands instituut voor kunstgeschiedenis, is een internationaal onderzoeks- en documentatie-instituut op het terrein van de Kunst der Nederlanden van de 15e eeuw tot heden. Zij is een privaatrechtelijke instelling die onder de erfgoedwet een rijkscollectie beheert bestaande uit archieven, beeldmateriaal en bibliotheek op het terrein van de geschiedenis van de Kunst der Nederlanden van de 15e eeuw tot heden. De collectie bestaat uit ruim 15 kilometer plank met daarin meer dan 5 miljoen afbeeldingen/reproducties van kunstwerken waarmee dagelijks (herkomst-) onderzoek wordt verricht door universiteiten, musea en kunsthandel (online bereik ruim 1,5 mio gebruikers per jaar, fysiek rond de 6000 bezoeker per jaar). Deze collectie is opgebouwd vanaf de start van de vorige eeuw, uniek in samenstelling en aard en daarmee onvervangbaar. Naast documentatiemateriaal voor onderzoek bestaat de collectie ook uit unieke en kostbare tekeningen en prenten van kunstenaars als onderdeel van archieven en kunstenaarsboeken. Daarnaast beheert het RKD bijzondere collecties zoals de negatieven van Breitner.
11. Het is de missie van het RKD om kennis en informatie over kunst uit de Nederlanden in internationale context wereldwijd toegankelijk te maken voor musea, wetenschap en publiek. Dit gebeurt online maar omdat vele collectieonderdelen alleen analoog toegankelijk zijn ontvangt zij bezoekers uit de hele wereld op haar studie- en leeszalen voor het faciliteren van onderzoek. Professionele partners gebruiken dagelijks de digitale infrastructuur van het RKD (meer dan 1,5 mio bezoekers per jaar) en als netwerkorganisatie wordt een inhoudelijke programmering geboden. Voor belangstellend publiek worden lezingen en andere publieksactiviteiten geboden zoals beoordelingsmiddagen waarmee het fysieke bezoek aan het RKD gemiddeld ligt op 6000 bezoekers per jaar.

II. Bezwaren

12. De KB, het museum en het RKD zijn in verschillende ruimten van het KB-complex ondergebracht. Het RKD hecht eraan te benadrukken dat zij zich in algemene zin kan vinden in de inhoud van de zienswijze. De zelfstandige organisatie en specifieke activiteiten van het RKD, alsmede haar locatie in het 'KB-gebouw' kunnen er evenwel toe leiden dat haar belangen en bezwaren tegen de omgevingsvergunning op onderdelen verschillend zijn van die van de KB en het museum en derhalve enige nuancering behoeven. Omdat de bezwaren in de kern niettemin overeenkomen hebben cliënten ervoor gekozen gezamenlijk op te trekken en hun bezwaren niet afzonderlijk te benoemen maar in één zienswijze neer te leggen.

Algemeen

13. Cliënten hebben op zich geen ruimtelijke bezwaren tegen het bouwproject als zodanig en de planologische inpassing daarvan in het bestemmingsplan.

Wel achten zij niet uitgesloten dat door de (uitvoering van) bouwwerkzaamheden schade zal ontstaan aan het bibliotheekgebouw en aan de bijzondere en kostbare collectie boeken en manuscripten die in de bibliotheek worden bewaard. Tevens is naar hun mening gedurende de bouw niet gewaarborgd dat het rekencentrum, de beeldstudio, het serverpark en de overige IT-infrastructuur ongestoord kunnen blijven functioneren. De (fysieke en digitale) bereikbaarheid van het gebouw door de bezoekers behoeft in dat verband aandacht. Specifiek voor het museum geldt dat de expeditie-ingang - gelegen tegenover het voormalige gebouw van het Ministerie van Buitenlandse Zaken - bereikbaar moet blijven gedurende de bouwwerkzaamheden. Of die bereikbaarheid tijdens de bouw is gewaarborgd, is onduidelijk.

14. Cliënten zijn met name bevreesd voor de gevolgen van het intrillen van de damwanden en de funderingswerkzaamheden ten behoeve van de aanleg van de ondergrondse parkeergarage. Ook zien zij risico's voor de veiligheid bij de hijswerkzaamheden. Verder is onduidelijk of het bouwlawaai gaat zorgen voor verstoring van het dagelijks gebruik van het bibliotheekcomplex en museum.

15. Cliënten menen voorts dat voorafgaand aan definitieve besluitvorming meer inzicht moet worden verkregen in de bouwveiligheidsrisico's van de bouw voor de omgeving in het algemeen, en voor het complex en collecties in het bijzonder. Uit de ontwerp-beschikking blijkt niet dat bij vergunningverlening rekening is gehouden met het risico op schade en hinder door bouwactiviteiten. Er ontbreken bijvoorbeeld documenten in de aanvraag die inzicht geven in de te verwachten geluid en trillingsniveaus en de consequenties ervan voor het gebouw van de KB en het aanwezige erfgoed. Er hadden naar hun mening specifieke veiligheidsvoorschriften aan de vergunning moeten worden verbonden ter bescherming van het KB-pand en de kwetsbare en unieke collecties van de KB en museum.

16. Er hadden voorwaarden moeten worden opgenomen ter bescherming van de computerruimtes/het serverpark en het rekencentrum van de KB teneinde zeker te stellen dat zij haar publieke taken en online dienstverlening ook tijdens de bouw kan blijven uitoefenen. Of de KB en het museum gedurende de bouw goed bereikbaar blijft voor de bezoekers is onzeker.

17. Cliënten vrezen hinder als gevolg van de bouwwerkzaamheden waardoor ruimtes van de KB en het museum voor langere tijd niet bruikbaar zullen zijn voor lezingen, exposities, vergaderingen, studie e.d. Ook is het de vraag of het Rijksvastgoedbedrijf in staat zal zijn adequaat onderhoud aan het KB-pand te verrichten tijdens de bouwwerkzaamheden. Zo worden de klimaatinstallaties op het dak successievelijk vervangen. De vervangingsoperatie is gestart en zal de eerste helft van het volgend jaar worden vervolgd. Om dit mogelijk te maken zullen er hijskranen moeten worden geplaatst op of in de nabijheid van de bouwlocatie Grotiusplaats. Graag verneemt het Rijksvastgoedbedrijf of hiermee bij vergunningverlening rekening is gehouden. Zo niet, dan zijn de nodige uitvoerings- en bouwveiligheidsproblemen te verwachten.

18. Op voorhand is niet uit te sluiten dat de aan te leggen bouwput en de in te trillen damwanden, gezien de korte afstand tot het KB-gebouw, schade aan (de kelders van) het KB-complex zullen veroorzaken. Niet uit te sluiten is dat de literaire documenten daardoor eveneens schade oplopen. Te denken valt aan waterschade en schade door trillingen als gevolg van het intrillen van de damwanden. Ook de hijswerkzaamheden kunnen bij een calamiteit mogelijk schade veroorzaken.

19. In de ontwerpvergunning is aan al bovenstaande aspecten ten onrechte geen aandacht besteed. Cliënten verzoeken uw college die vrees voorafgaand aan definitieve besluitvorming weg te nemen.

20. De bezwaren van cliënten hebben betrekking op geluid, trillingen, bezonning (binnenklimaat), grondwaterstand en bouwveiligheid. In de ontwerp-omgevingsvergunning is onvoldoende aandacht besteed aan deze onderwerpen in het algemeen, en aan de gevolgen voor cliënten in het bijzonder. Ik licht de bezwaren toe.

Bouwveiligheid

21. Op grond van artikel 2.10 lid 1 onder a van de Wabo moet het bouwen van een bouwwerk voldoen aan de voorschriften die gesteld zijn in onder meer het Bouwbesluit 2012. Hoofdstuk 8 van het Bouwbesluit 2012 bevat normen die gaan over bouw- en sloopwerkzaamheden. De uitvoering van bouw- en sloopwerkzaamheden moet zodanig plaatsvinden dat voor de omgeving een onveilige situatie of voor de gezondheid of bruikbaarheid nadelige hinder zo veel mogelijk wordt voorkomen (zie artikel 8.1). Daarnaast is in artikel 8.2 'Veiligheid in de omgeving' aangegeven dat bij het uitvoeren van bouw- of sloopwerkzaamheden maatregelen worden genomen ter voorkoming van:

- a. letsel van personen op een aangrenzend perceel of een aan het bouw- of sloofterrein grenzende openbare weg, openbaar water of openbaar groen;
 - b. letsel van personen die het bouw- of sloofterrein onbevoegd betreden, en
 - c. beschadiging of belemmering van wegen, van in de weg gelegen werken en van andere al dan niet roerende zaken op een aangrenzend perceel of op een aan het bouw- of sloofterrein grenzende openbare weg, openbaar water of openbaar groen.
22. De maatregelen van artikel 8.2 worden bij grote bouwprojecten in de regel in een bouwveiligheidsplan neergelegd.

Onvoldoende inzicht of aan bouwveiligheidseisen kan worden voldaan

23. Uw college heeft in de ontwerpvergunning voor de bouw van de Grotiustorens een bouwveiligheidsplan voorgeschreven. In de vergunning is bepaald dat het bouwveiligheidsplan drie weken voor de start van de bouw ter goedkeuring moet worden voorgelegd. Cliënten achten dit te onbepaald en te onzeker. Dit is voor zowel het Rijksvastgoedbedrijf als de KB en het museum te kort dag om nog tijdig maatregelen te nemen.
24. Voorafgaand aan vergunningverlening moet voldoende inzicht bestaan dat kan worden voldaan aan de minimale veiligheidseisen. Dat inzicht bestaat thans niet. Er is voor het bouwproject Grotiusplaats een Principe-Bouwveiligheidsplan en een Bouwveiligheidsplan op hoofdlijnen beschikbaar van 10 april 2018. Op 19 april 2018 is nog een aanvulling gekomen waarin inzicht wordt gegeven in de veiligheid van de omgeving tijdens het realiseren van het project. Uit het Principe-Bouwveiligheidsplan blijkt dat diverse bouwveiligheidsalternatieven nog worden onderzocht. Cliënten menen dat de onderzoeksfase in dit stadium van de procedure voorbij zou moeten zijn. Op dit moment zou bij eenieder duidelijk moeten zijn welke (minimale) veiligheidsmaatregelen noodzakelijk zijn om de omgeving optimaal te beschermen. Dit is niet alleen een belang van het Rijksvastgoedbedrijf als eigenaar van het gebouw, maar ook van de huurders met hun onvervangbare en unieke collectie van Nederlands erfgoed. Dat de KB en het museum de naaste buur is van de bouwlocatie is in besluitvorming tot nu toe onderbelicht gebleven.
25. Details over de uitvoeringswijze van de heimethode en de daarbij optredende geluid- en trillingsniveaus zijn onbekend. In een presentatie van ProVast is duidelijk gemaakt dat de damwanden van de bouwkuip op korte afstand van het KB-complex worden gedrukt en vanaf zeven meter ondergronds worden ingetrild. De fundering van de woontorens zal bestaan uit schroefpalen. Of de daarmee samenhangende trillinghinder binnen de normen blijft, staat echter niet vast. Op dit moment is voor cliënten derhalve niet uit te sluiten dat de uitvoering van het bouwwerk (m.n. de bouw van de parkeerkelder) leidt tot schade aan het pand en de zich daarin bevindende IT-infrastructuur en collecties. Evenmin blijkt uit de aanvraag in hoeverre de optredende geluid- en trillingsniveaus van de bouwwerkzaamheden het gebruik van de ruimtes in het KB-gebouw gaan belemmeren. Om hierin inzicht te verkrijgen, hebben cliënten aan DPA Cauberg-Huygen gevraagd een prognose op te stellen van de te verwachten geluid- en trillingsniveaus en de kans op hinder. Uit de als bijlage 1 bijgevoegde prognose (04233-25991-03 d.d. 11 juli 2018) blijkt dat met reëel gekozen uitgangspunten overschrijdingen worden berekend voor zowel de beoordeling van het geluidniveau als het trillingsniveau ten gevolge van de bouwwerkzaamheden. Het is voor cliënten van groot belang dat uw college voor de verlening van de definitieve beschikking om een prognose vraagt van de geluid- en trillingsniveaus waarin onderbouwd is aangegeven welke maatregelen worden getroffen om de geluid- en trillingsniveaus te verlagen en wat hiervan het effect is.
26. Bovendien bestaat nog geen inzicht in het hijsplan, terwijl vaststaat dat het KB-gebouw zich bevindt in de veiligheidszone van het bouwproject. In dit stadium van de procedure is dit onaanvaardbaar. De veiligheid van de bezoekers en de werknemers van de KB en het museum is daarbij in het geding. Niet bekend is welke toegangsbeperkingen zullen gelden en welke vluchtwegen beschikbaar zijn. De rechtszekerheid is hier ver te zoeken. Op zijn minst had in de vergunning kunnen worden voorgeschreven dat niet mag worden gehesen boven ruimten van belendingen die zich in de veiligheidszone bevinden wanneer daar mensen aanwezig zijn. Uitgesloten moet worden dat er materieel over de magazijndaken gehesen wordt. Ook de stabiliteit van de kranen dient gegarandeerd te zijn. In elk geval zou moeten worden bepaald dat vergunninghouder de bewuste hijswerkzaamheden niet mag verrichten tijdens de openingstijden van de KB en het museum.

Bouwveiligheidsplan dient voorafgaand aan definitieve vergunningverlening beschikbaar en goedgekeurd te zijn

27. In de huidige opzet van de vergunning wordt onvoldoende recht gedaan aan de gerechtvaardigde belangen van cliënten. Het definitieve bouwveiligheidsplan dient daarom vanwege alle onzekerheid voorafgaand aan vergunningverlening te zijn afgerond en goedgekeurd. Pas dan kunt u als college overzien of wordt voldaan aan de veiligheidseisen van het Bouwbesluit en of vergunningverlening mogelijk is. Dat overzicht ontbreekt op dit moment.

28. Dat geldt ook voor derde-belanghebbenden. Met de huidige opzet van de voorwaarden bestaat er voor cliënten geen mogelijkheid tot inspraak in het bouwveiligheidsplan en de daarin te maken keuzes. Zij achten zulks onaanvaardbaar nu sprake is van een bouwplan op korte afstand van het KB-gebouw. Zonder voorafgaand inzicht is niet duidelijk of de KB en het museum haar publieke taakverlening gedurende de bouw naar behoren kan vervullen. De KB en het museum hebben er belang bij om vooraf inzicht te hebben in de impact van de bouwwerkzaamheden op het bibliotheekpand teneinde tijdig eventuele voorzorgsmaatregelen te kunnen treffen. Dat geldt evenzeer voor het Rijksvastgoedbedrijf als eigenaar /verhuurder van het pand. Nu bestaat dat inzicht niet of nauwelijks. Een prognose voor geluid en trillingen door de bouw is niet beschikbaar gesteld door aanvrager. De effecten van de bouw op het pand van de KB en de daarin aanwezige unieke collectie en overige roerende zaken zijn derhalve niet althans onvoldoende kenbaar in kaart gebracht.

29. Dat geldt ook voor mogelijke geluidoverlast in de leesalen en de ruimten waar exposities en lezingen worden gegeven. Op dit moment is onduidelijk of de KB en het museum haar bezoekers gedurende de bouw voldoende rust kan garanderen om te lezen, te studeren, onderzoek te doen, exposities te bezoeken enz.? Of de KB en het museum al deze activiteiten ongestoord kan voortzetten gedurende de bouwphase, is niet zeker. De KB heeft daarom adviesbureau OPA Cauberg-Huygen opdracht gegeven een prognose op te stellen van de te verwachten geluid- en trillingsniveaus als gevolg van het intrillen van de damwanden. Het rapport van OPA is als bijlage 1 bij de zienswijze toegevoegd.

30. Uit de aanvullingen op het bouwveiligheidsplan d.d. 19 april 2018 blijkt ook dat een deel van het dak van de KB in de bouwveiligheidszone komt te liggen. Bij een toren van 120 meter dient in beginsel een veiligheidszone van 14 meter te gelden, bij een toren van 100 meter een zone van 12 meter. Dat is hier niet overal mogelijk. De afstand van het bouwblok van Grotius II naar de hoek van de KB is amper 6 meter, zo kan worden berekend op ruimtelijke plannen. Of en hoe de veiligheid tijdens het hijsen kan worden gegarandeerd, is niet duidelijk. In het Principe-Bouwveiligheidsplan is aangegeven dat daarover te zijner tijd overleg zal worden gevoerd met de KB.

31. Dat is te ongewis, gelet op de bijzonder korte afstand van de woontorens tot het KB-complex. In zoverre is sprake van strijd met het zorgvuldigheids- en rechtszekerheidsbeginsel.

Aanscherping veiligheidsvoorwaarden in de vergunning is noodzakelijk ter voorkoming van beschadiging van roerende zaken van de KB

32. Uit het bestreden ontwerpbesluit volgt dat, met inachtneming van afdeling 8.1 van het Bouwbesluit 2012, voorwaarden worden gesteld ten aanzien van de werkzaamheden met betrekking tot de invloed op de belendingen en de omgeving. Deze voorwaarden zijn te summier opgesteld, waardoor schade aan het KB-pand en de collectie e.d. dreigt. De eisen gesteld aan het veiligheidsplan voorzien ten onrechte niet in voorwaarden ter voorkoming van beschadiging dan wel belemmering van roerende zaken op een aangrenzend perceel (artikel 8.2, aanhef en sub c).

33. Gezien de unieke collectie van de KB en het museum en hun publieke taak tot duurzaam behoud en (digitale) beschikbaarstelling van de collecties kunnen dergelijke voorwaarden in de gegeven situatie niet worden gemist. Volgens de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State kunnen onveilige situaties weliswaar niet altijd worden voorkomen, maar om die zoveel als mogelijk te voorkomen, moeten in ieder geval de in artikel 8.2 genoemde maatregelen worden getroffen, zodat deze maatregelen als minimumeisen hebben te gelden (ABRvS 24 juni 2015, ECLI:NL:RVS:2015:1984, r.o. 3.1). In de ontwerpvergunning is geheel niet inzichtelijk gemaakt of en welke minimummaatregelen getroffen worden om te voorkomen dat de bouwwerkzaamheden zullen leiden tot schade aan de roerende zaken van cliënten. Dit terwijl het college zoals aangegeven wel gehouden is om voorwaarden aan de vergunning te verbinden op grond van artikel 8.2 aanhef en sub c Bouwbesluit.

34. De huidige redactie van de voorwaarden voorziet hoogstens (indirect) in het stellen van maatregelen ter bescherming van het pand, maar niet ter bescherming van de roerende zaken op een aangrenzend perceel.

Uit de Nota van Toelichting bij artikel 8.2 aanhef en sub c Bouwbesluit (Stb. 2011, 416, p. 343) volgt dat om onveilige situaties tijdens bouw- en sloopwerkzaamheden te voorkomen, er maatregelen moeten worden getroffen om letsel van personen, of beschadiging dan wel belemmering van wegen, werken of roerende zaken die zich in de omgeving van het bouw- of sloopterrein bevinden, te voorkomen. Daarbij geldt dat de manier waarop in de praktijk invulling wordt gegeven aan dit artikel afhankelijk zal zijn van de locatie en de aanwezigheid van bebouwing en mensen in de omgeving daarvan.

35. Hieruit volgt dat uw college, gezien de bijzonder korte afstand tot de KB, ook voorschriften aan de vergunning/bouwveiligheidsplan had moeten verbinden op grond van artikel 8.2 aanhef en sub c Bouwbesluit. Dit om de reële zorg van de KB en het museum weg te nemen dat de kwetsbare collecties, de servers en de beeldstudio door de bouwwerkzaamheden worden aangetast. Graag vernemen cliënten of uw college kan uitsluiten dat trillingen op die roerende zaken een zodanig effect zullen hebben dat beschadigingen kunnen optreden. Risico's dat de kwaliteit van de collecties achteruit zou kunnen gaan, moeten te allen tijde worden voorkomen.

36. Cliënten verzoeken uw college daarom ingevolge artikel 8.2 aanhef en sub c van het Bouwbesluit 2012 aanvullende en scherpere voorwaarden op te nemen ter voorkoming van beschadiging dan wel versterking van de roerende zaken (zoals de collectie, de IT-infrastructuur, de beeldstudio) en versterking van het gebruik van de ruimtes in de KB en het museum. Ook zijn aan de vergunning geen voorwaarden gesteld waaruit volgt wat de consequenties zijn wanneer er niet aan de voorwaarden van het veiligheidsplan wordt voldaan. Cliënten verzoeken u die alsnog aan de vergunning te verbinden.

Onvoldoende inzicht of de grondwaterstand gelijk blijft

37. Inzicht in de maatregelen en wijze van monitoring van de grondwaterstand is niet gegeven. In de bij de aanvraag behorende stukken is daarover weinig terug te vinden. Cliënten achten dit onaanvaardbaar. Het behoeft geen betoog dat waterschade in het pand funest kan zijn voor de collecties en de servers. Voorafgaand aan vergunningverlening dienen dergelijke gegevens alsnog beschikbaar te zijn. Een gedegen bemalingsplan ter regulering van de grondwaterstand dient voor vergunningverlening aanwezig te zijn. Vervolgens kunnen meer specifieke voorschriften aan de vergunning worden opgenomen, mede ter bescherming van de collecties van de KB en het museum.

Binnenklimaat

38. Een goed afgesteld binnenklimaat van het KB-complex is essentieel voor behoud van de unieke collecties. De collecties zijn bijzonder gevoelig voor schommelingen in luchtvochtigheid. Cliënten zouden graag een nader onderzoek zien naar de gevolgen van de bouw van de woontorens op het binnenklimaat van het KB-gebouw. Door de hoogte en gebouwvormen zal de bezonning en beschaduwing van het KB-gebouw immers veranderen. Niet uit te sluiten is dat de verminderde bezonning door de woontorens een negatief effect zullen hebben op het binnenklimaat in het KB-gebouw. Of een goed binnenklimaat ook na de bouw kan worden gegarandeerd met de huidige installaties, is onduidelijk. Of de huidige installaties op het dak van de KB dat aankunnen en of die installaties in dat geval tijdig zullen zijn vervangen en afgesteld, staat evenmin vast. Niet is gebleken dat hiermee rekening is gehouden. De gevolgen van de bouw voor het binnenklimaat in het pand dienen dan ook voorafgaand aan de bouw inzichtelijk te worden gemaakt.

Conclusie vergunning

39. De vaste collectie en de digitale omgeving van de KB is kwetsbaar en verdient een gedegen eigen beschermingsniveau. Naar de mening van de KB is het indienen van een veiligheidsplan drie weken voor de start van de bouw veel te kort om dat beschermingsniveau te bieden. Een veiligheidsplan dient voorafgaand aan vergunningverlening te zijn ingebracht en goedgekeurd. Dat geldt ook voor de door de cliënten te duchten hinder en schade als gevolg van de bouw. Het kan niet zo zijn dat pas na vergunningverlening inzicht bestaat in de mate van hinder en mogelijke risico's voor het pand en de collecties. Zonder voorafgaande duidelijkheid kan geen vergunning worden verleend.

40. De aan de vergunning verbonden voorschriften zouden moeten worden aangevuld, aangescherpt en verduidelijkt.

In de visie van cliënten dient daarbij in elk geval betrokken te worden dat:

- gegarandeerd is dat het grondwaterpeil gelijk blijft. Er bestaat te weinig inzicht in de door vergunninghouder te nemen maatregelen om de grondwaterstand te reguleren en waterschade aan belendende percelen te voorkomen. Het hoeft geen betoog dat waterschade risico's voor het gehele gebouw meebrengt en funest zal zijn voor de roerende zaken van de KB;
- het bemalingsplan ter regulering van de grondwaterstand bekend en goedgekeurd moet zijn voor vergunning wordt verleend en specifiek moet worden voorgeschreven;
- voorafgaand aan definitieve vergunningverlening op zijn minst gekeken dient te worden naar trillingen die gevolgen kunnen hebben voor de collecties, andere roerende zaken van de KB en het gebruik van de ruimtes in de KB;
- voorafgaand aan vergunningverlening duidelijk dient te zijn aan welke trillingsnorm moet worden voldaan, waarbij in aanmerking moet worden genomen dat de KB een gebouw is met daarin voor trillingen gevoelige roerende zaken en functies van ruimtes;
- het voorschrijven van aanvullende trillingsreducerende maatregelen noodzakelijk is om de bijzondere en kwetsbare collectie, het rekencentrum en de beeldstudio van de KB afdoende te beschermen;
- voorafgaand aan vergunningverlening duidelijk dient te zijn of aan de trillingsnormen kan worden voldaan;
- mocht de gekozen bouwmethode leiden tot trillingsniveaus die de normen overschrijden, dient voor vergunningverlening inzicht te bestaan in de toe te passen trillingsreducerende maatregelen en hun effect op de trillingsniveaus;
- voor geluid dient vooraf inzicht te worden gegeven in de te verwachte geluidniveaus in de ruimtes van de KB en het museum, de te hanteren normstelling, de aard- en de omvang van geluidreducerende maatregelen en hun effect op het geluidniveau;
- de gevolgen van de bouw voor het binnenklimaat in de KB voorafgaand aan de bouw inzichtelijk worden gemaakt;
- enkel "een voorstel voor het meten" volstrekt onvoldoende is, dat laat in het midden welke maatregelen de vergunninghouder moet nemen indien het voorstel voor het meten van trillingen en geluidsniveaus niet adequaat is;
- duidelijk moet zijn welke bouwwerken in de omgeving voorafgaand, tijdens en na de bouw worden gemonitord;
- het KB-gebouw in elk geval gedurende de bouw wordt gemonitord (geluid, trillingen, bouwkundige staat);
- een verplichte nulmeting (bouwkundige vooropname) naar de staat van het KB-gebouw (en de fundering) voor, tijdens en na de bouw in de vergunning wordt voorgeschreven;
- het hijsplan en -schema bekend moet zijn voordat definitief vergunning wordt verleend;

III. Afronding

41. Het college dient zich voorafgaand aan definitieve vergunningverlening ervan te vergewissen dat de bouwwerkzaamheden geen schade aan het KB-pand en de daarin aanwezige roerende zaken zullen veroorzaken. Ook de veiligheid van bezoekers en werknemers en de toegang tot het complex dient te zijn geborgd in de vergunning. Het gaat niet aan dit aspect vooruit te schuiven naar de beoordeling van het nog in te dienen bouwveiligheidsplan. Of aannemelijk is dat de minimale veiligheid in acht kan worden genomen, is nog onduidelijk. Die duidelijkheid had er in dit stadium van de procedure wel moeten zijn. Zonder voorafgaande duidelijkheid kan in feite geen vergunning worden verleend. Het niet voldoen aan het Bouwbesluit levert immers een weigeringsgrond op.

42. Een goed binnenklimaat en grondwaterstand is essentieel voor de staat van de unieke collectie. Niet uit te sluiten is dat dit binnenklimaat door de verminderde bezonning en de grondwaterstand als gevolg van de bouwwerkzaamheden negatief beïnvloed worden. Niet uit te sluiten is dat de klimaatinstallaties op het dak zullen moeten worden vervangen en bijgesteld als gevolg van de bouw. Overigens blijkt nergens uit dat rekening is gehouden met de in dat geval benodigde ruimte voor de hijskranen. Cliënten verzoeken uw college ook dit onderdeel voorafgaand aan definitieve besluitvorming af te kaarten.

43. Cliënten komen tot de conclusie dat het ontwerpplan, mede gelet op de bijzondere belangen van de KB, op onzorgvuldige wijze tot stand is gebracht en in strijd is met de rechtszekerheid. Ook een draagkrachtige motivering.

44. De omgevingsvergunning en de daarbij behorende voorwaarden zijn ontoereikend en dienen te worden aangescherpt alvorens tot definitieve besluitvorming wordt overgegaan. Vergunningverlening is zonder nadere bouwveiligheidseisen en voorwaarden ter bescherming van de unieke en kwetsbare collectie en andere zaken van de KB en het museum niet aanvaardbaar. Cliënten verzoeken u deze zienswijze bij de verdere besluitvorming in aanmerking te nemen.”

Deze zienswijze heeft betrekking op de omgevingsvergunning en voor de beantwoording hiervan wordt verwezen naar het ontwerp besluit omgevingsvergunning, deze is ter informatie en in bijlage van dit raadsvoorstel bijgevoegd.

4. Ra 2018.95 BMD Advies Rijndelta B.V. namens Alticom B.V.

De volgende zienswijze is geciteerd:

Geacht college,

Op 31 mei 2018 heeft de gemeente Den Haag de verleende ontwerpbeschikking van de omgevingsvergunning voor Grotius I en II aangekondigd en ter inzage gelegd. Met deze brief willen wij namens Alticom B.V. (hierna Alticom) gebruikmaken van het recht tot het indienen van zienswijzen. Alticom is eigenaar van de telecommunicatietoren aan de Louise Henriettestraat 385 en daarom als belanghebbende aan te merken.

Bouwhoogtes omliggende panden

Op de toren van Alticom staan diverse calamiteitenzenders. Grote objecten, zoals hoge gebouwen, kunnen invloed hebben op de ontvangst van omroepsignalen. De mate van interferentie is sterk afhankelijk van de specifieke situering en de grootte van de gebouwen en is niet alleen afhankelijk van de afstand tussen de hoge gebouwen en de telecommunicatietoren.

De twee woontorens waarvoor de ontwerpbeschikking is verleend hebben een hoogte van 100 en 120 meter. Het is zeer waarschijnlijk dat dergelijke hoge objecten in de geringe nabijheid van de mediators diverse straalverbindingen zullen belemmeren en dat de bedrijfsvoering van Alticom beperkt zal worden in de zin van toekomstige straalverbindingen.

Ten behoeve van het goed functioneren van de calamiteitenzenders verzoeken wij u om deze zienswijze van Alticom mee te nemen in de besluitvorming rondom de vergunningaanvraag voor Grotius I en II. Tevens verzoeken wij u om advies in te winnen bij Alticom over het al dan niet interfereren van de woontorens met de omroepsignalen vanuit de toren aan de Louise Henriettestraat 385 te Den Haag, zodat Alticom niet in haar rechten wordt geschaad.

Alticom zal gegevens kunnen verstrekken waarmee de projectontwikkelaars de impact op actieve straalverbindingen kunnen berekenen. Indien er sprake is van belemmering gaat Alticom graag in overleg om mogelijkheden te bespreken om de impact op de straalverbindingen te beperken, bijvoorbeeld met behulp van dakopstellingen.

Wij verzoeken u vriendelijk om ons een schriftelijke reactie te geven op deze brief en ons te zijner tijd op de hoogte te brengen van de ter inzagelegging van de definitieve omgevingsvergunning.

Wij vertrouwen erop u met deze brief van voldoende informatie te hebben voorzien.

Mocht u nog vragen hebben dan kunt u contact opnemen met ondergetekende.

Deze zienswijze heeft betrekking op de omgevingsvergunning en voor de beantwoording hiervan wordt verwezen naar het ontwerp besluit omgevingsvergunning, deze is ter informatie en in bijlage van dit raadsvoorstel bijgevoegd.

ECONOMISCHE UITVOERBAARHEID

Het voorliggende bestemmingsplan voorziet in de realisatie van twee woontorens, alsmede in de gedeeltelijke overkluizing van de Utrechtsebaan.

In dit kader dient beoordeeld te worden of er sprake is van een bouwplan als bedoeld in art.6.2.1 van het Besluit ruimtelijke ordening.

Als bouwplan als bedoeld in artikel 6.12, eerste lid, van de wet, wordt aangewezen een bouwplan voor:

- de bouw van een of meer woningen;
- de bouw van een of meer andere hoofdgebouwen;
- de uitbreiding van een gebouw met ten minste 1.000 m² bruto vloeroppervlakte met één of meer woningen;
- de verbouwing van een of meer aangesloten gebouwen die voor andere doeleinden in gebruik of ingericht waren, voor woondoeleinden, mits ten minste 10 woningen worden gerealiseerd;
- de verbouwing van één of meer aaneengesloten gebouwen, die voor andere doeleinden in gebruik of ingericht waren, voor detailhandel, dienstverlening, kantoor of horecadoeleinden, mits de cumulatieve oppervlakte van de nieuwe functies ten minste 1.500 m² bruto vloeroppervlakte bedraagt;
- de bouw van kassen met een oppervlakte van ten minste 1.000 m²

Afdeling 6.2 Grondexploitatie, Artikel 6.2.1 Bro

Indien sprake is van een bouwplan zoals bedoeld in art. 6.12 Wro is de gemeente verplicht een exploitatieplan op te stellen, tenzij kostenverhaal anderszins verzekerd is. Dit kan via:

- een gemeentelijke grondexploitatie, waarbij sprake moet zijn van gemeentelijke gronduitgifte;
- meerwaardesuppletie via de erfpachtcanon;
- een anterieure overeenkomst met de eigenaar over de ontwikkeling.

Het onderhavige plan betreft een bouwplan als bedoeld in artikel 6.12, eerste lid, van de Wro.

Daartoe wordt het volgende overwogen.

Voorliggend plan dat de realisatie van de twee woontorens en een overkluizing van een deel van de Utrechtse baan mogelijk maakt is deels een initiatief van ontwikkelaar Provast (de bouw van de twee woontorens) en deels een initiatief van de gemeente Den Haag (de overkluizing van de Utrechtse baan).

Ter plaatse van de woontorens is er sprake van een gemeentelijke gronduitgifte. De gemeente Den Haag heeft een ontwikkel- en realisatieovereenkomst gesloten met de ontwikkelaar, deze zal uiteindelijk tot een uitgifte van de grond leiden.

De overkluizing van de Utrechtse baan is geen bouwplan als bedoeld in artikel 6.12 Wro, waarvoor de gemeente verplicht is een exploitatieplan op te stellen. De gemeente Den Haag zal de overkluizing van de Utrechtse baan financieren en heeft hiervoor een reservering gedaan. De kosten die verband houden met de planprocedure, alsmede de uitvoering van het plan, worden geacht te zijn verzekerd via de opbrengsten van de gronduitgifte. Kostenverhaal door middel van een exploitatieplan of -overeenkomst is niet noodzakelijk.

Gezien het bovenstaande wordt de beoogde ontwikkeling economisch uitvoerbaar geacht.

VERANTWOORDING GROEPSRISICO

In de Gebiedsvisie CS oost zijn uitgangspunten met betrekking tot externe veiligheid opgenomen.

Bij een tijdelijk verhoogd groepsrisico is de verantwoording door het bestuur zorgvuldig, uitgebreid en expliciet en zijn maatregelen en alternatieven overwogen.

Wanneer de gemeente ruimte wil om een ontwikkeling mogelijk te maken, dan worden zoveel mogelijk maatregelen getroffen om het groepsrisico op een verantwoorde manier beheersbaar te maken.

Verder gelden de uitgangspunten uit het gemeentelijk externe veiligheidsbeleid uit de Nota Externe veiligheid Den Haag, waarin is bepaald dat bij externe veiligheidsknelpunten eerst aandacht besteed wordt aan bronmaatregelen om het risico te verkleinen.

Overschrijding oriëntatiewaarde

Het voorliggende bestemmingsplan maakt de ontwikkeling van woningen mogelijk in plaats van de oorspronkelijk beoogde kantoren. De locatie Grotiusplaats is gelegen in het invloedsgebied van de A12 (Utrechtsebaan).

Ten behoeve van het bestemmingsplan zijn gevolgen van de ontwikkeling voor het groepsrisico onderzocht. Uit het onderzoek is gebleken dat het groepsrisico ter hoogte van de Grotiusplaats in de huidige situatie boven de oriënterende waarde ligt en door de ontwikkeling verder toeneemt. Door realisatie van woningen in plaats van de oorspronkelijk beoogde kantoren op de Grotiusplaats, neemt de populatie toe op de tijdstippen dat over de Utrechtsebaan gevaarlijke stoffen (in het bijzonder routeplichtige stoffen) mogen worden vervoerd. Daardoor neemt het groepsrisico toe ten opzichte van de situatie waarin alleen kantoren op de locatie worden ontwikkeld.

Alternatieven en maatregelen om de risico's te beperken: bronmaatregelen

Heroverwegen route vervoer gevaarlijke stoffen Utrechtsebaan

Eind 2022 wordt de Rijnlandroute geopend. De tunnels op deze route zijn geschikt voor het vervoer van alle gevaarlijke stoffen (dus ook LPG en propaan). Met de Rijnlandroute ontstaat een alternatieve route voor vervoer van gevaarlijke stoffen. Transporten van routeplichtige stoffen met bestemmingen in Den Haag kunnen dan de stad benaderen via de A44/ N44/Benoordenhoutseweg. Voor het traject vanaf de gemeentegrens met Wassenaar is dan een ontheffing vereist. Het LPG-tankstation aan de Van Stolkweg kan via deze route worden bevoorraadt. Hierdoor worden de toekomstige bewoners van Monarch III als de Grotiusplaats in de periode tot openstelling van de Rijnlandroute blootgesteld aan een verhoogd groepsrisico. Voor de Monarch III is dit twee jaar, voor de Grotiusplaats één jaar. Dit is een onwenselijke situatie.

Op basis van een uitgevoerde inventarisatie, overleg met Dienst Stadsbeheer, Omgevingsdienst Haaglanden, Provincie Zuid-Holland en Veiligheidsregio Haaglanden heeft het de voorkeur om geen tijdelijk verhoogd groepsrisico toe te staan, maar de Utrechtsebaan voor ingebruikname van Monarch III (Q1 2020) gesloten te verklaren voor het huidige doorgaand GF3 transport.

Door alleen transport van LPG voor de bevoorrading van het LPG-tankstation aan de Van Stolkweg met een ontheffing toe te staan, in combinatie met de hiervoor genoemde gesloten verklaring van de Utrechtsebaan voor het huidige doorgaand GF3 transport is geborgd dat er geen overschrijding van het groepsrisico meer is op het moment dat de woningen van de Monarch III en de Grotiusplaats betrokken worden.

Het transport van GF3 wordt door de gemeente Den Haag nu middels een venstertijdenregeling op werkdagen gedurende de avond en de nacht toegestaan. Gedurende het weekeinde gelden er geen beperkingen. Wettelijk gezien moeten vervoerders de bebouwde kom in principe vermijden, tenzij dit noodzakelijk is voor het bevoorraden of als er redelijkerwijs geen alternatieve route is.

De gemeente is bevoegd gezag om de venstertijdenregeling aan te passen en daarmee de mogelijkheid om het doorgaande transport GF3 over de Utrechtsebaan uit te sluiten. Omdat de A12 tot aan de gemeentegrens deel uitmaakt van het wettelijk vastgelegde basisnet (geen beperkingen transport gevaarlijke stoffen) dient een zogenaamde 'gesloten verklaring' te worden ingevoerd. Deze maatregel geldt nu al buiten de venstertijden.

Het venstertijdenbesluit is destijds in 2013 genomen om de nieuwe kantoorontwikkelingen Monarch I t/m IV mogelijk te maken. Nu er echter op verschillende plekken woningbouw ontwikkeld wordt, biedt de venstertijdenregeling onvoldoende mogelijkheden om het groepsrisico onder de oriëntatiewaarde te houden.

Op grond van de Wet vervoer gevaarlijke stoffen zijn transporteurs verplicht de bebouwde kom te mijden, tenzij dit noodzakelijk is voor het laden en lossen of wanneer er redelijkerwijs geen alternatieve route is.

De route A4/knooppunt Burgerveen/A44 is aan te merken als een redelijk alternatief, omdat deze route voldoende gebruiksruimte heeft.

Uit de Regeling Basisnet en de meest recente tellingen (2014) blijkt het volgende:

- Tussen Wassenaar en Burgerveen:
 - gebruiksruimte GF3: 3000
 - realisatie GF 3 in 2014: 1186
- Tussen Wassenaar en N14:
 - gebruiksruimte GF3: 1000
 - realisatie GF3 in 2014: 516

Voor de transporteurs van GF3 uit Katwijk/Oegstgeest e.o. is ruimte om via Burgerveen te rijden, namelijk nog voor 1814 transporten GF3.

De besluitvorming om het routeringsbesluit voor het gemeentelijk deel van de Utrechtse baan aan te passen en daarmee de mogelijkheid om het doorgaande transport GF3 over de Utrechtsebaan uit te sluiten wordt in gang gezet. Voor de bevoorrading van de LPG voorzieningen aan de Van Stolkweg/Prof. B.M. Teldersweg 4 dient een ontheffing te worden verleend om LPG te mogen vervoeren over de Utrechtsebaan. Deze besluitvorming wordt in gang gezet. We houden u op de hoogte van de voortgang van deze besluitvorming.

Alternatieven en maatregelen om de risico's te beperken: Effectmaatregelen

Voor de effectmaatregelen is in het bouwplan een maximale inspanning geleverd. Dit uit zich in de maatregelen ten behoeve van zelfredzaamheid, bestrijdbaarheid en hulpverlening en gebouw gebonden maatregelen zoals afschakelbare ventilatie, een intercomsysteem voor instructies bij calamiteiten, vluchtplannen en de situering van nooduitgangen dat (niet gelegen aan de zijde van de Utrechtsebaan). De Provincie Zuid Holland en de Omgevingsdienst Haaglanden zijn bij het ontwerp van de overkluizing betrokken.

NOTA HAAGSE HOOGBOUW: EYELINE EN SKYLINE

De nota 'Haagse Hoogbouw: Eyeline en Skyline' (RIS298448) stelt dat elk ruimtelijk plan dat wordt vastgesteld nadat de nota 'Haagse Hoogbouw: Eyeline en Skyline' door de raad is aangenomen, de uit de nota voortvloeiende ruimtelijk relevante regels zal moeten implementeren.

Voor de ontwikkeling van de Grotiusplaats (gelegen in het Central Innovation District (CID)) gelden de generieke regels uit hoofdstuk 6 van deze nota (zie ook paragraaf 3.2.4.4 uit de toelichting van het bestemmingsplan). De Nota kent geen uitzonderings- of afwijkingsmogelijkheden.

De voorgenomen ontwikkeling van de Grotiusplaats voldoet grotendeels aan de nota, maar echter niet volledig.

Zo wijkt de ontwikkeling af van de nota op de punten:

- de diagonaal van de plattegrond van Grotius I is groter dan de maximale maat uit de nota;
- De 'verjonging' van de torens boven de 70 meter ontbreekt.

Dit komt met name doordat de afspraken over de ontwikkeling van de Grotiusplaats in een eerder stadium privaatrechtelijk zijn vastgelegd.

De nota biedt ruimte om op basis van een stedenbouwkundige beoordeling af te wijken van de maatvoering van de diagonaal (zie paragraaf 6.1.3).

De afwijkingen van de 'Haagse Hoogbouw: Eyeline en Skyline' zijn stedenbouwkundig akkoord bevonden en vastgelegd in het document 'Herziening projectdocument en grondexploitatie Grotiusplaats' (RIS296560), die zijn vastgesteld door de gemeenteraad.

Gelet op het bovenstaande wordt u dan ook voorgesteld om voor bovengenoemde aspecten af te wijken van de nota 'Haagse Hoogbouw: Eyeline en Skyline'.

BEZONNINGSBELEID

Uit bezonningsonderzoek blijkt dat de schaduwwerking als gevolg van de ontwikkeling van de twee woongebouwen bij de meeste omliggende woningen voldoet aan het gemeentelijk beleid (ten minste 2 uur zon). Er zijn echter een aantal uitzonderingen, waarbij als gevolg van de geplande hoogbouw extra schaduw ontstaat.

In het complex met studentenwoningen van Hogeschool Inholland, Theresiastraat 8, neemt de bezonning, die in de huidige situatie reeds onder de normwaarde ligt, ter plaatse van de woningen in de onderste woonlaag beperkt af met maximaal 55 minuten. Hiermee voldoet de bezonning voor deze woningen niet aan het gemeentelijk beleid. Dit doet zich voor bij maximaal 16 woningen.

Ter plaatse van twee andere studentenwoningen in dit complex, op hogere verdiepingen, waar in de huidige situatie sprake is van meer dan 2 uur zon, leidt de hoogbouw tot een afname van de bezonning tot onder de norm.

Bij het appartementengebouw op de kruising van de Theresiastraat en de Adelheidstraat is bij het meest oostelijke appartement in de bestaande situatie een theoretische bezonningsduur van slechts 5 minuten vastgesteld. De hoogbouw zal de bezonning verder belemmeren, waardoor er geheel geen bezonning meer zal zijn (er treedt een verslechtering op van 5 minuten). Ook op de hoger gelegen verdiepingen treedt een verslechtering van bezonning op. Ter plaatse van 2 appartementen, waar er in de bestaande situatie al sprake is van marginale onbelemmerde bezonning van 5 en 10 minuten, neemt door de hoogbouw de bezonning verder af.

Geconcludeerd kan worden dat de ontwikkeling van de woontorens ter plaatse van een beperkt aantal woningen (19 woningen, waarvan voor 18 studenten zijn) leidt tot een beperkte verdere afname (5 – 55 minuten) van de bezonningsduur op het maatgevende moment. Ter plaatse van deze woningen werd al niet voldaan aan de bezonningsnorm van 2 uur.

Ter plaatse van 2 studentenwoningen leidt de bouw van de woontorens tot een afname van de bezonning tot onder de norm (in de huidige situatie is hier sprake van meer dan 2 uur bezonning).

In het gemeentelijk bezonningsbeleid wordt het uitgangspunt gehanteerd dat alleen bij zwaarwegende redenen afgeweken wordt van het beleid.

Bij het merendeel van de woningen waar er sprake is van een afname van bezonning werd in de huidige situatie al niet voldaan aan de gemeentelijke bezonningsnorm (een bezonningsduur van 2 uur). De ontwikkeling van de woongebouwen leidt er bij 2 woningen toe dat er sprake is van een afname van de bezonning onder de bezonningsnorm.

De afname van bezonning zou zich ook zou hebben voortgedaan, wanneer het huidige planologische regime van de Grotiusplaats maximaal zou worden gerealiseerd.

Wanneer de zeer beperkte impact van de ontwikkeling van de woontorens wordt afgezet tegen het belang van de realisatie (het toevoegen van 655 woningen aan de Haagse woningvoorraad) dan kan worden geconcludeerd dat er voldoende zwaarwegende redenen aanwezig zijn om een afwijking van het beleid te rechtvaardigen.

Zodoende wordt u voorgesteld om voor de ontwikkeling van de Grotiusplaats af te wijken van het gemeentelijk bezonningsbeleid.

STAAT VAN WIJZIGINGEN

Ambtshalve wijzigingen

Toelichting

1. aanpassingen in paragraaf 2.4.6

De zinnen

‘In de Prins Clauslaan (noordelijke rijbaan) ligt een planologisch relevante waterleiding van Dunea. In de zuidelijke rijbaan ligt een regenwaterriool voor de afvoer van regenwater uit de Utrechtsebaan.’

Worden geheel vervangen en komen te luiden:

In de Prins Clauslaan ligt een waterleiding van Dunea. Er is geen sprake van een planologisch relevante waterleiding. De leiding heeft een diameter van 300mm en geen (boven)regionale transportfunctie. Tevens ligt er in de Prins Clauslaan een regenwaterriool voor de afvoer van regenwater uit de Utrechtsebaan. Deze leiding ligt buiten de grenzen van het plangebied.

2. Tekstuele aanpassing paragraaf 3.2.4.5

De zinsnede ‘niet meer het meest actuele toetsingskader’ wordt veranderd in ‘niet meer het toetsingskader’.

3. aanpassingen in paragraaf 3.3.2

De zinnen

‘Dit houdt in dat wanneer bij graafwerkzaamheden vondsten worden aangetroffen waarvan de vinder redelijkerwijs moet kunnen weten dat het archeologie betreft, dit gemeld moet worden bij het bevoegd gezag. De meldingsplicht leidt niet tot een bepaling in het bestemmingsplan. De afdeling Archeologie van de Dienst Stadsbeheer verricht namens het bevoegd gezag de taken en besluitvorming inzake de archeologische monumentenzorg. Zie ook de 'Archeologische kaart Den Haag'.’

worden geheel vervangen en komen te luiden:

De kosten van vooronderzoek en indien noodzakelijk opgraving of begeleiding zijn voor de initiatiefnemer. Alle archeologische werkzaamheden dienen te worden uitgevoerd door een erkende, gecertificeerde archeologische partij.

Meer informatie over het archeologiebeleid van de gemeente Den Haag is te vinden op:

<https://www.denhaag.nl/nl/in-de-stad/vrije-tijd-en-recreatie/kunst-en-cultuur/archeologie/beleidsnota-archeologie-2011-2020.htm>

4. Aanpassing in paragraaf 4.2.3.2

De tekst:

Externe veiligheid

Ten opzichte van de referentiesituatie ontstaat er geen onwenselijke situatie met betrekking tot de externe veiligheid. Er wordt ter plaatse van de woontorens immers voldaan aan de grenswaarde voor het plaatsgebondne risico (PR). Bovendien zal het transport van gevaarlijke stoffen naar verwachting afnemen over de Utrechtsebaan door de ingebruikname van de Rijnland Route, waardoor de risico's met betrekking tot de externe veiligheid kleiner zullen worden. Alsmede gaat de overkluizing van de Utrechtsebaan gepaard met een positief effect ingeval van calamiteiten, deze overkluizing zorgt immers voor een afschermende functie voor de omliggende bebouwing. Tot slot worden er voldoende maatregelen getroffen waardoor geconcludeerd kan worden dat het transport van gevaarlijke stoffen geen belemmering oplevert voor de beoogde ontwikkeling.

wordt vervangen door:

Externe veiligheid

Ten opzichte van de referentiesituatie ontstaat er geen onwenselijk situatie met betrekking tot de externe veiligheid. Er wordt ter plaatse van de woontorens immers voldaan aan de grenswaarde voor het PR. Bovendien zal het transport van gevaarlijke stoffen in de toekomst afnemen over de Utrechtsebaan door de ingebruikname van de RijnlandRoute, waardoor de risico's met betrekking tot de externe veiligheid kleiner zullen worden. Door het afsluiten van de Utrechtsebaan voor het doorgaand transport van gevaarlijke stoffen voordat de woontorens in gebruik worden genomen neemt het groepsrisico significant af. De overkapping van de Utrechtsebaan zal geen negatief effect hebben op de veiligheid ingeval van calamiteiten. Tot slot worden er voldoende maatregelen getroffen waardoor geconcludeerd kan worden dat het transport van gevaarlijke stoffen geen belemmering oplevert voor de beoogde ontwikkeling.

5. Aanpassing in paragraaf 4.3.2

De volgende zin wordt geschrapt:

Tot deze tijd zal het transport van gevaarlijke stoffen over de Utrechtsebaan niet afnemen.

6. Aanpassingen hoofdstuk 4.3. Externe veiligheid

a. Paragraaf 4.3.4.2 wordt aangevuld met de volgende tekst:

Voor de reductie van het vervoer van gevaarlijke stoffen over de Utrechtsebaan door aanleg van de Rijnlandroute is binnen voorliggend onderzoek met een bepaalde bandbreedte gerekend, waarbij 50% afname als ondergrens wordt aangehouden. Bij een afname van ca. 80% procent (niet irreëel) daalt het groepsrisico onder de oriëntatiewaarde. De aangehouden reductie is van zeer grote invloed op het berekende groepsrisico. Door het intrekken van de venstertijden, is doorgaand verkeer van routeplichtige stoffen niet meer mogelijk. Voor de bevoorradiging van het lpg-station kan een ontheffing worden verleend.

b. de zin

'De reductie van het vervoer van gevaarlijke stoffen over de Utrechtsebaan door de aanleg van de Rijnlandroute is binnen voorliggend onderzoek echter conservatief ingeschat, terwijl de aangehouden reductie van zeer grote invloed is op het berekende groepsrisico.'

wordt gewijzigd in

‘De reductie van het vervoer van gevaarlijke stoffen over de Utrechtsebaan door de aanleg van de Rijnlandroute is binnen voorliggend onderzoek binnen een bandbreedte ingeschat, terwijl de aangehouden reductie van zeer grote invloed is op het berekende groepsrisico.’

- c. Paragraaf 4.3.3 ‘Verantwoording groepsrisico’ onder het kopje ‘maatregelen’, wordt aangevuld met de volgende tekst:

Uit de bij de aanvraag omgevingsvergunning overgelegde plattegrondtekeningen is voor Grotius I sprake van mechanische toevoer van lucht ten behoeve van de appartementen op de volgende verdiepingen:

- 1e verdieping
- 33e verdieping
- 37e verdieping
- dak (120 m +peil)

De mogelijkheid om het mechanisch ventilatiesysteem op de eerste verdieping af te sluiten, is van groot belang. Voor Grotius II bevindt zich een inlaat ten behoeve van de appartementen op de 27e, 28e en 31e verdieping.

Dergelijke maatregelen kunnen niet worden afgedwongen. Het bouwbesluit schrijft ze niet voor, waardoor ze niet als voorwaarde aan de omgevingsvergunning verbonden kunnen worden. Het afschakelen van de mechanische ventilatie is niet ruimtelijk relevant, waardoor ze ook niet in het bestemmingsplan opgenomen kan worden. Provast (de ontwikkelaar) heeft toegezegd dat de maatregelen in het bouwplan worden opgenomen (al dan niet via de huurder).

- d. De tekst uit paragraaf 4.3.3 ‘Verantwoording groepsrisico’ wordt door onderstaande tekst vervangen.

In de Gebiedsvisie CS oost is het volgende uitgangspunten met betrekking tot externe veiligheid opgenomen:

Bij een tijdelijk verhoogd groepsrisico is de verantwoording door het bestuur zorgvuldig, uitgebreid en expliciet en zijn maatregelen en alternatieven overwogen.

Wanneer de gemeente ruimte wil om een ontwikkeling mogelijk te maken, dan worden zoveel mogelijk maatregelen getroffen om het groepsrisico op een verantwoorde manier beheersbaar te maken.

Verder gelden de uitgangspunten uit het gemeentelijk externe veiligheidsbeleid uit de Nota Externe veiligheid Den Haag, waarin is bepaald dat bij externe veiligheidsknelpunten eerst aandacht besteed wordt aan bronmaatregelen om het risico te verkleinen.

Overschrijding oriëntatiewaarde

Het voorliggende bestemmingsplan maakt de ontwikkeling van woningen mogelijk in plaats van de oorspronkelijk beoogde kantoren. De locatie Grotiusplaats is gelegen in het invloedsgebied van de A12 (Utrechtsebaan).

Ten behoeve van het bestemmingsplan zijn gevolgen van de ontwikkeling voor het groepsrisico onderzocht. Uit het onderzoek is gebleken dat het groepsrisico ter hoogte van de Grotiusplaats in de huidige situatie boven de oriënterende waarde ligt en door de ontwikkeling verder toeneemt. Door realisatie van woningen in plaats van de oorspronkelijk beoogde kantoren op de Grotiusplaats, neemt de populatie toe op de tijdstippen dat over de Utrechtsebaan gevaarlijke stoffen mogen worden vervoerd. Daardoor neemt het groepsrisico toe ten opzichte van de situatie waarin alleen kantoren op de locatie worden ontwikkeld.

Alternatieven en maatregelen om de risico's te beperken: bronmaatregelen

Heroverwegen route vervoer gevaarlijke stoffen Utrechtsebaan

Eind 2022 wordt de Rijnlandroute geopend. De tunnels op deze route zijn geschikt voor het vervoer van gevaarlijke stoffen, in het bijzonder routeplichtige stoffen zoals LPG en Propaan. Met de Rijnlandroute ontstaat een alternatieve route voor vervoer van gevaarlijke stoffen.

Zonder tussentijdse wijziging van het Haagse routeringsbesluit worden de toekomstige bewoners van Monarch III als de Grotiusplaats in de periode tot openstelling van de Rijnlandroute blootgesteld aan een verhoogd groepsrisico. Voor de Monarch III is dit twee jaar, voor de Grotiusplaats één jaar. Dit is een onwenselijke situatie.

Op basis van een uitgevoerde inventarisatie, overleg met Dienst Stadsbeheer, Omgevingsdienst Haaglanden, Provincie Zuid-Holland en Veiligheidsregio Haaglanden heeft het de voorkeur om geen tijdelijk verhoogd groepsrisico toe te staan, maar de Utrechtsebaan voor ingebruikname van Monarch III (Q1 2020) gesloten te verklaren voor het huidige doorgaand GF3 transport.

Door alleen transport van LPG bevoorrading van het LPG-tankstation aan de Van Stolkweg met een ontheffing toe te staan is er geen overschrijding van het groepsrisico meer.

Het transport van GF3 wordt door de gemeente Den Haag nu middels een venstertijdenregeling op werkdagen gedurende de avond en de nacht toegestaan. Gedurende het weekeinde gelden er geen beperkingen. Wettelijk gezien moeten vervoerders de bebouwde kom in principe vermijden, tenzij dit noodzakelijk is voor het bevoorraden of als er redelijkerwijs geen alternatieve route is. De gemeente is bevoegd gezag om de venstertijdenregeling aan te passen en daarmee de mogelijkheid om het doorgaande transport GF3 over de Utrechtsebaan uit te sluiten. Omdat de A12 tot aan de gemeentegrens deel uitmaakt van het wettelijk vastgelegde basisnet (geen beperkingen transport gevaarlijke stoffen) dient een zogenaamde 'gesloten verklaring' te worden ingevoerd. Deze maatregel geldt nu al buiten de venstertijden.

Het venstertijdenbesluit is destijds in 2013 genomen om de nieuwe kantoorontwikkelingen Monarch I t/m IV mogelijk te maken. Nu er echter op verschillende plekken woningbouw ontwikkeld wordt, biedt de venstertijdenregeling onvoldoende mogelijkheden om het groepsrisico onder de oriëntatiewaarde te houden.

Op grond van de Wet vervoer gevaarlijke stoffen zijn transporteurs verplicht de bebouwde kom te mijden, tenzij dit noodzakelijk is voor het laden en lossen of wanneer er redelijkerwijs geen alternatieve route is.

De route A4/knooppunt Burgerveen/A44 is aan te merken als een redelijk alternatief, omdat deze route voldoende gebruiksruimte heeft.

Uit de Regeling Basisnet en de meest recente tellingen (2014) blijkt het volgende:

- Tussen Wassenaar en Burgerveen:
 - gebruiksruimte GF3: 3000
 - realisatie GF 3 in 2014: 1186
- Tussen Wassenaar en N14:
 - gebruiksruimte GF3: 1000
 - realisatie GF3 in 2014: 516

Voor de transporteurs van GF3 uit Katwijk/Oegstgeest e.o. is ruimte om via Burgerveen te rijden, namelijk nog voor 1814 transporten GF3.

De besluitvorming om het routeringsbesluit voor het gemeentelijk deel van de Utrechtse baan aan te passen en daarmee de mogelijkheid om het doorgaande transport GF3 over de Utrechtsebaan uit te sluiten wordt in gang gezet. Voor de bevoorrading van de LPG voorzieningen aan de Van Stolkweg/Prof. B.M. Teldersweg 4 dient een ontheffing te worden verleend om LPG te mogen vervoeren over de Utrechtsebaan. Deze besluitvorming wordt in gang gezet.

Alternatieven en maatregelen om de risico's te beperken: Effectmaatregelen

Voor de effectmaatregelen is in het bouwplan een maximale inspanning geleverd. Dit uit zich in de maatregelen ten behoeve van zelfredzaamheid, bestrijdbaarheid en hulpverlening en gebouw gebonden maatregelen zoals afschakelbare ventilatie, een intercomsysteem voor instructies bij calamiteiten, vluchtplannen en de situering van nooduitgangen dat (niet gelegen aan de zijde van de Utrechtsebaan). De Provincie Zuid Holland en de Omgevingsdienst Haaglanden zijn bij het ontwerp van de overkluizing betrokken.

- e. Aan paragraaf 4.3 wordt een subparagraaf 4.6 'Advies Veiligheidsregio Haaglanden' toegevoegd, die als volgt komt te luiden:

De veiligheidsregio Haaglanden heeft op verschillende momenten geadviseerd over het bestemmingsplan en het bouwplan. Ze adviseert een aantal door haar genoemde maatregelen in het bestemmingsplan op te nemen, zoals

- *De locatie van de ventilatie en ontvluchting van de risicobron af;*
- *Een nadere onderbouwing van de bescherming van de overkapping voor de omgeving;*
- *Het van toepassing verklaren van landelijke wet- en regelgeving voor wat betreft de overkapping;*
- *Het betrekken van de hulpdiensten bij de uitvoering van de overkapping;*
- *Het beschouwen van het gehele tracé Utrechtsebaan;*
- *Bouwkundige maatregelen aan het gebouw aan de zijde van de Utrechtse baan;*
- *Afschakelbare ventilatie;*
- *Vorbereiding interne organisatie;*
- *Risicocommunicatie;*
- *Bluswatervoorziening.*

Het opnemen van de voorgestelde maatregelen in het bestemmingsplan is niet zondermeer mogelijk, omdat de maatregelen niet ruimtelijk relevant zijn. Wel worden ze in de toelichting benoemd en worden de maatregelen in het bouwplan betrokken. Zo wordt er afschakelbare ventilatie toegepast, zijn er bluswatervoorzieningen en opstelplaatsen voor hulpdiensten aangelegd.

De veiligheidsregio heeft op 29 mei 2018 aangegeven in te kunnen stemmen met de bluswatervoorziening evenals de voorgestelde opstelplaats voor hulpdiensten. Het advies van de veiligheidsregio van 29 mei 2018 is als bijlage opgenomen in de toelichting.

- f. Onder doornummering van de bijlagen wordt het advies VRH externe veiligheid d.d. 29 mei 2018 met kenmerk 2018042321600 als bijlage in de toelichting opgenomen.

7. Aanpassingen hoofdstuk 5.4.2 (Gebiedsgericht milieubeleid)

Paragraaf 5.4.2 wordt aangevuld met de volgende tekst:

De Utrechtsebaan is in het routeringsbesluit 2013 aangewezen als route voor gevaarlijke stoffen. Het is niet mogelijk om het vervoer van niet-routeplichtige stoffen uit te sluiten. Wel wordt maximaal ingezet om de noodzaak voor het vervoer van routeplichtige stoffen (waaronder LPG en Propaan) weg te halen.

Dit krijgt vorm in het onderzoek naar uitkoop LPG voor wat betreft het tankstation Van Stolkweg en het treffen van voorbereidingen om het routeringsbesluit gevaarlijke stoffen in te trekken.

Tevens wordt toegevoegd:

Het ambitieniveau 'milieu maximaal' kan binnen het project Grotiusplaats alleen op gebouwniveau/ontwerp gerealiseerd worden. (zelfredzaamheid, bestrijdbaarheid etc).

8. Vervangen Bijlage 1 'Aanmeldnotitie vormvrije m.e.r.-beoordeling 200418

Bijlage 1 'Aanmeldnotitie vormvrije m.e.r.-beoordeling 200418, wordt vervangen door een recentere versie van het rapport 'Aanmeldnotitie vormvrije m.e.r.-beoordeling'.

9. Verwijderen Bijlage 8 'concept rapport Raamwerk externe veiligheid gebiedsvisie CS-Oost'

Bijlage 8 'concept rapport Raamwerk externe veiligheid gebiedsvisie CS-Oost' wordt verwijderd.

Toelichting: het betreft een oude versie van het rapport die per abuis niet eerder is verwijderd.

Regels

1. Aanpassen artikel 3.2 lid f en g Bouwregels

De artikelen 3.2.1 lid f en g worden gewijzigd van:

f. 70% van de gevellengte wordt transparant uitgevoerd;

g. het gestelde onder f geldt niet voor de gevels welke niet op de prins Clauslaan of prins Willem Alexanderweg zijn georiënteerd en zijn gelegen binnen het bestemmingsvlak waarvoor een maximum bouwhoogte van 101 m is opgenomen.

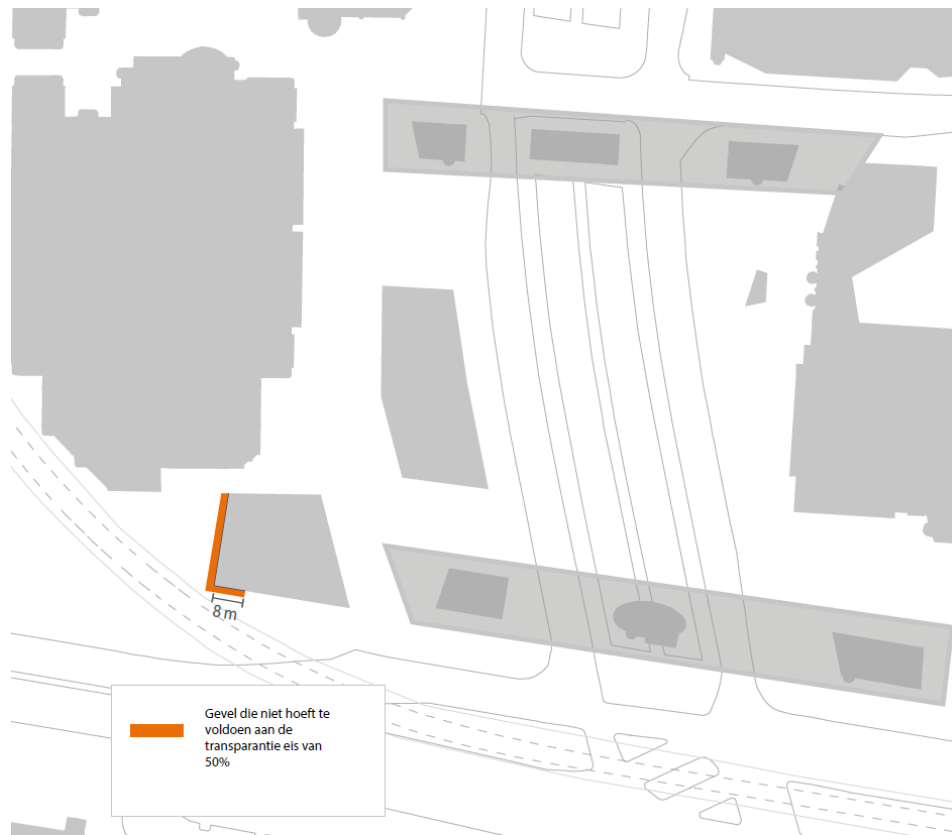
In:

f. 50% van de plint wordt transparant uitgevoerd;

g. het gestelde onder f geldt niet voor de plint die in bijlage 3 is aangeduid als zijde waarop de transparantie-eisen niet van toepassing zijn.

2. Toevoegen bijlage 3 aan de regels

Onder doornummering van de bijlagen, wordt de afbeelding 'transparantie-eisen' toegevoegd als bijlage 3 aan de regels.

3. Toevoegen artikel 5.5.2 lid c

Het artikel 5.5.2 lid c wordt toegevoegd. Dit artikel komt als volgt te luiden:

c. in afwijking van het bepaalde onder a geldt voor de hoogte van tramviaducten: de bestaande hoogte op het moment van vaststelling van het bestemmingsplan.

4. Vervallen artikel 6 Leiding – Water

Onder doornummering van de overige artikelen wordt artikel 6 Leiding – Water geheel geschrapt. De aanwezige waterleiding is niet planologisch relevant, waardoor ze niet in het bestemmingsplan opgenomen hoeft te worden.

Toelichting: De waterleiding heeft een diameter kleiner dan 450mm en heeft geen regionale functie, waardoor ze niet planologisch relevant is. De leiding is ook niet opgenomen in bestemmingsplan Bezuidenhout.

5. Aanpassing artikel 8 lid j sub 3

Artikel 8 lid j sub 3 wordt gewijzigd van:

indien de maatvoering van een parkeerplaats in een parkeergarage minimaal 2.20 x 5.00 meter bedraagt conform de stallingseisen uit NEN 2443;

in:

indien de maatvoering van een parkeerplaats in een parkeergarage minimaal 2.20 x 5.00 meter bedraagt.

6. Toevoegen artikel 8 lid f

Onder doornummering van de overige artikelen wordt artikel 8 lid f toegevoegd. Dit artikel komt te luiden:

f. in afwijking van het bepaalde onder b. is een overschrijding van de in het plan aangegeven bebouwings- of bestemmingsgrenzen, respectievelijk bebouwingspercentages, toegestaan voor ondergrondse bouwdelen ten behoeve van de constructie, zoals funderingen, mits de overschrijding niet meer dan 2 meter bedraagt.

8. aanpassing artikel 9 Algemene gebruiksregels

Onder doornummering van de overige artikelen wordt artikel 9 lid b gewijzigd.

b. indien de ligging, de omvang of de bestemming van een gebouw daartoe aanleiding geeft, moet volgens de parkeernormen en kaart zoals opgenomen in bijlage 2 van de regels ten behoeve van het parkeren of stallen van fietsen en bromfietsen alsook voor het laden of lossen van goederen, ruimte zijn aangebracht in, op of onder dat gebouw, dan wel op of onder het onbebouwde terrein dat bij dat gebouw behoort;

Het gewijzigde artikel komt te luiden:

b. indien de ligging, de omvang of de bestemming van een gebouw daartoe aanleiding geeft, moet volgens de parkeernormen en kaart zoals opgenomen in bijlage 2 van de regels ten behoeve van het parkeren of stallen van fietsen en bromfietsen alsook voor het laden en lossen van goederen, ruimte zijn aangebracht in, op of onder dat gebouw, dan wel op of onder het onbebouwde terrein dat bij dat gebouw behoort, dan wel in de openbare ruimte nabij het gebouw;

Verbeelding

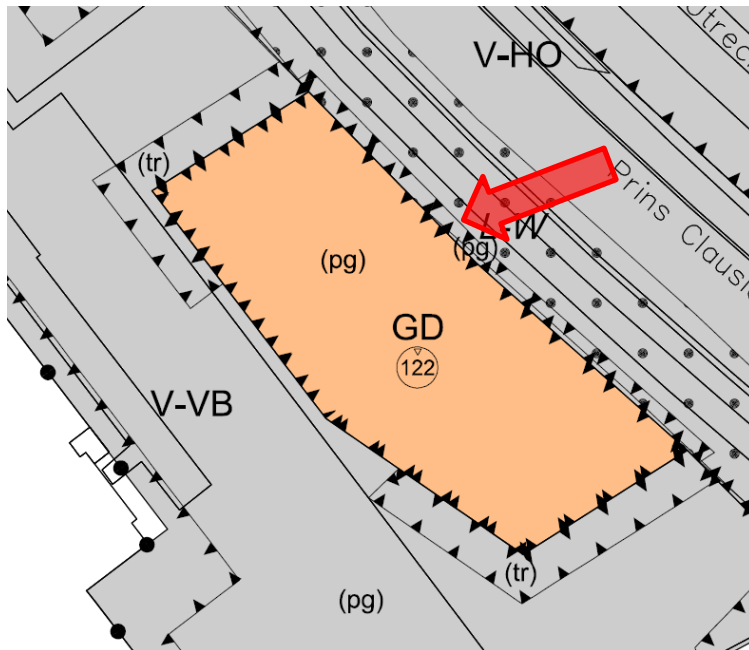
1. Verwijderen dubbelbestemming Leiding - Water

De dubbelbestemming Leiding – Water wordt van de verbeelding verwijderd, evenals uit de legenda.

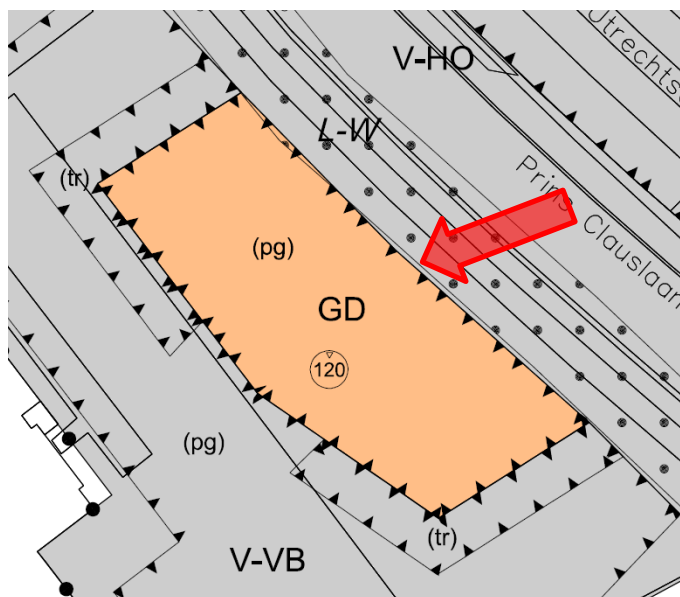
Toelichting: de leiding is niet planologisch relevant.

2. Aanpassen ligging functieaanduiding parkeerbak

Het deel van de functieaanduiding ‘parkeergarage’ (pg) die samenvalt met de dubbelbestemming Leiding – Water (zie onderstaande afbeelding) wordt aangepast.

De grens van de functieaanduiding 'parkeergarage' (pg) komt ter hoogte van de bestemming 'Gemengd' te liggen, zie onderstaande afbeelding.

Naar aanleiding van de zienswijzen

Toelichting

- a. Zie ook de ambtelijke wijziging onder 6 d.
- b. Zie ook de ambtelijke wijziging onder 6 f.

Regels

1. Vervallen artikel 4.4 a Specifieke bouwregels
Onder doornummering van de overige artikelen wordt artikel 4.4 lid a geheel geschrapt.

Toelichting: Doordat er geen doorgaand transport van routeplichtige stoffen meer plaatsvindt daalt het groepsrisico onder de oriëntatiewaarde. In dat geval is het vanuit kostenoverwegingen niet redelijk om een minimale gronddekking van 1 meter of gelijkwaardig over het gehele viaduct te eisen.

Verbeelding

Geen aanpassingen.

BESLUITVORMING

Gezien het vorenstaande stelt het college de raad voor het volgende besluit te nemen:

de raad van de gemeente Den Haag,

gezien het voorstel van het college van 24 september 2018,

gelet op de Wet ruimtelijke ordening en het Besluit ruimtelijke ordening,

besluit:

met overneming van de door het college in het hiervoor vermelde voorstel aangegeven overwegingen, welke worden geacht deel uit te maken van dit besluit:

- I. de zienswijzen in het bij dit besluit behorende voorstel onder “Ingekomen zienswijzen” opgenomen, met de nummer 2018.86 en 2018.87 ontvankelijk te verklaren;
- II. de zienswijzen, in het bij dit besluit behorende voorstel onder “ingekomen zienswijzen” opgenomen, Ra 2018.86 deels gegrond en deels ongegrond te verklaren en Ra 2018.87 ongegrond te verklaren;
- III. met in achtneming van het bepaalde in de ‘Staat van wijzigingen’ en met in achtneming van het bepaalde onder ‘verantwoording groepsrisico’ vast te stellen het bestemmingsplan Bezuidenhout, 2e herziening - Grotiusplaats bestaande uit de kaart NL.IMRO.0518.BP0327GGrotiuspl-40ON.dgn met ondergrond o_ NL.IMRO.0518.BP0327GGrotiuspl-ond.dgn en regels, zoals deze bij dit besluit behorende en als zodanig gewaarmerkte bescheiden zijn aangegeven, toegelicht en beschreven;
- IV. dat bij het bestemmingsplan voor de Bezuidenhout, 2e herziening - Grotiusplaats geen exploitatieplan wordt vastgesteld.

Aldus besloten in de openbare raadsvergadering van 11 oktober 2018.

De griffier,

De voorzitter,

Na vaststelling van het bestemmingsplan Bezuidenhout, 2e herziening - Grotiusplaats wordt het identificatienummer van het bestemmingsplan gewijzigd van NL.IMRO.0518.BP0327GGrotiuspl-40ON in NL.IMRO.0518.BP0327GGrotiuspl-50VA.

Bezoekadres
Zuid-Hollandplein 1
2596 AW Den Haag
Postadres
Postbus 14060
2501 GB Den Haag
T (070) 21 899 02
E vergunningen@odh.nl
I www.odh.nl

Gemeente Den Haag / dienst Stedelijke Ontwikkeling /
Afdeling PmDH
T.a.v. de heer W. de Jongh
Postbus 12655
2500 DP DEN HAAG

DSO
NR: DSO-50/2018.1405

25 MEI 2018

Afdoen door: W. de Jongh	Kopie gez. aan
Antw. voor TKN	Paraaf dep.

Datum	Uw Brief	Ons Kenmerk	Afdeling	Contactpersoon
24 MEI 2018	-	ODH-2018-00055233	Toetsing & Vergunningverlening Milieu	P.S.J.M.W. Cox
Bijlage(n)	Uw Kenmerk	Zaaknummer	Team	Telefoonnummer
1	-	00511003	T&V Wm, Geluid & Glasmiddelenbouw	06 133 85 584
Betreft				E-mail
Ontwerpbeschikking Wet geluidhinder, Bezuidenhout 2e herziening Grotiusplaats te Den Haag				pascal.cox@odh.nl

Geachte heer De Jongh,

Hierbij zenden wij u een ontwerpbeschikking in het kader van de Wet geluidhinder.

De ontwerpbeschikking wordt bekend gemaakt op www.overheid.nl.

De ontwerpbeschikking en de relevante documenten liggen vanaf 31 mei 2018 zes weken ter inzage bij de gemeente Den Haag. Gedurende deze termijn kan een belanghebbende schriftelijk of mondeling zijn zienswijze over de ontwerpbeschikking naar voren brengen. Een zienswijze moet het zaaknummer **00511003**, naam en adres van de indiener en de dagtekening bevatten.

Een zienswijze moet worden gezonden aan Omgevingsdienst Haaglanden, Postbus 14060, 2501 GB Den Haag, of via e-mail: vergunningen@odh.nl.

Afdeling Toetsing & Vergunningverlening Milieu
van de Omgevingsdienst Haaglanden

Zaaknummer : 00511003
Ons Kenmerk : ODH-2018-00039186
Datum :

Ontwerpbeschikking

Wet geluidhinder - hogere grenswaarden geluid

Onderwerp

In verband met de vaststelling van het bestemmingsplan Bezuidenhout 2e herziening - Grotiusplaats dienen hogere waarden voor de hoogst toelaatbare geluidsbelasting van maximaal 63 dB en 57 dB te worden vastgesteld voor hieronder aangegeven aantallen woningen op de locatie Bezuidenhout 2e herziening Grotiusplaats te Den Haag vanwege achtereenvolgens wegverkeerslawaaï en railverkeerslawaaï.

Besluit

Wij besluiten:

- I. de volgende hogere grenswaarden voor geluid vast te stellen voor de ten hoogste toelaatbare geluidbelasting vanwege wegverkeerslawaaï en railverkeerslawaaï:

Geluidsgevoelig object: woningen		Geluidsbron	Vastgestelde hogere waarde in dB t/m maximaal
Gesitueerd aan:	Aantal		
Grotius I	250	Utrechtsebaan	59*
	300	Prins Clauslaan	61*
	170	Prins Bernhardviaduct	52*
	200	Spoorweg tram**	54*
	20	Hoofdspoorwegen DH centraal	56
Grotius II	200	Utrechtsebaan	57*
	120	Prins Clauslaan	52*
	265	Prins Bernhardviaduct	60*
	180	Prins Willem-Alexanderweg	56*
	265	Spoorweg tram**	63*
	100	Hoofdspoorwegen DH centraal	57

*De hogere grenswaarde is inclusief de aftrek op grond van artikel 110 g van de Wet geluidhinder

**Spoorweg vallend onder de definitie weg (in de zin van de Wet geluidhinder).

- II. voor te schrijven dat bij de invulling van het bestemmingsplan op bouwplanniveau - naast de hogere waarden die dit in dit besluit zijn vastgesteld - de ontheffingscriteria uit het vigerende ontheffingsbeleid zoals vastgelegd in de nota 'Beleid hogere grenswaarden Wet geluidhinder' (RIS 179918) van de gemeente Den Haag in acht moet worden genomen.

Ondertekening

Burgemeester en wethouders van Den Haag,
namens dezen,

ing. L. Hopman
Hoofd Toetsing & Vergunningverlening Milieu
van de Omgevingsdienst Haaglanden

Rechtsmiddelen

Voor de mogelijkheid rechtsmiddelen aan te wenden tegen deze ontwerpbeschikking wijzen wij op de desbetreffende tekst in het begeleidende schrijven.

OVERWEGINGEN

Aanleiding

In verband met de vaststelling van het bestemmingsplan Bezuidenhout 2e herziening - Grotiusplaats dienen hogere waarden voor de hoogst toelaatbare geluidsbelasting van maximaal 63 dB en 57 dB te worden vastgesteld voor hieronder aangegeven aantallen woningen op de locatie Bezuidenhout 2e herziening Grotiusplaats te Den Haag vanwege achtereenvolgens wegverkeerslawaaï en railverkeerslawaaï.

Het plangebied ligt in stedelijk gebied.

Deze woningen komen te liggen op de volgende grondpercelen of grondperceelgedeelten:

kadastrale gemeente	:	's-Gravenhage
sectie	:	R
grondperceel	:	14021

Bij de aanvraag is het volgende stuk gevoegd:

- Geluidsrapport 'Grotius I en II', adviesbureau Peutz, rapportnummer H 5274-7-RA-001, datum 8 februari 2018, incl. Informatieformulier Hogere waarden wet geluidhinder en kadastrale kaart (ODH-2018-00040687).

Procedure

De uniforme openbare voorbereidingsprocedure van afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht is toegepast op deze beschikking.

Toetsingskader en grondslag beschikking

Bij vaststelling van het bestemmingsplan dienen (op grond van artikel 76, lid 2 van de Wet geluidhinder) de in dit besluit vastgestelde hogere waarden in acht genomen te worden.

Artikel 110a van de Wet geluidhinder (Wgh) vormt de grondslag van deze beschikking.

Het vaststellen van een hogere waarde wordt getoetst aan de Wgh en het Besluit geluidhinder.

Beoordeling

In de Wgh zijn normen opgenomen voor de toelaatbare geluidsbelasting van wegverkeerslawaaï en railverkeerslawaaï. De Wgh gaat daarbij uit van een voorkeursgrenswaarden en maximale grenswaarden. De voorkeursgrenswaarde ter plaatse van gevels van woningen bedraagt respectievelijk 48 dB en 55 dB.

Een geluidsbelasting onder de voorkeursgrenswaarde is zonder meer toelaatbaar. De effecten van geluid worden dan aanvaardbaar geacht. Een geluidsbelasting hoger dan de maximale grenswaarde is niet toelaatbaar. Een geluidsbelasting in het gebied tussen de voorkeursgrenswaarde en de maximale grenswaarde is alleen toelaatbaar na een afwegingsproces. Het afwegingsproces heeft vorm gekregen in de procedure vaststelling hogere waarde voor geluid.

Indien toepassing van maatregelen, gericht op het terugbrengen van de verwachte geluidsbelasting van de gevel van de betrokken woningen, onvoldoende doeltreffend zal zijn, of stuit op overwegende bezwaren van stedenbouwkundige, verkeers- of vervoerskundige, landschappelijke of financiële aard, is een hogere waarde mogelijk.

Gelet op artikel 82 Wet geluidhinder en artikel 4.9 Besluit geluidhinder is voor woningen de hoogst toelaatbare geluidsbelasting vanwege wegverkeerslawaaï en railverkeerslawaaï achtereenvolgens vastgesteld op 48 dB en 55 dB.

Ten behoeve van het bestemmingsplan Bezuidenhout 2e herziening - Grotiusplaats is akoestisch onderzoek uitgevoerd. Het akoestisch onderzoek toont aan dat op locatie Bezuidenhout 2e herziening Grotiusplaats deze voorkeursgrenswaarden worden overschreden met respectievelijk 15 dB en 2 dB.

Wij zijn – gelet op artikel 83 van de Wet geluidhinder en artikel 4.10 van het Besluit geluidhinder- bevoegd hogere waarden vast te stellen tot maximaal respectievelijk 63 en 68 dB, mits aan de daartoe gestelde voorwaarde is voldaan. Deze voorwaarde is dat aangetoond moet worden dat geluidwerende voorzieningen:

- onvoldoende doeltreffend zijn of;
- overwegende bezwaren ontmoeten van stedenbouwkundige, verkeerskundige, vervoerskundige, landschappelijke of financiële aard.

In het akoestisch onderzoek zijn de volgende maatregelen onderzocht:

Voor de (spoor-)wegen (Prins Bernhardviaduct, Prins Clauslaan, Prins Willem-Alexanderweg, tramspoorweg, Utrechtsebaan en hoofdspoorwegen DH centraal) waarvoor hogere waarden worden vastgesteld, is onderzocht of bron- (verlagen maximumsnelheid en geluidreducerende deklaag) en overdrachtsmaatregelen (geluidsscherm) onvoldoende doeltreffend zijn en/of stuiten op bezwaren van eniger aard. De gevels van de woontorens, waarvoor hogere waarden worden vastgesteld, zijn geluidbelast als gevolg van meerdere bronnen. Het toepassen van bron- en overdrachtsmaatregelen voor (spoor-)wegen (waarvoor hogere waarden worden vastgesteld) afzonderlijk is daarmee onvoldoende doeltreffend.

Grotiusplaats is gelegen aan het kruispunt Prins Bernhardviaduct en Prins Clauslaan. Geluidreducerende deklagen op deze wegen hebben nauwelijks rendement. Daarnaast brengt bronmaatregelen aan spoorwegen onevenredig veel kosten met zich mee. Een integrale toepassing van bron- en/of overdrachtsmaatregelen is onvoldoende doeltreffend en stuit op bezwaar van financiële aard.

Het bouwplan voldoet aan het beleid hogere waarden Wet geluidhinder.

Cumulatie

Ten aanzien van de geluidsgevoelige objecten waar deze beschikking betrekking op heeft, is er sprake van samenloop van verschillende bronnen (Prins Bernhardviaduct, Prins Clauslaan, Prins Willem-Alexanderweg, tramspoorweg, Utrechtsebaan en hoofdspoorwegen DH centraal). De cumulatie ter plekke van de woningen bedraagt maximaal 68,3 dB (exclusief de aftrek als bedoeld in artikel 110g van de Wet geluidhinder).

Wij zijn van oordeel dat de gecumuleerde geluidbelasting leidt tot een onaanvaardbare situatie, wanneer het niveau van 69,5 dB (exclusief de aftrek als bedoeld in artikel 110g van de Wet geluidhinder) wordt overschreden.

Omdat dit niveau van 69,5 dB hier niet overschreden wordt, achten wij de gecumuleerde geluidbelasting die optreedt bij het vaststellen van hogere waarden onder aanvaardbaar.

Kadastrale registratie

De in het besluit opgenomen grondpercelen komen voor registratie bij het Kadaster in aanmerking.

Conclusie

Uit de overwegingen volgt dat hogere waarden als gevolg van wegverkeerslawaaï en railverkeerslawaaï kunnen worden vastgesteld.

Den Haag

Retouradres Postbus 12600, 2500 DJ Den Haag

[Geanonimiseerd]

Datum

Zie documentenlijst

Onderwerp

ontwerpbesluit Grotiusplein ongenummerd (Grotiusplaats)

Uw brief van

Ons kenmerk

201803421/6748486

Contactpersoon

[Geanonimiseerd]

Doorkiesnummer

[Geanonimiseerd]

E-mailadres

[Geanonimiseerd]

Aantal bijlagen

diverse

Geachte [Geanonimiseerd],

Op 19 februari 2018 hebben wij uw aanvraag om omgevingsvergunning voor het bouwen van 2 woontorens (Grotius I en II) met een commerciële plint op een tweelaagse parkeerkelder op het braakliggende terrein Grotiusplein ongenummerd (Grotiusplaats) alsmede het realiseren van een in- en uitrit ontvangen.

Uw aanvraag omvat de activiteiten 'Bouwen' en 'Uitweg maken of veranderen', waarop de gemeentelijke coördinatieregeling als bedoeld in paragraaf 3.6.1 van de Wet ruimtelijke ordening van toepassing is. Dientengevolge wordt de uitgebreide voorbereidingsprocedure, beschreven in paragraaf 3.3 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, toegepast. Op de gecoördineerde besluiten is de Crisis- en herstelwet van toepassing.

Overeenkomstig artikel 3.8 van de Wet ruimtelijke ordening is gelijktijdig met het ontwerpbesluit van onderhavige aanvraag om omgevingsvergunning het daartoe opgestelde ontwerp bestemmingsplan Bezuidenhout, 2e herziening - Grotiusplaats vanaf 31 mei 2018 gedurende 6 weken, voor een ieder ter inzage gelegd. Van de gelegenheid om tijdens de terinzagelegging zienswijze in te dienen is **wel/geen** gebruik gemaakt.

Tijdens de behandeling van uw aanvraag hebben wij vastgesteld dat op basis van de beoordeling en de ingewonnen adviezen de omgevingsvergunning voor voornoemde activiteiten kan worden verleend.

Voor de motivering van onze beslissing verwijzen wij naar de bij deze beschikking behorende bijlage waarin per activiteit de beoordeling, de advisering en de van toepassing zijnde voorschriften zijn opgenomen. Deze bijlage moet hier als herhaald en ingelast worden beschouwd.

Besluit:

Gelet op het bepaalde in de artikelen 2.10 en 2.18 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, hebben wij besloten de gevraagde omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 2.1, lid 1, onder a en artikel 2.2, lid 1, onder e van deze wet te verlenen met de daarbij behorende in de documentenlijst genoemde bescheiden.

[Geanonimiseerd]

Deze omgevingsvergunning treedt op grond van artikel 6.1, lid 2 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht in werking op de dag na de termijn voor het indienen van een beroepschrift, tenzij gedurende deze termijn, met betrekking tot deze vergunning, bij de bevoegde rechter een verzoek om voorlopige voorziening is gedaan. In dat geval wordt de werking van dit besluit opgeschort, totdat op het verzoek is beslist.

Wij wijzen u erop dat deze vergunning aan u wordt verleend behoudens rechten van derden en dat door het verlenen van deze vergunning niet wordt vooruitgelopen op enige andere door de gemeente krachtens de wet of een gemeentelijke verordening, dan wel krachtens eigendomsrecht van de gemeente met betrekking tot de onderhavige aanvraag eventueel te nemen beslissing.

Tot slot maken wij u erop attent dat u op eigen risico handelt als u gebruik maakt van de verleende vergunning voordat deze onherroepelijk is.

Belanghebbenden kunnen tegen dit besluit binnen zes weken na bekendmaking daarvan een beroepschrift indienen bij de Rechtbank te Den Haag, Postbus 20302, 2500 EH Den Haag. U kunt ook via Internet een beroepschrift indienen. Dat kan met uw DigiD via www.rechtspraak.nl.

Het beroepschrift dient tenminste te bevatten:

- a. naam en adres van de belanghebbende;*
- b. datum en handtekening;*
- c. een nauwkeurige omschrijving van het besluit waartegen het beroepschrift zich richt (bij voorkeur het kenmerk of een briefnummer) en vermelding dat de Crisis en herstelwet van toepassing is;*
- d. vermelding van alle gronden van beroep;*
- e. indien het beroepschrift niet door de belanghebbende zelf wordt ingediend maar namens deze: een volmacht.*

Indien u schriftelijk beroep instelt, wordt u verzocht om een kopie van het besluit waartegen het beroep is gericht mee te zenden.

De indiener van het beroepschrift kan, als onverwijlde spoed dat - gelet op de betrokken belangen - vereist, eveneens een voorlopige voorziening (bijvoorbeeld een schorsing van het besluit) vragen bij de Voorzieningenrechter van de Arrondissementsrechtbank 's-Gravenhage, Postbus 20302, 2500 EH Den Haag.

Wij wijzen u erop dat na afloop van de beroepstermijn geen nieuwe beroepsgronden kunnen worden aangevoerd.

Bijlage

Beoordeling activiteiten

De aanvraag heeft betrekking op het perceel, kadastraal bekend als gemeente 's-Gravenhage, sectie R, nummer 14021.

Op basis van de aard en inhoud van deze aanvraag zijn volgens de Wet basisregistraties adressen en gebouwen de gebruiksdoelen 'Woonfunctie', 'Bijeenkomstfunctie' en 'Overige gebruiksfunctie' vastgesteld.

Activiteit 'Bouwen'

Voor zover van toepassing is deze activiteit getoetst aan:

- het bestemmingsplan Bezuidenhout, 2e herziening - Grotiusplaats, vastgesteld op .. september 2018, waar ter plaatse van uw initiatief de bestemming 'Gemengd' met de functieaanduiding 'Parkeergarage' en de bestemming 'Verkeer – Verblijfsgebied' met de aanduiding 'Onderdoorgang' en de functieaanduidingen 'Parkeergarage' en 'Terras' zijn opgenomen. De overkragende bebouwing in de vorm van balkons aan de zijde van de Prins Clauslaan zijn gepositioneerd boven de bestemming 'Verkeer – Hoofdverkeersweg' en de dubbelbestemming 'Leiding – Water'.
- de Bouwverordening;
- het Bouwbesluit 2012;
- de Welstandsnota.

Bestemmingsplan

De voor 'Gemengd' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

uitsluitend op boven de plint gelegen verdiepingen:

- wonen in gestapelde vorm;

uitsluitend in de plint:

- cultuur en ontspanning, waaronder uitsluitend wordt begrepen:
 - o ateliers;
 - o creativiteitscentrum;
 - o museum;
- detailhandel tot een maximum van 850 m² bruto vloeroppervlakte;
- dienstverlening;
- horeca in de categorie 'licht' en 'middelzwaar';
- kantoor;
- sport, waaronder uitsluitend wordt begrepen sportschool/fitness;

en ter plaatse van de functieaanduiding:

- 'Parkeergarage' tevens voor beneden peil gebouwde parkeervoorzieningen; één en ander zoals nader bepaald in artikel 3.4 van de planregels en met de daarbij behorende gebouwen, bouwwerken geen gebouwen zijnde, bergingen, fietsparkeervoorzieningen, toegangsportalen, ontluchtingsmiddelen en daarmee vergelijkbare bouwwerken, groen, water en overige voorzieningen.

Voor het bouwen van gebouwen gelden o.a. de volgende regels:

- de bouwhoogte mag niet meer bedragen dan op de verbeelding staat aangegeven;
- de bouwhoogte van de plint mag niet minder bedragen dan 6 meter en niet meer bedragen dan 8 meter;
- een gebouwde parkeervoorziening mag, met uitzondering van toegangsportalen, fietsparkeervoorzieningen, ontluhtingsmiddelen, gebouwde nooduitgangen en soortgelijke bouwwerken, uitsluitend beneden peil gebouwd worden;
- een gebouwde parkeervoorziening mag uit niet meer dan twee lagen bestaan;
- de toegang tot een collectieve fietsparkeervoorziening dient vanaf maaiveld ontsloten te worden.

De hoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde mag niet meer bedragen dan:

- voor erf- en/of terreinafscheidingen, voor de voorgevelrooilijn en het verlengde daarvan, 1 meter;
- voor erf- en/of terreinafscheidingen, achter de voorgevelrooilijn en het verlengde daarvan, 2 meter;
- voor overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde 3 meter.

Het bevoegd gezag kan nadere eisen stellen:

- ten aanzien van de situering en/of vormgeving van gebouwen, met name ten aanzien van hierdoor optredende gevolgen voor wat betreft de bezonning en windhinder;
- ten aanzien van de situering van in- en/of uitritten van de (fietsen)bergingen om fietsverkeer op het maaiveld te voorkomen;
- ten aanzien van de situering van de expeditie(s) met het oog op het beperken van rijbewegingen;
- ter voorkoming van onevenredige aantasting van de gebruiksmogelijkheden van aangrenzende gronden en gebouwen;
- voor een verantwoorde stedenbouwkundige inpassing en ter waarborging van de stedenbouwkundige kwaliteit;
- in verband met de verkeersveiligheid.

De voor 'Verkeer – Verblijfsgebied' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

- voet- en fietspaden;
- groenvoorzieningen;
- toegangsportalen, ontluhtingsmiddelen, nooduitgangen en daarmee vergelijkbare bouwwerken;
- ongebouwde voorzieningen voor bestemmingsverkeer waaronder expeditiestraten, laad- en losplaatsen, nood- en hulpdiensten en fietsparkeren;
- speelvoorzieningen;
- ter plaatse van de aanduiding 'Onderdoorgang' een overbouw, beneden peil gebouwde parkeervoorzieningen en een collectieve buitenruimte, alsmede de ontsluiting hiervan;
- gezamenlijke buitenruimte ten behoeve van de in naastgelegen bestemming 'Gemengd' aanwezige woningen;

en ter plaatse van de functieaanduiding:

- 'Parkeergarage' tevens voor beneden peil gebouwde parkeervoorzieningen;
- 'Terras' tevens voor terrassen ten behoeve van de in de naastgelegen bestemming 'Gemengd' gevestigde horeca-inrichtingen;

één en ander zoals nader bepaald in artikel 5.3 van de planregels en met de daarbij behorende gebouwen, bouwwerken geen gebouwen zijnde, groen, water en overige voorzieningen.

Voor het bouwen van gebouwen gelden de volgende regels:

- op of onder de gronden mogen met uitzondering van het bepaalde in Artikel 8 (algemene bouwregels van het plan) geen gebouwen worden gebouwd;
- in uitzondering op het bepaalde onder a dient ter plaatse van de functieaanduiding 'Parkeergarage' een gebouwde parkeervoorziening met bijbehorende voorzieningen te worden gebouwd, met dien verstande dat:
 - o de parkeergarage met uitzondering van in- en/of uitritten, ontluichtingsmiddelen, gebouwde nooduitgang en soortgelijke bouwwerken volledig beneden peil dient te worden aangelegd en uit niet meer dan twee lagen mag bestaan;
 - o op de gronden is één boven peil gelegen toegangsportaal toegestaan met een maximale bouwhoogte van 3,5 meter;
 - o bovengrondse in- en/of uitritten van de parkeergarage, ten behoeve van gemotoriseerd verkeer, zijn uitsluitend toegestaan aan de Prins Willem-Alexanderweg;
 - o de toegang tot een collectieve fietsparkeervoorziening dient vanaf maaiveld ontsloten te worden;
- ten behoeve van de aangrenzende bestemming 'Gemengd' is overkragende bebouwing, uitsluitend in de vorm van balkons toegestaan, mits de overkragende bebouwing gemeten vanuit de bestemmingsgrens met de bestemming 'Gemengd' niet meer dan 3 meter bedraagt en waarvan de minimum hoogte van de onderzijde van de bebouwing zich tenminste 6 meter boven het maaiveld dient te bevinden.

Voor het bouwen van bouwwerken geen gebouwen zijnde gelden de volgende regels:

- de hoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde mag niet meer bedragen dan:
 - o voor terrasschermen 2 meter;
 - o voor overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde 3 meter;
- ter plaatse van de bouwaanduiding onderdoorgang mag de hoogte niet meer bedragen dan 7 meter.

Specifieke gebruiksregels

- Fietsparkeren op de voor 'Verkeer – Verblijfsgebied' aangewezen gronden is uitsluitend toegestaan in daartoe ingerichte voorzieningen;
- ter plaatse van een overbouwing mag op de dakconstructie van een overbouwing uitsluitend een collectieve buitenruimte worden gerealiseerd.

Specifieke bouwregels

- In aanvulling op het vorenstaande mag de overkragende bebouwing in de vorm van balkons uitsluitend boven de plint worden gerealiseerd;
- een overbouwing als bedoeld in artikel 5.1, lid f van de planregels dient te worden voorzien van een dakconstructie die geschikt is voor het aanbrengen van bomen, beplanting en een collectieve buitenruimte.

De voor 'Verkeer – Hoofdverkeersweg' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

- wegen, alsmede verdiept aangelegde wegen met een ontsluitingsfunctie voor de wijk en stad;
- openbaar vervoerstroken en -banen en bijbehorende voorzieningen;
- ongebouwde parkeervoorzieningen;
- toegangsportalen, ontluichtingsmiddelen en daarmee vergelijkbare bouwwerken;
- geluidwerende voorzieningen;
- voet- en fietspaden;
- een kiosk zoals nader bepaald in 4.2.1 onder b van de planregels;

en ter plaatse van de functieaanduiding:

- 'Specifieke vorm van verkeer – viaduct' is een viaduct toegestaan, waaronder de Utrechtsebaan is gelegen en waarop een verblijfsgebied is gelegen ten behoeve van langzaam verkeer, groen, water en een kiosk;

met de daarbij behorende gebouwen, bouwwerken geen gebouwen zijnde, groen, water en overige voorzieningen.

Voor het bouwen van gebouwen geldt o.a. dat ten behoeve van de aangrenzende bestemming 'Gemengd' binnen de bestemming 'Verkeer – Hoofdverkeersweg', overkragende bebouwing, uitsluitend in de vorm van balkons is toegestaan, mits de overkragende bebouwing, gemeten vanuit de bestemmingsgrens met de bestemming 'Gemengd' niet meer dan 3 meter bedraagt en waarvan de minimum hoogte van de onderzijde van de bebouwing zich tenminste 6 meter boven het maaiveld dient te bevinden. De in het bouwplan opgenomen overkragende balkons voldoen hieraan.

De voor 'Leiding – Water' aangewezen gronden zijn, behalve voor de daar voorkomende bestemmingen, mede bestemd voor de aanleg en instandhouding van een drinkwaterleiding; één en ander met de daarbij behorende bouwwerken geen gebouwen zijnde, wegen, groen, water en overige voorzieningen. De overkragende bebouwing in de vorm van balkons heeft geen gevolgen voor de betreffende leiding binnen deze bestemming.

Indien de ligging, de omvang of de bestemming van een gebouw daartoe aanleiding geeft, moet ingevolge artikel 9 van de planregels (Algemene gebruiksregels) volgens de parkeernormen en kaart zoals opgenomen in bijlage 2 van het bestemmingsplan ten behoeve van het parkeren of stallen van fietsen en bromfietsen alsook voor het laden of lossen van goederen, ruimte zijn aangebracht in, op of onder dat gebouw, dan wel op of onder het onbebouwde terrein dat bij dat gebouw behoort.

Gebleken is dat de aanvraag voldoet aan het bestemmingsplan, mits:

- de invulling van de plint plaatsvindt conform de toegestane functies als bedoeld in artikel 3.1 van de planregels;
- conform de parkeernormen en kaart zoals opgenomen in bijlage 2 van het bestemmingsplan ten behoeve van het parkeren of stallen van fietsen en bromfietsen van bovengenoemde functies, ruimte wordt aangebracht in, op of onder dat gebouw, dan wel op of onder het onbebouwde terrein dat bij dat gebouw behoort.

Bouwbesluit 2012 en de Bouwverordening

De aanvraag stemt voor wat betreft de beperking van snelle uitbreiding van brand niet overeen met hetgeen is omschreven in artikel 2.81, lid 1 van het Bouwbesluit 2012, omdat artikel 2.83 lid 1 van het Bouwbesluit 2012 voor overige gebruiksfuncties (garage) voorschrijft dat een brandcompartiment geen grotere gebruiksoppervlakte dan de in de tabel 2.81 aangegeven grenswaarde (1000 m²) mag hebben. In dit geval kan toepassing worden gegeven aan de gelijkwaardigheidsbepaling zoals omschreven in artikel 1.3 van het Bouwbesluit 2012 omdat de garage geheel voorzien wordt van een sprinklerinstallatie, die een mate van beperking van uitbreiding van brand biedt, welke als gelijkwaardig wordt beoordeeld aan het beoogde doel in voornoemd artikel.

De aanvraag stemt voor wat betreft het vluchten langs een beweegbaar constructieonderdeel van een andere woning niet overeen met hetgeen is omschreven in artikel 2.104, lid 2 van het Bouwbesluit 2012. In dit artikel wordt gesteld dat een extra beschermde vluchtroute niet langs een beweegbaar constructieonderdeel van een andere woonfunctie mag voeren.

Zoals uit de tekeningen volgt, is vanaf de entreedeuren van de woningen tot aan het wokkeltrappenhuis sprake van 1 vluchtrichting (hierdoor wordt gevlucht langs een beweegbaar constructieonderdeel van een andere woning), vanaf het wokkeltrappenhuis beginnen de 2 onafhankelijke vluchtroutes.

In dit geval is sprake van gelijkwaardigheid (artikel 1.3 van het Bouwbesluit 2012), omdat de entreedeuren van de woningen aan de zijde van de besloten gemeenschappelijke verkeersruimte (algemene gang) worden voorzien van vrijloopdrangers met geïntegreerde rookmelders en LED-signalering.

De drangers kunnen vanwege voornoemde LED-verlichting aan de zijde van de besloten gemeenschappelijke verkeersruimte (algemene gang) worden geïnspecteerd.

Gebleken is dat een zeer beperkt aantal woningen (9 woningen type G2.07.05), voor wat betreft de breedte niet voldoet aan artikel 4.3, lid 4 van het Bouwbesluit 2012:

- in ten minste een verblijfsgebied ligt een verblijfsruimte met een vloeroppervlakte van ten minste 11 m² bij een breedte van ten minste 3 m.

De in het bouwplan opgenomen breedtemaat in deze 9 woningen achten wij gezien de beperkte onderschrijding met slechts enkele centimeters, de beleving van deze verblijfsruimte door het vele glas en de grootte van het totale verblijfsgebied van deze woonkamers gelijkwaardig aan een verblijfsruimte met een vloeroppervlakte van 11 m² bij een breedte van 3 meter.

Gebleken is dat bij enkele woonfuncties niet wordt voldaan aan de minimale afmetingen van de vereiste toiletten (lengte van 1,2 meter) als bedoeld in artikel 4.11, lid 1 van het Bouwbesluit 2012. Door middel van een gelijkwaardige oplossing in de vorm van hangtoiletten wordt voldaan aan de functionele eisen als bedoeld in artikel 4.8 met betrekking tot het realiseren van voldoende toiletruimten in een te bouwen bouwwerk.

Een op grond van het Bouwbesluit 2012 verplichte toiletruimte, die is bestemd voor het plaatsen van een hangtoilet, is namelijk gelijkwaardig aan hetgeen de wetgever heeft beoogd, als de lengte op vloerniveau tenminste 1,05 meter en de ruimte voor de toiletpot tenminste 0,5 meter bedragen. Hieraan wordt voldaan.

Gebleken is dat de aanvraag, voor wat betreft de geprojecteerde bergingen van de woningen met een oppervlakte van meer dan 50 m² in de woongebouwen niet voldoet aan artikel 4.31, lid 1 van het Bouwbesluit 2012, genoemd in Afdeling 4.5 Buitenberging.

Op 27 juni 2017 heeft het College de 'Beleidsregel bergingen nieuwe woongebouwen Den Haag 2017', met kenmerk DSO/2017.262 RIS297288, vastgesteld. In deze beleidsregel wordt toegelicht hoe gemeenschappelijke fietsenbergingen en stallingen voor scootmobielen, in combinatie met bergingen in de woningen, zodanig worden ingericht dat deze in Den Haag als gelijkwaardig aan individuele buitenbergingen worden beschouwd.

In de 'Rapportage bij de aanvraag omgevingsvergunning voor de activiteit Bouwen', d.d. 14 mei 2018 van Inbo, wordt aangegeven op welke wijze de beleidsregel in het bouwplan is verwerkt.

Met de in totaal 1774 fietsparkeerplaatsen, waarvan 1520 in een gemeenschappelijke fietsenstalling, de aanwezige individuele berg ruimten in de woningen en in de bergingsclusters alsmede de gemeenschappelijke scootmobielbergingen wordt in lijn met de 'Beleidsregel bergingen nieuwe woongebouwen Den Haag 2017' in voldoende mate invulling gegeven aan een gelijkwaardige oplossing ten opzichte van de functionele eis en de prestatie-eis uit het Bouwbesluit 2012 met betrekking tot het realiseren van een individuele buitenberging.

Met bovengenoemde oplossingen is op grond van artikel 1.3 van het Bouwbesluit 2012 aangetoond dat het bouwwerk of gebruik daarvan ten minste dezelfde mate van veiligheid, bescherming van de gezondheid, bruikbaarheid, energiezuinigheid en bescherming van het milieu biedt als is beoogd met de in die artikelen gestelde voorschriften.

Voor het overige is voldoende aannemelijk gemaakt dat voldaan wordt aan de beoordelingsgronden van het Bouwbesluit 2012 en de Bouwverordening.

De Omgevingsdienst Haaglanden heeft op 5 maart 2018 aangegeven dat ter plaatse van het bouwplan geen sprake is van verontreinigde bodem als bedoeld in artikel 2.4.1 van de Bouwverordening. De bodem is geschikt voor het beoogde gebruik.

Ingewonnen adviezen

De Welstands- en Monumentencommissie heeft op 4 april 2018 beoordeeld of het bouwwerk voldoet aan redelijke eisen van welstand als bedoeld in artikel 12a, eerste lid onder a, van de Woningwet. Haar advies luidt als volgt:

Niet akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota.

“Hoewel de commissie positief reageert op de hoofdopzet van de toren met een bijzondere beëindiging en een duidelijke verdeling in plint, lijf en kroon, beoordeelt zij de uitwerking ervan als nog niet overtuigend.

De commissie reageert positief op de natuurstenen materialisering van het lijf van de torens, maar laat weten dat het monolithische karakter door de afwijkende materialisering van de balkons en de neggen nu te veel verloren gaat. De commissie laat weten dat regenpijpen geïntegreerd met het ontwerp opgelost zouden moeten worden, daarvan is nu nog geen sprake.

De beëindiging van de torens wordt op een interessante wijze vormgegeven met verschillende plateaus over de bovenste verdiepingen. Op een aantal plateaus worden terrassen voorgesteld, de andere plateaus worden bekleed met bitumen. De commissie maakt bezwaar tegen deze armoedige, pragmatische invulling van de plateaus als voornamelijk daklandschap. De commissie pleit voor het volledig benutten van de mogelijkheden van deze kroonopzet door het terrasserende van alle plateaus.

De landing van de torens op het maaiveld beoordeelt de commissie als nog niet overtuigend. De voet van de torens is voor torens van dit formaat niet robuust genoeg. Zowel het kleurverloop vanaf halverwege de plint waardoor deze optisch lager wordt, de neggemaat en de materialisering van de negge in aluminium dragen daaraan bij.

De commissie vraagt om meer details en informatie in de materiaalstaat van de plint, deze is te summier voor een goede beoordeling.

De commissie merkt op dat de bronzen kleurstelling van de kozijnen erg bruin is. Zij pleit voor een meer metallic kleur voor een chiquere uitstraling.

De commissie benadrukt een goede inpassing van de torens op het maaiveld. Zij heeft nog vragen bij de inrichting van de ruimte rondom het gebouw ter hoogte van de entree naar de parkeergarage. De commissie vraagt om het inzichtelijk maken van het voorstel op dat punt.

De commissie vraagt aandacht voor vergroening van de kroon en het maaiveld. Ook vraagt zij aandacht voor het assortiment aan groen voor een stoere uitstraling, dat wordt met de nu voorgestelde dennenbomen in de kroon nog niet bereikt.”

Als gevolg van bovengenoemd advies heeft u een gewijzigd bouwplan ingediend. Het door ons ontvangen gewijzigd bouwplan is voorgelegd aan de Welstands- en Monumentencommissie en op 2 mei 2018 beoordeeld aan redelijke eisen van welstand. Haar advies luidt als volgt:

Niet akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota.

“Eerder heeft de commissie positief gereageerd op de hoofdropzet van de beide torens. Van de toen genoemde onderdelen van het ontwerp, die de commissie nog niet overtuigden, is een deel opgelost. Twee onderdelen van de torens hebben echter nog altijd onvoldoende kwaliteit in relatie tot het concept van de torens, in relatie tot het aanzicht van de torens en in relatie tot de locatie. Deze twee onderdelen zijn bijzonder beeldbepalend: de balkons en de kronen.

De aanpassing van de eerste twee lagen van de torens – een donkerder natuursteen, minder kleurverloop, neggen uitgevoerd in natuursteen – maken een duidelijk basement. Met dit basement staan de robuuste, massieve torens stevig op de grond. Ook de entree naar de parkeergarage, een afwijking in de plint van Grotius II, is nu logisch opgelost.

De aanpassing van de kleurstelling van de kozijnen, ramen en deuren heeft het gewenste effect. De lichtere kleur maakt de torens levendiger en sprankelender.

De voorgestelde oplossing voor de balkons, beton in de kleur van het aangrenzende natuursteen, beoordeelt de commissie als te arm. De balkons zullen zich losmaken van de gevel en onttrekken aan het monolithische karakter van de torens. Ook de afwijkende afwerking van het inpandige deel van de balkons met een wit plaatmateriaal verstoort dit karakter.

De basis van de kronen – de positie van de terrassen en de balans tussen terrassen en plat dak – is goed. De kwaliteit, de levendigheid en de bruikbaarheid van de kronen is echter achteruit gegaan. Enkel de ‘pixels’ is onvoldoende. De kronen ogen arm en zijn de eerder getoonde ambitie kwijt.

Een hoogwaardige uitstraling van de kronen, het deel van de torens dat onderdeel van de Haagse skyline wordt, en de juiste faciliteiten voor een haalbare en hoogwaardige (verblijfs)kwaliteit daarvan zijn essentieel. De commissie vraagt een gebalanceerd ontwerp voor een in de architectuur geïntegreerd daklandschap, passend bij de schaal van de torens en voor alle dakvlakken, met en zonder terras.”

Als gevolg van bovengenoemd advies heeft u een gewijzigd bouwplan ingediend. Het door ons ontvangen gewijzigd bouwplan is voorgelegd aan de Welstands- en Monumentencommissie en op 16 mei 2018 beoordeeld aan redelijke eisen van welstand. Haar advies luidt als volgt:

Akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota.

“De commissie reageert positief op de nu voorgestelde architectonische uitwerking van de beide torens. Zij stond eerder al positief tegenover de hoofdropzet.

De commissie beoordeelt de torens door de doorlopende natuurstenen gevelbekleding, ook over de balkonranden, en de neggen die daarop in kleur zijn afgestemd, nu als overtuigend monolithisch.

De vormgeving van de kroon, met een gelijke en hoogwaardige bekleding van alle dakvlakken en een plantenbak op alle terrassen, leidt tot een voldoende levendig en integraal daklandschap. De commissie benadrukt het belang van de kwaliteit van de plantenbakken, waaronder de detaillering, maar ook de bewatering en het beheer ervan valt. Zij pleit voor het collectief beheren van het groen in de bakken om de kwaliteit ervan te kunnen waarborgen.

De commissie pleit voor het verholten oplossen van de regenwaterafvoer, dan wel voor het in dezelfde kleur als het natuursteen en de neggen uitvoeren van de afvoer, in plaats van het nu voorgestelde pvc-grijs.

Het definitieve natuursteenpalet, het volledige kleurverloop, samen met het daarop in kleur afgestemde materiaal van de neggen dient nog ter nadere goedkeuring voorgelegd te worden.”

Wij nemen het advies van de welstands- en monumentencommissie over en hebben een voorwaarde verbonden aan de vergunning voor deze activiteit.

Eindoordeel activiteit ‘Bouwen’

Op basis van de beoordeling van de activiteit en de daaraan verbonden advisering bestaat er geen bezwaar tegen het, met toepassing van artikel 2.10 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, verlenen van de vergunning voor de activiteit ‘Bouwen’.

Aan deze vergunning voor bovengenoemde activiteit verbinden wij de volgende voorschriften:

Het bouwen moet gebeuren volgens de bepalingen van het Bouwbesluit en de Bouwverordening. Tevens moet worden voldaan aan de hierna opgenomen nadere voorschriften en bepalingen.

Voorschriften op basis van het bestemmingsplan

Definitieve invulling plint

In de plint zijn uitsluitend de functies als bedoeld in artikel 3.1 van de planregels toegestaan. Alvorens de commerciële ruimtes in de plint in gebruik mogen worden genomen, dient de definitieve invulling ter beoordeling en goedkeuring aan het bepaalde in artikel 3.1 van de planregels voorgelegd te worden.

Ruimte ten behoeve van het parkeren of stallen van fietsen en bromfietsen

Alvorens de commerciële ruimtes in de plint in gebruik mogen worden genomen, conform de functies in artikel 3.1 van de planregels, dient door middel van de definitieve inrichting van de (openbare) ruimte rondom beide torens aangetoond te worden dat voorzien wordt in voldoende ruimte ten behoeve van het parkeren of stallen van fietsen en bromfietsen van deze functies.

Voorschriften op basis van de Regeling omgevingsrecht (Mor)

Artikel 2.1, 2.2 en 2.7 Nader in te dienen constructieve gegevens

De bij de aanvraag omgevingsvergunning ingediende constructieve tekeningen, berekeningen en/of rapporten geven voldoende informatie over de hoofdlijn van de constructie dan wel het constructieprincipe. Op basis hiervan kan de vergunning voor de bouwactiviteit worden verleend.

De hierna genoemde gegevens van de constructie en de bouwveiligheid moeten minimaal drie weken voor uitvoering worden ingediend. Deze kunt u per e-mail sturen naar de Dienst Stedelijke Ontwikkeling, Afdeling Vergunningen en Toezicht, Team Bouwconstructies en Bouwfysica, e-mailadres oloaanvraag@denhaag.nl. Indien de aanvraag via het omgevingsloket is ingediend kunt u de gegevens ook uploaden via www.omgevingsloket.nl. Vermeld in alle gevallen ons dossiernummer.

- De volgende constructieve gegevens:
 - de tekeningen en berekeningen;
noot: Er moet rekening worden gehouden met belasting op het kelderdek door voertuigen van brandweer en hulpdiensten.
 - het funderingsplan en de uitvoeringswijze;
 - de berekening van de brandwerendheid van de constructie;
noot: Het toepassen van brandwerende verf wordt alleen binnen het gebouw toegestaan. Hierbij moeten in verband met de vereiste duurzaamheid gedurende de referentieperiode de volgende gegevens worden ingediend:
 - productspecificatie;
 - testrapporten en -resultaten van een deskundig instituut;
 - laagdikte berekeningen;
 - applicatiedocument voor de brandwerende verf, inclusief primer en toplaag met omschrijving van de wijze van aanbrengen, de omstandigheden waaronder dit dient te gebeuren, de wijze van controle en de namen van de leverancier, het schildersbedrijf en de controlerende instantie;
 - inspectie- en onderhoudscontract voor de vereiste referentieperiode;
 - rapport waaruit blijkt dat de duurzaamheid van de brandwerende verf voldoet gedurende de referentieperiode.
 - een controleberekening van opdrijven bij de hoogste grondwaterstand;

- de gegevens van de hoogste en laagste grondwaterstand die gedurende de referentieperiode kan optreden;
noot: Voor de berekening van de constructie moet een grondwaterstandsverlaging worden aangehouden van 4 meter min maaiveld. De berekening moet worden uitgevoerd op basis van de fundamentele belastingcombinaties.
 - de maatregelen voor het verkrijgen van voldoende constructieve weerstand bij buitengewone ontwerpsituaties met bekende of onbekende belastingen;
noot: Constructies moeten zijn ontworpen en berekend op de van toepassing zijnde bekende buitengewone ontwerpsituaties volgens NEN-EN 1991-1-7 met NB.
noot: Voor het beperken van de mate van lokaal bezwijken door een onbekende oorzaak dient een methode te worden uitgewerkt volgens NEN-EN 1991-1-7 met NB, paragraaf 3.3 en Bijlage A.
 - de gegevens waaruit blijkt dat de constructie voldoet met betrekking tot ontploffingsdruk;
noot: Bij vloerafscheidingen ter plaatse van een hoogteverschil moet ook worden voldaan aan de bepalingen voor een horizontale stootbelasting volgens NEN-EN 1991-1-1/NB, Bijlage NB.B; het bestand zijn tegen een stootbelasting kan worden aangetoond door middel van een glaskogelzak-slingerproef.
 - de berekeningen en tekeningen van de constructies en bevestigingsmiddelen voor het opvangen van balkons, galerijplaten, bordessen, gevelelementen en metselwerk;
noot: De staalconstructies en bevestigingsmiddelen die aan het buitenklimaat worden bloot gesteld moeten worden uitgevoerd in roestvast staal, kwaliteit 3.16. In afwijking hiervan kan onder bepaalde voorwaarden zoals een plaatstaaldikte van minimaal 8 mm, de aanwezigheid van een tweede draagweg en/of een afplaklaag, thermisch verzinkt staal met een Duplexsysteem worden toegepast, volgens NEN-EN-ISO 1461.
noot: Bij toepassing van aluminium (constructie)onderdelen moeten maatregelen worden genomen ter voorkoming van contactcorrosie.
 - de berekeningen en tekeningen van de gevelbekleding met verankeringen en de detaillering van de bevestiging met de achterliggende constructie;
noot: Bevestigingsmiddelen moeten worden uitgevoerd in roestvast staal.
noot: Voor beplating geldt dat er een mechanische bevestiging (anders dan verlijming) als tweede draagweg aanwezig moet zijn.
noot: Bij toepassing van composiet materialen moeten worden ingediend:
 - specificaties van materialen en bevestigingen;
 - certificaten en/of testrapporten van de materiaaleigenschappen en de duurzaamheid.
 - de gegevens van buitenlandse bouwproducten;
noot: Voor het toepassen van buitenlandse bouwproducten moeten Europees erkende kwaliteitsverklaringen worden ingediend van een door de overheid erkend instituut; de technische beschrijvingen, specificaties en berekeningen moeten zijn opgesteld in de Nederlandse taal; de berekeningen moeten zijn opgesteld volgens de in het Bouwbesluit aangewezen normen.
- Een veiligheidsplan dat minimaal moet bevatten:
 - een constructievoorstel en uitvoeringsplan voor de bouwput;
 - een bemalingsrapport met de invloed van het bemalen op de grondwaterstand in de omgeving;
 - de gegevens van de grondwaterstand;
 - een uitvoeringsplan voor de bemaling;
 - een inventarisatie van de funderingen in de omgeving;

- een grondmechanische berekening van de zettingen en zettingsverschillen van de belendingen;
- een rapport over de trillingsinvloed op de belendingen;
- een rapport over het geluidsniveau bij belendingen;
- een uitvoeringsplan, bouwtechniek en bouwlogistiek voor de bouwmethodiek met toe te passen materialen, materieel, hulp- en beveiligingsmiddelen;
- een hijsplan met hijs- en bouwveiligheidszones, benodigde horizontale en verticale afscheidingen en voorzieningen tegen vallende voorwerpen.
- een voorstel voor controlemaatregelen van de bouwput:
 - het plaatsen van peilbuizen;
 - het aanbrengen van hoogtebouten;
 - het meten van het waterdebiet;
- een voorstel voor het meten van trillingen en geluidsniveaus;
- een monitoringsplan voor alle metingen met interpretatie van de meetresultaten;
- een protocol voor maatregelen bij overschrijding van de signalerings- en grenswaarden.
- een verkeersplan voor stremmingen en omleidingen als de werkzaamheden zoals hijsen van lasten en het plaatsen van bouwplaatsafscheidings daartoe aanleiding geven.

Voorts verwijzen wij u voor het veiligheidsplan ook naar onze brief, kenmerk 201803421/6754737 van 30 mei 2018.

U moet de samenhang tussen de ingediende gegevens waarborgen.

Deze gegevens dienen te zijn goedgekeurd en deze vergunning moet in werking zijn getreden voordat met de uitvoering wordt begonnen.

Artikel 2.1, 2.2 en 2.7 Nader in te dienen gegevens brandbeveiligingsinstallaties

De volgende gegevens moeten nog worden beoordeeld en indien deze nog niet zijn overlegd dienen de gegevens uiterlijk zes weken voor de aanvang van de desbetreffende bouwwerkzaamheden te worden overlegd ter beoordeling aan de Dienst Stedelijke Ontwikkeling, Afdeling Vergunningen & Toezicht o.v.v. dossiernummer.

U kunt de onderstaande gegevens 'uploaden' via www.omgevingsloket.nl indien de aanvraag via dit loket is ingediend.

Gegevens en bescheiden waaruit blijkt dat het te bouwen bouwwerk voldoet aan de gestelde eisen in relatie tot de vereiste brandbeveiligingsinstallaties, te weten:

- een uitgangspuntendocument van de sprinklerinstallatie;
- een uitgangspuntendocument van de brandmeldinstallatie;
- een uitgangspuntendocument van de ontruimingsalarminstallatie;
- een uitgangspuntendocument van de overdrukinstallatie;
- een uitgangspuntendocument van het vast communicatie systeem voor de brandweer;
- een uitgangspuntendocument van de brandweerlift;
- een uitgangspuntendocument van de (droge) blusleiding.

Gegevens en bescheiden waaruit blijkt dat het te bouwen bouwwerk voldoet aan de gestelde eisen in relatie tot de vereiste bouwkundige en organisatorische brandveiligheidsvoorzieningen.

- Erkende kwaliteitsverklaring/prestatieverklaring waaruit blijkt dat:
 - o De scheidingsconstructie voldoet aan de van toepassing zijnde criteria, waarbij de locatie in relatie moet staan tot de criteria (R, E, I, W). Met name bij glas is zorgvuldigheid gewenst;

- o De materialisering van de constructieonderdelen voldoet aan de van toepassing zijnde brandvoortplantingsklasse (A, B, C, D). Met name bij detaillering van de buitengevel is een expert judgement van een onafhankelijk adviesbureau ter nadere goedkeuring noodzakelijk.

Met de plaatsing van de installaties mag niet worden begonnen voordat deze vergunning in werking is getreden en de daarop betrekking hebbende gegevens door de Dienst Stedelijke Ontwikkeling, Afdeling Vergunningen & Toezicht in samenspraak met de Veiligheidsregio Haaglanden (VRH), zijn goedgekeurd. Tevens dienen de bovengenoemde goedgekeurde gegevens op het werk aanwezig te zijn.

Artikel 2.5 en 2.7 Nader in te dienen gegevens redelijke eisen van welstand

De volgende gegevens en bescheiden moeten uiterlijk drie weken voor de aanvang van de desbetreffende bouwwerkzaamheden ter beoordeling aan de Dienst Stedelijke Ontwikkeling, Afdeling Vergunningen & Toezicht (en advisering aan de Welstandscommissie) te worden overgelegd onder vermelding van ons dossiernummer.

- Het definitieve natuursteenpalet, het volledige kleurverloop, samen met het daarop in kleur afgestemde materiaal van de neggen.

Artikel 2.2 en 2.7 Nader in te dienen gegevens Bouwbesluit 2012

De volgende gegevens en bescheiden moeten uiterlijk drie weken voor de aanvang van de desbetreffende bouwwerkzaamheden ter beoordeling aan de Dienst Stedelijke Ontwikkeling, Afdeling Vergunningen & Toezicht te worden overgelegd onder vermelding van ons dossiernummer.

- de gegevens aan van de toegepaste isolatiematerialen ter beoordeling of de vereiste isolatiewaarden worden behaald.
- In het definitieve ontwerp van de buitenruimte waarin de vereiste gemeenschappelijke buitenruimte aangegeven is.

Voorschriften op basis van het Bouwbesluit 2012

Artikel 1.23 Aanwezigheid bescheiden

Tijdens het bouwen zijn, voor zover van toepassing, de volgende bescheiden of een afschrift daarvan op het terrein aanwezig:

- de omgevingsvergunning voor het bouwen;
- het bouwveiligheidsplan;
- overige voor het bouwen van belang zijnde vergunningen en documenten met nadere voorwaarden en ontheffingen.

Artikel 1.24 Het uitzetten van de bebouwingsgrenzen

Met het bouwen van het bouwwerk waarop deze vergunning ziet wordt, onverminderd de voorschriften die aan deze vergunning zijn verbonden, niet begonnen voordat voor zover door ons nodig wordt geacht:

- de rooilijnen of bebouwingsgrenzen op het bouwterrein zijn uitgezet, en
- het straatpeil is uitgezet.

Artikel 1.25 Mededeling aanvang en beëindiging werkzaamheden

Ten minste twee werkdagen voor de feitelijke aanvang van de bouwwerkzaamheden waarop deze vergunning ziet, dient de houder van deze vergunning ons schriftelijk van de aanvang van die werkzaamheden, met inbegrip van ontgravingswerkzaamheden, in kennis te stellen.

Ten minste op de dag van beëindiging van de bouwwerkzaamheden waarop deze vergunning ziet, dient de houder van deze vergunning ons schriftelijk van de beëindiging van die werkzaamheden in kennis te stellen.

Afdeling 2.14 Hoge en ondergrondse gebouwen

Een te bouwen bouwwerk waarin een vloer van een gebruiksgebied hoger dan 70 m boven of lager dan 8 m onder het meetniveau ligt, is zodanig ingericht dat het bouwwerk brandveilig is.

Overeenkomstig de Handreiking brandveiligheid in hoge gebouwen van augustus 2014 zijn de volgende voorschriften van toepassing:

STERKTE BIJ BRAND Richtlijn 5.1

De brandwerendheid tegen bezwijken van de hoofddraagconstructie van de woongebouwen moet minimaal 120 minuten bedragen. Dit is conform tabel 1 bij het toepassen van een gecertificeerde automatische blusinstallatie en mag niet gereduceerd worden.

Dit geldt ook voor constructies van het woongebouw die onderdeel zijn van de parkeergarage of zich daarin bevinden.

De constructies die geen onderdeel zijn van de bouwconstructie van de woongebouwen moeten een brandwerendheid tegen bezwijken hebben van minimaal 90 minuten.

BRANDUITBREIDING Richtlijn 5.3

Hoogbouwprojecten moeten voorzien zijn van een automatische blusinstallatie (VBB-systeem). De installatie moet gecertificeerd worden volgens CCV-inspectie schema voor VBB-systemen.

U dient door een onafhankelijk bureau de detaillering van de buitengevel te laten beoordelen (expert judgement) en de bevindingen hiervan ter nadere beoordeling en goedkeuring aan te leveren.

De ingediende UPD sprinklerinstallatie is nog niet beoordeeld en maakt geen deel uit van deze beschikking.

VLUCHTROUTES Richtlijn 5.4

De brand- en rookklassen moeten aan de hand van attesten aangetoond worden en op de tekeningen aangegeven worden.

De Overdrukinstallatie moet conform NEN-EN 12101-6 worden uitgewerkt, 90 minuten voor klasse E. De installatie moet gecertificeerd worden volgens CCV-inspectie schema.

De ingediende UPD overdrukinstallatie is nog niet beoordeeld en maakt geen deel uit van deze beschikking.

REPRESSIEVE INZET Richtlijn 5.5

De uitvoering van de droge blusleiding moet nader uitgewerkt worden.

De op de plattegrondtekeningen aangegeven commandoruimten mogen niet als opslagruimte gebruikt worden.

BRANDBEVEILIGINGSINSTALLATIES Richtlijn 5.6

In de woongebouwen is gedeeltelijke bewaking noodzakelijk. De brandmeldinstallatie moet automatisch doormelden naar de RAC conform NEN 2535. De installatie moet gecertificeerd worden volgens CCV-inspectie schema brandmeldinstallaties.

De ontruimingsalarminstallatie type A moet gecertificeerd worden conform CCV-inspectie schema brandbeveiliging.

De ingediende UPD brandmeldinstallatie en een UPD ontruimingsalarminstallatie is nog niet beoordeeld en maakt geen deel uit van deze beschikking.

BRANDVEILIGHEID TIJDENS DE BOUW Richtlijn 5.7

De droge blusleidingen dienen tijdens de bouw al aangebracht te worden en mee opgetrokken te worden. Deze leidingen mogen droog blijven, zolang dit, gezien de hoogte, werkbaar is voor de brandweer. Als er geen water meer boven te krijgen is zal er een nat systeem aangebracht moeten worden. Men kan daarbij mogelijk ook een kleine watertank met suppletie aansluiting en drukverhoger toepassen. In de praktijk wordt dit omslagpunt verwacht rond de 70 meter. Dit onderwerp dient vroegtijdig nader besproken te worden met en goedgekeurd te worden door de VRH.

Afdeling 2.3 Afscheiding van vloer, trap en hellingbaan

Een te bouwen bouwwerk bevat voorzieningen waardoor het van een vloer vallen voldoende wordt voorkomen.

Een voor personen bestemde vloer heeft bij een rand een niet beweegbare afscheiding als die rand meer dan 1 m hoger ligt dan een aansluitende vloer, het aansluitende terrein of het aansluitende water. Dit geldt niet voor een rand van een podium, een rand van een laadvloer of een daarmee gelijk te stellen rand van een vloer.

Een vloerabscheiding heeft een hoogte van ten minste 1 m, gemeten vanaf de vloer. Indien de vloer hoger ligt dan 13 m boven een aangrenzende vloer, het aansluitende terrein of water dient de vanaf de vloer gemeten hoogte van de afscheiding ten minste 1,2 m te bedragen.

Ter plaatse van een al dan niet beweegbaar raam kan worden volstaan met een hoogte van ten minste 0,85 meter.

Deze afscheiding heeft, ter voorkoming van het overklauteren, geen opstapmogelijkheden tussen 0,2 m en 0,7 m boven de vloer.

Bij de toepassing van glas onder deze hoogtes dient aangetoond te worden dat aan het vorenstaande wordt voldaan of op een andere wijze wordt voorzien in een afdoende doorvalbeveiliging.

Afdeling 4.1 Verblijfsgebied en verblijfsruimte

Een te bouwen bouwwerk heeft een verblijfsgebied waarin de voor de gebruiksfunctie kenmerkende activiteiten in een of meer verblijfsruimten kunnen plaatsvinden.

In ten minste een verblijfsgebied ligt een verblijfsruimte met een vloeroppervlakte van ten minste 11 m² bij een breedte van ten minste 3 m. Voor enkele woonfuncties wordt voor de minimale breedte van dit verblijfsgebied een gelijkwaardige oplossing toegepast.

Afdeling 4.2 Toiletruimte

Een te bouwen bouwwerk heeft voldoende toiletruimten.

De vereiste toiletten hebben een vloeroppervlakte van ten minste 0,9 m x 1,2 meter. Voor enkele woonfuncties wordt voor de lengte (1,2 meter) van de vereiste toiletten een gelijkwaardige oplossing toegepast.

Afdeling 4.4 Bereikbaarheid en toegankelijkheid

Een te bouwen bouwwerk heeft voldoende bereikbare en toegankelijke ruimten.

Alle doorgangen, met uitzondering van de doorgangen van de technische ruimten, dienen te voldoen aan de minimale breedte van 0,85 m.

Bij de definitieve indeling van de commerciële functies in de plint dient rekening gehouden te worden met een 1,2 meter brede verkeersroute.

Artikel 4.27 Hoogteverschillen

Een te bouwen bouwwerk heeft voldoende bereikbare en toegankelijke ruimten.

Bij de detaillering dient rekening gehouden te worden met een maximaal hoogteverschil van 0,02 m.

De hoogte van de onderdorpel mag maximaal 0,02 m zijn (eventueel in combinatie met een helling niet steiler dan 1:6 over een hoogteverschil van maximaal 0,05 m).

Afdeling 4.5 Buitenberging

Een te bouwen woonfunctie, anders dan een woonfunctie waarin door het Centraal Orgaan opvang asielzoekers opvang aan asielzoekers wordt geboden, heeft een afsluitbare bergruimte om fietsen of scootmobielen beschermd tegen weer en wind te kunnen opbergen.

Een woonfunctie heeft als nevenfunctie een niet-gemeenschappelijke afsluitbare bergruimte met een vloeroppervlakte van ten minste 5 m² bij een breedte van ten minste 1,8 m en een hoogte daarboven van ten minste 2,3 m. In afwijking hiervan kan bij een woonfunctie met een gebruiksoppervlakte van niet meer dan 50 m² de bergruimte gemeenschappelijk zijn indien de vloeroppervlakte van de bergruimte ten minste 1,5 m² per woonfunctie bedraagt. De bergruimte is vanaf de openbare weg rechtstreeks bereikbaar via het aansluitende terrein of een gemeenschappelijke verkeersruimte. Voor diverse woonfuncties wordt voor de vereiste individuele buitenberging een gelijkwaardige oplossing toegepast.

Afdeling 4.6 Buitenruimte

Een te bouwen woonfunctie, anders dan een woonfunctie voor studenten of een woonfunctie voor zorg, heeft een rechtstreeks bereikbare buitenruimte.

Een woonfunctie heeft een niet-gemeenschappelijke buitenruimte met een vloeroppervlakte van ten minste 4 m² en een breedte van ten minste 1,5 m, die rechtstreeks bereikbaar is vanuit een niet-gemeenschappelijk verblijfsgebied van die woonfunctie.

In afwijking hiervan kan bij een woonfunctie met een gebruiksoppervlakte van niet meer dan 50 m² de buitenruimte gemeenschappelijk zijn indien de vloeroppervlakte aan buitenruimte ten minste 1 m² per op die buitenruimte aangewezen woonfunctie bedraagt, met een minimum van 4 m² en een breedte van ten minste 1,3 m. Deze gemeenschappelijke buitenruimte is rechtstreeks vanuit de woning bereikbaar of via gemeenschappelijke ruimten.

In het definitieve ontwerp van de buitenruimte dient de vereiste gemeenschappelijke buitenruimte aangegeven te worden.

Afdeling 6.10 Bereikbaarheid van gebouwen voor gehandicapten

Een bouwwerk met een toegankelijkheidssector is vanaf de openbare weg toegankelijk voor personen met een functiebeperking.

Ten minste een route tussen de openbare weg en ten minste een toegang van een toegankelijkheidssector van een gebouw loopt over een weg, pad of steiger met:

- een breedte van ten minste 1,1 m, en
- bij een te overbruggen hoogteverschil van meer dan 0,02 m, een hellingbaan.

Afdeling 8.1 Bouw- en sloopwerkzaamheden

Aan de werkzaamheden worden met betrekking tot de invloed op de belendingen en de omgeving de volgende voorwaarden gesteld:

- De verticale bouwputafscheiding moet zodanig worden ontworpen en uitgevoerd, dat er geen schade kan optreden aan belendingen en leidingen.
- De grondwaterstand ter plaatse van de belendingen mag niet worden verlaagd beneden de gemiddeld laagst bekende natuurlijke grondwaterstand tenzij aangetoond is dat er hierdoor geen schade ontstaat aan de omgeving.

- De rotatie bij zettingen van belendingen moet als volgt worden beperkt:
 - De maximaal toelaatbare rotatie bij zettingen is 1:1200 voor monumentale panden en 1:900 voor de overige panden.
 - Als er al een rotatie aanwezig is moet deze worden gemeten en in de resultaten worden verwerkt.

Nadere aanwijzingen

Grondafvoer

Bij eventueel grondverzet dient, afhankelijk van de bestemming/toepassing van de grond, rekening te worden gehouden met de Wet Milieubeheer (Besluit melden bedrijfsafvalstoffen en gevaarlijke afvalstoffen) en/of de Wet bodembescherming.

Gehandicaptenparkeerplaats

Normaliter is 2% van het totaal aantal parkeerplaatsen gereserveerd als gehandicaptenparkeerplaats. Aanbevolen wordt, om deze gehandicaptenparkeerplaats(en) in de directe nabijheid van de lift te realiseren.

De route tussen de gehandicaptenparkeerplaats en de entree moet uiteraard ook toegankelijk (en dus obstakelvrij) zijn. De minimale afmetingen van een gehandicaptenparkeerplaats is bij voorkeur 3,5 m breed x 5 m lang.

Inrichting integraal toegankelijk toilet

Geadviseerd wordt, ter plaatse van bijeenkomstfuncties begane grond, gebouw Grotius II, één gemeenschappelijk integraal toegankelijk toilet toe te voegen.

Zie voor de inrichting en bruikbaarheid van het integraal toegankelijk toilet het Handboek voor Toegankelijkheid (6e druk ev.).

Brandveilig gebruik

Voor het brandveilig gebruiken van het bouwwerk zijn rechtstreeks werkende voorschriften en artikelen op het brandveilig gebruik van toepassing overeenkomstig hoofdstuk 7 van het Bouwbesluit 2012.

Daarnaast is voor het brandveilig in gebruik nemen van het bouwwerk een toereikende melding brandveilig gebruik noodzakelijk conform artikel 1.18 van het Bouwbesluit 2012. Hierop zijn de volgende voorwaarden van toepassing:

- De indiening van de melding brandveilig gebruik dient te voldoen aan de indieningsvereisten zoals omschreven in artikel 1.19 van het Bouwbesluit 2012.

Krijtstreepmethode

Door toepassing van de krijtstreepmethode zijn berekeningen kloppend gemaakt. Wij verzoeken u de toekomstige bewoners over de toepassing van de krijtstreepmethode te informeren.

Samenhangende besluiten

Om de beoogde activiteiten te kunnen verrichten wijzen wij u in ieder geval op de onderstaande mogelijke vergunning- of meldingsplicht en/of benodigde ontheffingen/onderzoeken. U dient zelf na te gaan of wellicht nog andere vergunningen/toestemmingen benodigd zijn.

Wet algemene bepalingen omgevingsrecht

- Een omgevingsvergunning voor de activiteit 'Reclame' is vereist indien sprake is van stickerreclame geplaatst aan de buitenzijde van een onroerende zaak en die zichtbaar is vanaf een voor het publiek toegankelijke plaats.
- Een omgevingsvergunning voor de activiteit 'Bouwen' is vereist indien sprake is van het plaatsen van een reclame-uiting aan de gevel van het pand, zoals een lichtbak of uithangbord.

Wij verzoeken u de benodigde formulieren met bijbehorende stukken in te dienen bij de Gemeente Den Haag, Postbus 12655, 2500DP Den Haag of de aanvraag in te dienen via www.omgevingsloket.nl.

Algemene Plaatselijke Verordening van Den Haag

Op grond van deze verordening is een exploitatievergunning (of melding) vereist voor het inrichten en drijven van een horeca-inrichting. Een vergunning moet worden aangevraagd bij de Bestuursdienst Gemeente Den Haag.

Voor informatie kunt u contact opnemen met een medewerker intake vergunningen op stadsdeelkantoor Centrum, dagelijks bereikbaar onder nummer (070) 353 5857. U kunt tevens informatie vinden via www.denhaag.nl/horeca. Bovendien kunt u op deze site de benodigde vergunningen digitaal aanvragen via:

<http://www.denhaag.nl/home/bewoners/to/Vergunningen-Horeca2.htm>.

Op grond van deze verordening is het verboden zonder vergunning of instemmingsbesluit een terras op de openbare weg te plaatsen dan overeenkomstig de publieke functie daarvan.

De hiervoor benodigde vergunning / instemmingsbesluit en informatie hieromtrent kunnen worden aangevraagd bij de wegbeheerder van stadsdeel Centrum, Dienst Publiekszaken. Tel. 14070. (Postbus 12620 2500 DL Den Haag) of via:

<http://www.denhaag.nl/home/bewoners/loket/to/Terras-op-de-openbare-weg.htm>.

Aansluiting van de riolering op het gemeenteriool

Met betrekking tot deze aansluitvoorwaarden moet in een zo vroeg mogelijk stadium contact worden opgenomen met de Dienst Stadsbeheer, Riolering en Waterbeheersing, afdeling Riolaansluitingen, telefoon 14 070.

Peilhoogtetekening

Met de uitvoering mag niet worden begonnen voordat de peilhoogten van de openbare straat, nabij de toegangen van het gebouw, door de Dienst Stadsbeheer, Productgroep Ingenieursbureau afdeling Civiele Techniek en Milieu, (telefoon 070 – 353 6848) zijn vastgesteld.

De hoogteligging van de begane-grondvloer ten opzichte van de openbare straat moet in overleg met de stadsdeelinspecteur worden bepaald.

KLIC-melding kabels en leidingen

Voorafgaande aan de start van de werkzaamheden wordt geadviseerd onderzoek te verrichten naar kabels en leidingen in het terrein en afstemming te zoeken met de leidingbeheerders van de nutsvoorzieningen die in het terrein aanwezig zijn. Minimaal drie dagen voor de uitvoering van werkzaamheden nabij een (gastransport)leiding dient een melding plaats te vinden aan de meldkamer KLIC/werken derden via tel.nr. 0182-623368.

Activiteit ‘Uitweg maken of veranderen’

De aanvrager wil een uitweg realiseren ten behoeve van 2 te realiseren woontorens met commerciële plint aan de Grotiusplaats. Het plangebied krijgt een parkeergarage met een ontsluiting op de Prins Willem-Alexanderweg.

Toetsingskader

Een aanvraag om een omgevingsvergunning voor de activiteit ‘Uitweg maken of veranderen’ wordt ingevolge artikel 2.2 lid 1 onder e van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht en artikel 2:84 van de Algemene plaatselijke verordening voor de gemeente Den Haag beoordeeld op de bruikbaarheid van de weg, het veilige en doelmatig gebruik van de weg, de bescherming van uiterlijk aanzien van de omgeving en de bescherming van groenvoorzieningen van de omgeving.

Wij stellen vast dat er geen sprake is van een beschermd stadsgezicht. Om die reden is een advies van de adviescommissie openbare ruimte (ACOR) voor de beoordeling van de activiteit ‘Uitweg maken of veranderen’ niet vereist. Tevens stellen wij vast dat genoemde activiteit geen gevolgen heeft voor de houtopstand/groenvoorzieningen in de directe omgeving van de geprojecteerde uitweg. Een advies in deze van de groenbeheerder van de gemeente Den Haag is niet nodig en maakt geen onderdeel uit van de beoordeling van de aanvraag.

Ingewonnen adviezen

Op 15 mei 2018 is het advies van de afdeling Verkeer en Infra ontvangen:

De Afdeling Verkeer en Infra van DSO gaat akkoord met de aanleg van de geplande uitweg. De uitweg is op verkeersveiligheid getoetst in het VOV en er gaan geen parkeerplaatsen verloren. De toegankelijkheid van de uitweg is goed, omdat er een uitvoegstrook is.

Vanuit verkeerstechnisch oogpunt is er geen bezwaar tegen het verlenen van de omgevingsvergunning voor de activiteit ‘Uitweg maken of veranderen’.

Op 18 mei 2018 is het advies van de wegbeheerder van het stadsdeel Haagse Hout ontvangen:

De wegbeheerder is in overeenstemming met het advies van het VOV akkoord met het realiseren van de uitweg dat zich op eigen terrein bevindt, mits wordt gewerkt met het Handboek openbare ruimte van de gemeente Den Haag.

Eindoordeel activiteit ‘Uitweg maken of veranderen’

Op basis van de beoordeling van de activiteit en de daaraan verbonden advisering bestaat er geen bezwaar tegen het, met toepassing van artikel 2.18 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, verlenen van de vergunning voor de activiteit ‘Uitweg maken of veranderen’.

Voorschriften te verbinden aan de beschikking:

De werkzaamheden aan het gedeelte van de uitweg op gemeentegrond dienen op kosten van de aanvrager door een ISO9001 gecertificeerde aannemer in de wegenbouw uitgevoerd te worden aan de hand van een door de wegbeheerder van het stadsdeel Haagse Hout van de Dienst Publiekszaken,

goedgekeurde werktekening. De wegbeheerder is bereikbaar via het gratis telefoonnummer 14070 van het Klantcontactcentrum.

De stoeptegels in het trottoir over de gehele breedte van de uitweg moeten minimaal 8 cm dik zijn. De aansluiting van de elementenverharding van de uitweg op het asfalt dient volgens richtlijnen Handboek openbare ruimte van de Gemeente Den Haag uitgevoerd te worden. De stoeptegels en de opritbanden dienen van dezelfde soort en kleurstelling te zijn als reeds aanwezige bestrating.

Verder wijzen wij u erop:

De verplaatsing van een straatkolk of plaatsing van een platte kolk of wijzigingen in de hemelwaterafvoer kan alleen in opdracht van en op kosten van de aanvrager in overleg met de Dienst Stadsbeheer, afdeling Riolering en Waterbeheersing uitgevoerd worden. U kunt daarvoor contact opnemen met de afdeling Riolering & Waterbeheersing van de Gemeente Den Haag rioleringenwaterbeheersing@denhaag.nl

De verplaatsing van openbare verlichting, voor zover van toepassing, mag alleen uitgevoerd worden door City Tec in opdracht van en op kosten van aanvrager in overleg met de wegbeheerder van het betreffende stadsdeel en de afdeling VM/OVL van de Dienst Stadsbeheer.

Indien gewenst kan op kosten van de aanvrager voor het aanleggen van de uitweg gebruik worden gemaakt van het Gemeentelijk Veeg- en Straatbedrijf. Een offerte kan aangevraagd worden via werkvoorbereiding.vsbdh@denhaag.nl

De aansluiting op de openbare weg, inclusief de inrichting van openbare ruimte, dient verder uitgewerkt te worden en ter goedkeuring aangeboden te worden aan het VOV.